

Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín

a

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva

**Prioritný akčný rámec financovania Natura 2000
v Slovenskej republike
pre EÚ programové obdobie 2014-2020**

1. aktualizácia

**Podľa formátu schváleného Európskou komisiou spracovala Štátna ochrana prírody
Slovenskej republiky a Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky**

Bratislava 29. máj 2015 (25. jún 2015 - schválenie)

Obsah (formát PAF predpísaný Európskou komisiou)

- A Úvodný prehľad sústavy Natura 2000
 - A.1 *Stručný popis typov biotopov z prílohy I a druhov z prílohy II smernice o biotopoch a sťahovavých druhov vtákov z prílohy I smernice o ochrane vtáctva, pre ktoré sú vymedzované územia európskej sústavy Natura 2000*
 - A.2 *Počet a výmera území Natura 2000*
 - A.3 *Hlavné kategórie využitia krajiny a kategórie ekosystémov v územiach Natura 2000*
 - B Stav biotopov a druhov
 - B.1 *Aktuálne hodnotenie stavu druhov a biotopov*
 - B.2 *Hodnotenie stavu podľa jednotlivých skupín biotopov/druhov*
 - B.3 *Dôvody zmeny v hodnoteniach stavu medzi reportingovými periódami*
 - B.4 *Hodnotenie vplyvov a ohrození*
 - C Právne a administratívne ustanovenia pre ochranu a manažment území Natura 2000
 - C.1 *Relevantné právne ustanovenia*
 - C.2 *Pokrok v manažmentovom plánovaní pre územia Natura 2000 a perspektívy*
 - C.3 *Relevantné vládne i mimovládne plány*
 - D Súčasné skúsenosti s využitím EÚ finančných nástrojov
 - D.1 *Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EAFRD)*
 - D.2 *Európsky fond pre rybné hospodárstvo (EFF)*
 - D.3 *Štrukturálne fondy a Kohézny fond*
 - D.4 *LIFE+*
 - D.5 *Iné kľúčové zdroje financovania*
 - E Súčasný odhad finančných potrieb pre manažment území Natura 2000
 - F Strategické ciele ochrany Natura 2000 na obdobie 2014-2020
 - F.1 *Súhrn priorít pre obdobie (a očakávaných výstupov) pre prioritné biotopy a druhy so zohľadnením merateľného pokroku cieľov Stratégie EÚ na ochranu biodiverzity do roku 2020 a pre zabezpečenie dobrého "fungovania" sústavy Natura 2000 (ÚEV a CHVÚ)*
 - F.2 *Súhrn priorít pre obdobie (a očakávaných výstupov) pre ďalšie biotopy a druhy chránené smernicou o biotopoch a smernicou o ochrane vtáctva so zohľadnením merateľného pokroku cieľov Stratégie EÚ na ochranu biodiverzity do roku 2020 a pre zabezpečenie dobrého "fungovania" sústavy Natura 2000 (ÚEV a CHVÚ)*
 - F.3 *Strategické priority pre financovanie Natura 2000 prepojené na "zelený" cestovný ruch a zamestnanosť, zmenu klímy a adaptácie alebo ďalšie prínosy pre ekosystémy, pre výskum, vzdelávanie, školenie, zvyšovanie povedomia a podporu spolupráce (vrátane cezhraničnej) vo väzbe na manažment Natura 2000*
 - G Popis kľúčových opatrení na dosiahnutie priorít
 - G.1.a *Hlavné prioritné opatrenia pre Natura 2000*
 - G.1.b *Prioritné opatrenia pre Natura 2000 – poľnohospodárske a lesné biotopy a druhy*
 - G.1.c *Prioritné opatrenia pre Natura 2000– morské a pobrežné biotopy a druhy*
 - G.1.d *Prioritné opatrenia pre Natura 2000– mokradné biotopy a druhy (vrátane rašelinísk)*
 - G.2.a *Prioritné opatrenia pre zabezpečenie ekosystémových služieb Natura 2000, hlavne vo vzťahu ku zmene klímy (zmiernujúce opatrenia a adaptácia)*
 - G.2.b *Prioritné opatrenia pre rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu a zamestnanosť vo vzťahu k Natura 2000*
 - G.2.c *Prioritné opatrenia na podporu inovatívneho financovania vo vzťahu k Natura 2000*
 - G.3 *Súhrnná tabuľka prioritných opatrení podľa typov biotopov a druhov*
 - H Monitoring, hodnotenie a aktualizácia PAF
- Prílohy*
- 1 *Aktivity pre manažment Natura 2000, ktoré môžu byť oprávnené pre EÚ spolufinancovanie*
 - 2 *Návrh splnenia cieľa 1 Stratégie EÚ na ochranu biodiverzity (nepovinná príloha)*
 - 3 *Zoznam skratiek, literatúry, kódy tlakov a ohrození (nepovinná príloha)*
 - 4 *Prehľad najvýznamnejších zdrojov financovania Natura 2000 z EÚ fondov v rokoch 2014-2020 (nepovinná príloha - nová)*

Prioritný akčný rámec financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EÚ programové obdobie 2014-2020 (ďalej len "PAF") bol spracovaný v roku 2012 podľa formátu schváleného Európskou komisiou pre naplnenie článku 8 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín. Uvedená smernica, známa ako smernica o biotopoch, spoločne so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (smernicou o ochrane vtáctva) tvoria právny základ pre ochranu biotopov a druhov európskeho významu najmä prostredníctvom európskej sústavy chránených území Natura 2000.

Po prerokovaní s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky bol PAF upravený a 25. apríla 2013 schválený na úrovni Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky. Dňa 2. mája 2013 bol predložený Európskej komisii, ktorá ho využila ako referenčný dokument pri hodnotení návrhov nových operačných programov pre využitie EÚ fondov.

Účelom dokumentu je určiť priority (ciele, opatrenia, aktivity), ktorými sa dosiahne cieľ 1 Stratégie EÚ na ochranu biodiverzity do roku 2020:

“zastaviť zhoršovanie stavu všetkých druhov a biotopov európskeho významu... a dosiahnuť výrazné a merateľné zlepšenie ich stavu do roku 2020, aby v porovnaní so súčasnými posúdeniami

(i) o 100 % viac posúdení biotopov a o 50 % viac posúdení druhov podľa smernice o biotopoch vykazovalo zlepšený stav ochrany a

(ii) o 50 % viac posúdení druhov v rámci smernice o ochrane vtáctva vykazovalo bezpečný alebo zlepšený stav”.

Podrobnosti k výberu cieľových biotopov a druhov sú v prílohe 2 dokumentu.

Východiskom pre hodnotenie biotopov a druhov európskeho významu je reporting pre Európsku komisiu, v rámci ktorého členské štáty EÚ v jednotnom formáte podávajú správy v 6 ročných periódach. Pôvodný PAF vychádzal z údajov správ predložených v roku 2007. Nakoľko na konci roku 2013 Slovenská republika predložila nové správy podľa oboch uvedených smerníc (za obdobie do roku 2012), bolo potrebné preveriť, či došlo k zmene cieľových druhov a biotopov v záujme toho, aby sa aktivity zamerali na tie biotopy a druhy, ktoré sú aj podľa aktuálneho hodnotenia v nepriaznivom stave.

V rámci aktualizácie prílohy 2 *Návrh splnenia cieľa 1 Stratégie EÚ na ochranu biodiverzity na Slovensku* boli vykonané tieto zmeny: k hodnoteniam stavu biotopov a druhov z roku 2007 boli doplnené hodnotenia stavu druhov a biotopov z roku 2013 (podľa nových správ); cieľový manažment bol rozdelený na ciele do roku 2020 a do roku 2027; pre druhy a biotopy, ktoré môžu vyžadovať rýchly alebo špeciálny zásah, najmä na lokálnej úrovni, bol doplnený tzv. operatívny manažment.

V kapitole B *Stav biotopov a druhov* boli obdobne zapracované oficiálne hodnotenia stavu biotopov a druhov európskeho významu podľa biogeografických regiónov za obdobie 2007-2012, hodnotenia stavu vtákov za obdobie 2008-2012, ako aj vplyvy a ohrozenia. Doplnená bola nová podkapitola B.3 *Dôvody zmeny v hodnoteniach stavu medzi reportingovými periódami*.

V kapitole D *Doterajšie skúsenosti s využitím EÚ finančných nástrojov* boli uvedené nové údaje o využití prostriedkov najvýznamnejších zdrojov financovania. Na základe podkladov jednotlivých rezortov boli údaje k 15. novembru 2012 nahradené údajmi k 30. januáru 2015.

Vzhľadom k schváleniu väčšiny programov pre využitie EÚ fondov v programovom období 2014-2020 bola doplnená nová príloha 4 *Prehľad najvýznamnejších zdrojov financovania Natura 2000 z EÚ fondov na roky 2014-2020*. Príloha bola spracovaná podľa schválených, resp. schvaľovaných programov na využitie EÚ fondov.

V kapitole G *Popis kľúčových opatrení*, ktorá je spracovaná v 6 tabuľkách, boli v poslednom stĺpci upresnené jednotlivé operačné programy (možné zdroje financovania).

V PAF boli tiež primerane vykonané úpravy vyplývajúce zo zmeny legislatívy a prijatia nových dokumentov (napr. vládou schválená Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020 a jej akčný plán).

A. Úvodný prehľad sústavy Natura 2000

A.1 **Stručný popis biotopov z prílohy I a druhov z prílohy II smernice o biotopoch a sťahovavých druhov vtákov z prílohy I smernice o ochrane vtáctva, pre ktoré sú vymedzované územia Natura 2000**

Na území Slovenska má prirodzený výskyt 66 resp. 67¹ biotopov európskeho významu z prílohy I a 134 druhov európskeho významu z prílohy II smernice o biotopoch. V rámci nich je zhodne 23 prioritných biotopov európskeho významu a 23 prioritných druhov. Pre 81 druhov vtákov z prílohy I smernice o ochrane vtáctva a sťahovavých druhov sa vymedzujú chránené vtáčie územia.

Počty druhov rastlín a živočíchov a biotopov európskeho významu z prílohy II a I smernice o biotopoch s prirodzeným výskytom na Slovensku, pre ktoré sa vymedzujú územia Natura 2000

	Celkový počet*	Z toho prioritných*
Rastliny	43	12
vyššie rastliny	36	12
Machorasty	7	0
Živočíchy	91	11
Bezstavovce	41	5
Ryby a mihule	21	0
Obojživelníky	5	0
Plazy	1	0
Cicavce	23	6
Typy biotopov	66/67 ¹	23
Vtáky	81	-

* Počty druhov a biotopov zodpovedajú posledným pripomienkam k referenčnému zoznamu druhov pre správu podľa článku 17 smernice o biotopoch (máj 2011)

Zoznam druhov z prílohy II smernice o biotopoch je zverejnený na

<http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk&sec=12>

Zoznam typov biotopov európskeho významu je zverejnený na

<http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk&sec=13>

Zoznam druhov vtáctva, pre ktoré sa vyhlasujú chránené vtáčie územia, je zverejnený na

<http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk&sec=1&cpt=3>

A.2 **Počet a výmera území Natura 2000**

územia európskeho významu (ďalej len "ÚEV")	473 (584 350 ha)
rozhodnutia Európskej komisie, ktorými boli ÚEV zverejnené	Všetky rozhodnutia sú na http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/sites_hab/biogeog_regions/index_en.htm Pre Slovensko sú relevantné tieto rozhodnutia pre ÚEV v alpskej biogeografickej oblasti (ďalej len „ALP“) a v panónskej biogeografickej oblasti (ďalej len „PAN“): 2015/71/EÚ, 2013/738/EÚ, 2013/22/EÚ, 2012/12/EÚ, 2011/62/EÚ, 2010/42/EÚ, 2009/91/ES, 2008/218/ES (ALP) a 2015/70/EÚ, 735/2013/EÚ, 2012/10/EÚ; 2013/24/EÚ, 2011/86/EÚ; 2009/90/ES, 2008/26/ES (PAN)
ÚEV vyhlásené za chránené územia	305 (384 929 ha)

¹ biotop s kódom 6210 sa rozlišuje na prioritný a neprioritný, podľa toho, či má alebo nemá výskyt orchideí. Pre účely reportingu sa uvedený biotop v štatistikách a prehľadoch uvádza dva krát a to samostatne ako prioritný a samostatne ako neprioritný biotop európskeho významu. Je to vzhľadom na potrebu oddeľovať pri biotope 6210 suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnitom podloží dôležité stanovišťa *Orchideaceae*

chránené vtáčie územia (ďalej len "CHVÚ")	41 (1 282 811 ha)
výmera suchozemských území Natura 2000	1 444 725 ha (so zohľadnením vzájomného prekryvu ÚEV a CHVÚ)

A.3 Hlavné kategórie využitia krajiny a kategórie ekosystémov v územiach Natura 2000

Dominantné zastúpenie v územiach Natura 2000 majú lesy. Lesné spoločenstvá sú v podmienkach Slovenska domovom väčšiny chránených druhov. Aj výmera lesných biotopov je v porovnaní s ostatnými biotopmi chránenými v ÚEV najvyššia. Veľké zastúpenie má aj orná pôda, ktorej zastúpenie najmä v CHVÚ je dôležité pre vtáčie druhy voľnej agrárnej krajiny. Kroviny a bylinné vegetačné spoločenstvá majú významné zastúpenie najmä v ÚEV. Vodstvo a močiare svojím podielom tvorí len 1,05 %, ale jeho význam je obrovský. **Prehľad je uvedený v tabuľkách a grafe „pokryvnosti“ kategórií krajiny v Natura 2000 na Slovensku.**

Hlavné kategórie využitia krajiny v ÚEV (Corine Land Cover)

kategória	výmera (ha)	% z prekryvu
lesy	452 397	77.46
kroviny a bylinné vegetačné spoločenstvá	64 399	11.03
pasienky	26 369	4.52
rôznorodé poľnohospodárske plochy s vegetáciou	14 094	2.41
otvorené priestranstvá s málo alebo bez vegetácie	10 886	1.86
orná pôda	8 118	1.39
vnútrozemské vodstvo	4 423	0.76
urbanizovaná štruktúra	1 059	0.18
vnútrozemské močiare	968	0.17
umelo vytváraná nepoľnohospodárska zeleň	939	0.16
priemysel, ťažba, skládky a výstavba	230	0.04
stále plodiny	129	0.02

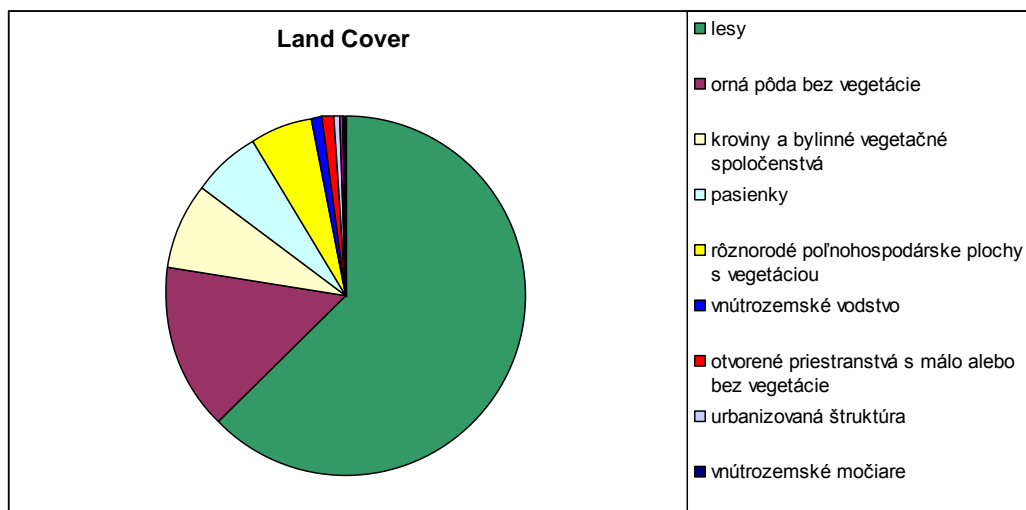
Hlavné kategórie využitia krajiny v CHVÚ (Corine Land Cover)

kategória	výmera (ha)	% z prekryvu
lesy	801 958	61.20
orná pôda	210 947	16.10
kroviny a bylinné vegetačné spoločenstvá	106 970	8.16
pasienky	81 755	6.24
rôznorodé poľnohospodárske plochy s vegetáciou	72 886	5.56
vnútrozemské vodstvo	14 738	1.12
urbanizovaná štruktúra	6 465	0.49
otvorené priestranstvá s málo alebo bez vegetácie	5 767	0.44
vnútrozemské močiare	2 815	0.21
stále plodiny	2 803	0.21
umelo vytváraná nepoľnohospodárska zeleň	2 244	0.17
priemysel, ťažba, skládky a výstavba	1 144	0.09

Hlavné kategórie využitia krajiny v sústave Natura 2000 (Corine Land Cover)

kategória	výmera (ha)	% z prekryvu
lesy	903 589	62.56
orná pôda	214 274	14.84
kroviny a bylinné vegetačné spoločenstvá	115 763	8.02
pasienky	87 943	6.09
rôznorodé poľnohospodárske plochy s vegetáciou	79 675	5.52
vnútrozemské vodstvo	15 136	1.05
otvorené priestranstvá s málo alebo bez vegetácie	10 986	0.76

urbanizovaná štruktúra	7 147	0.49
vnútrozemské močiare	3 046	0.21
stále plodiny	2 901	0.20
umelo vytváraná nepoľnohospodárska zeleň	2 515	0.17
priemysel, ťažba, skládky a výstavba	1 294	0.09

B. Stav biotopov a druhov

B.1 Aktuálne hodnotenie stavu druhov a biotopov

B.1.a Biotopy a druhy chránené smernicou o biotopoch

Celkové hodnotenie stavu druhov a biotopov

V roku 2013 boli členské krajiny EÚ povinné podať správu o stave území, druhov a biotopov európskeho významu z prílohy I, II, IV a V smernice o biotopoch za predchádzajúce 6-ročné obdobie (2007-2012); táto povinnosť vyplýva z článku 17 smernice o biotopoch. Údaje z predmetnej správy boli východiskom pre spracovanie aktuálneho PAF. Všetky posúdenia, t. j. hodnotenia stavu biotopov a druhov v ALP a PAN, sú prístupné na <http://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu/art17/envurbnzc/>. **Počty biotopov a druhov/poddruhov európskeho významu (z každej prílohy smernice o biotopoch podľa biogeografických regiónov v rámci Slovenska) sú uvedené v tabuľke.**

Bioregión	Biotopy		Druhy					
	Príloha I		Príloha II		Príloha IV		Príloha V	
	Neprioritné	Prioritné	Neprioritné	Prioritné	Vrátane druhov v prílohe II	Bez druhov v prílohe II	Vrátane druhov v prílohe II	Bez druhov v prílohe II
Počet biotopov a druhov spolu	44	22	110	23	138	44	24	15
	66/67²		133		138		24	
Alpský	41	16	92	21	117	39	21	14
Panónsky	28	16	89	8	109	40	21	13

V rámci reportingu je podstatné nielen hodnotenie za aktuálne obdobie, ale aj porovnanie údajov z predchádzajúcej periódy reportingu. **V tabuľke a grafoch sú uvedené celkové počty hodnotení**

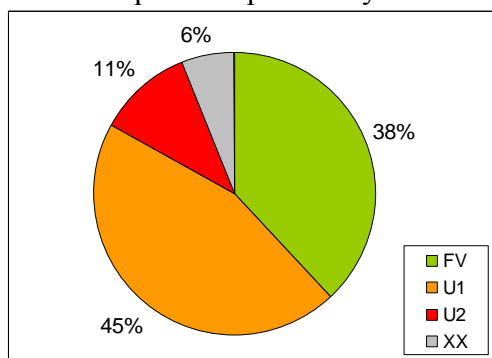
² biotop s kódom 6210 sa rozlišuje na prioritný a neprioritný, podľa toho, či má alebo nemá výskyt orchideí

stavov biotopov a druhov európskeho významu hodnotených v Slovenskej republike za obdobie do roku 2006 (správa v roku 2007) a za obdobie 2007-2012 (správa v roku 2013), resp. prehľady. Pre úplnosť uvádzame, že počty hodnotení biotopov sú vyššie ako počty biotopov, nakoľko viaceré biotopy sa nachádzajú v oboch biogeografických regiónoch (ALP i PAN) a sú teda hodnotené 2 razy. To isté platí aj pre druhy európskeho významu.

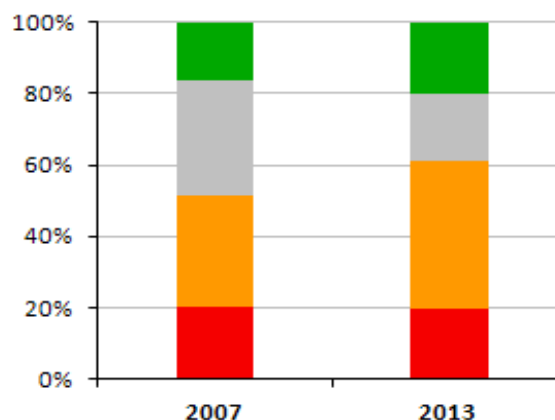
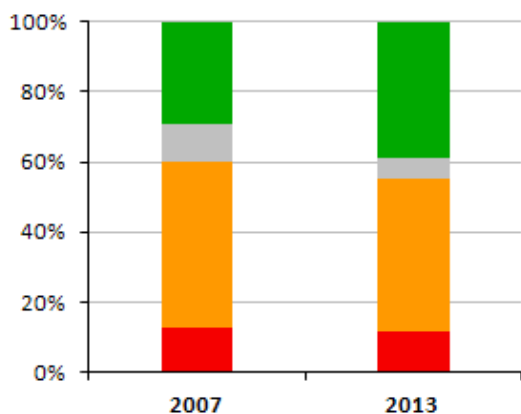
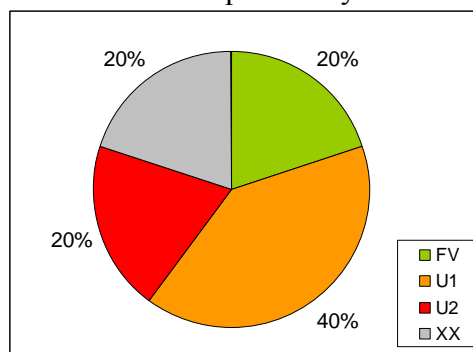
Rok hodnotenia	Počet hodnotení biotopov spolu (v členení podľa stavu)				Počet hodnotení druhov spolu (v členení podľa stavu)			
	FV	XX	U1	U2	FV	XX	U1	U2
2007	30	11	48	13	52	103	100	65
2013	39	6	44	12	63	60	130	63

Vysvetlivky: ■ FV - Priaznivý ■ XX - Neznámy ■ U1 - Nepriaznivý - nevyhovujúci ■ U2 - Nepriaznivý - zlý

Stav biotopov európskeho významu

Stav druhov európskeho významu

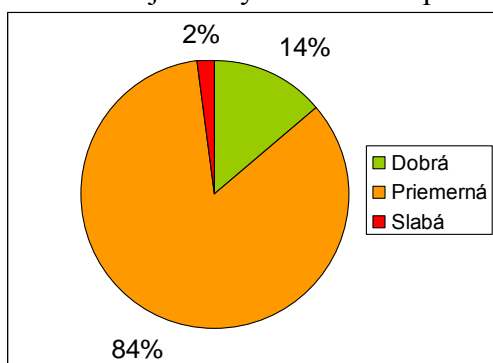
Kvalita údajov o biotopoch a druhoch

Pre chránené druhy i biotopy platí, že na presnejšie vyvodzovanie záverov je potrebný systematický monitoring. Doterajšie údaje poskytnuté pre reporting sú často len orientačné, vyjadrené expertným odhadom, ktorý nemusí vždy odrážať reálny stav. Rovnako chýbajúca pravidelnosť kontroly lokalít, absencia používania rovnakých metód zberu, zapisovania a úschovy dát je problémom súčasného stavu vo vedeckej sfére. Určitá forma jednotnosti je potrebná hlavne pri vyhodnocovaní údajov a vyslovovaní záverov, ktoré by mali vychádzať z uniformných dát. V roku 2013 sa začalo s realizáciou komplexného monitoringu druhov a biotopov podliehajúcich smernici o biotopoch. Prehľad kvality údajov o biotopoch a druhoch európskeho významu na Slovensku (využitých pre reporting) je znázornený v grafoch.

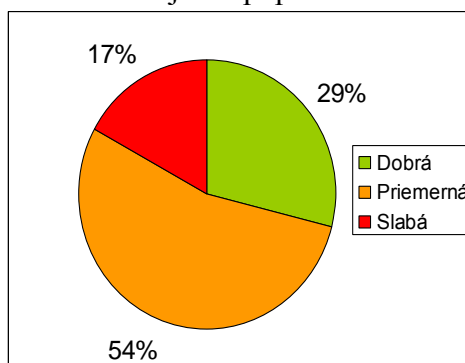
Kvalita údajov o biotopoch európskeho významu	Mapy	Areál	Výmera	Trend areálu	Štruktúra a funkcie	Natura 2000	Priemer
Expertný odhad (%)	16	12	14	14	0	0	9
Extrapolácia (%)	80	88	84	85	100	100	90
Kompletný prieskum (%)	4	0	2	1	0	0	1
Neexistujúce údaje (%)	0	0	0	0	0	0	0

Kvalita údajov o druhoch európskeho významu	Mapy	Areál	Populácia	Trend populácie	Biotop druhu	Natura 2000	Priemer
Expertný odhad (%)	1	29	29	32	38	1	22
Extrapolácia (%)	84	71	54	53	47	79	65
Kompletný prieskum (%)	15	0	16	14	15	20	14
Neexistujúce údaje (%)	0	0	0	0	0	0	0

Kvalita údajov o výmerách biotopov

Kvalita údajov o populácii druhov

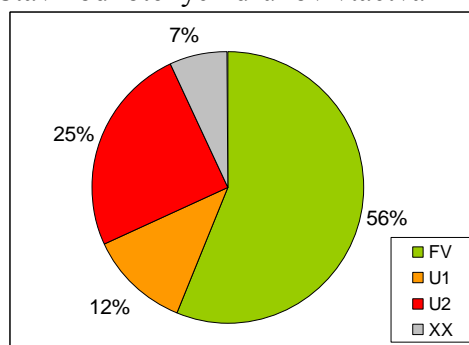

B.1.b Druhy vtákov chránené smernicou o ochrane vtáctva

Podávanie správy o stave vtáctva vyplýva z článku 12 smernice o ochrane vtáctva, prvé komplexné hodnotenie sa týka až obdobia 2008-2012. Správa podľa článku 12 smernice o ochrane vtáctva (na rozdiel od správy podľa článku 17 smernice o biotopoch) neobsahuje povinné hodnotenie stavu druhov. Hodnotenie stavu 230 druhov vtákov bolo vykonané pre účely PAF.

Prehľad hodnotenia stavu 230 druhov vtákov je znázornený v grafe.

Stav hodnotených druhov vtáctva

Z grafu vyplýva, že 56 % hodnotených druhov vtákov predbežne má priaznivý stav, ale pre 37 % druhov je potrebný aktívny manažment pre zlepšenie súčasného stavu a 7 % druhov je vyhodnotených v stave neznámom, pričom ide predovšetkým o druhy, ktoré sú fluktuantmi a nie je možné jednoznačnejšie stanoviť trend populácie a/alebo areálu. Množstvo údajov o vtákoch je v porovnaní s druhmi a biotopmi európskeho významu hodnotených podľa smernice o biotopoch

výrazne vyššie a aj kvalita údajov je lepšia. Avšak chýbajú údaje z pravidelného systematického monitoringu pre všetky druhy vtákov, ktoré sú potrebné pre relevantné vyhodnotenie trendov do budúcnosti.

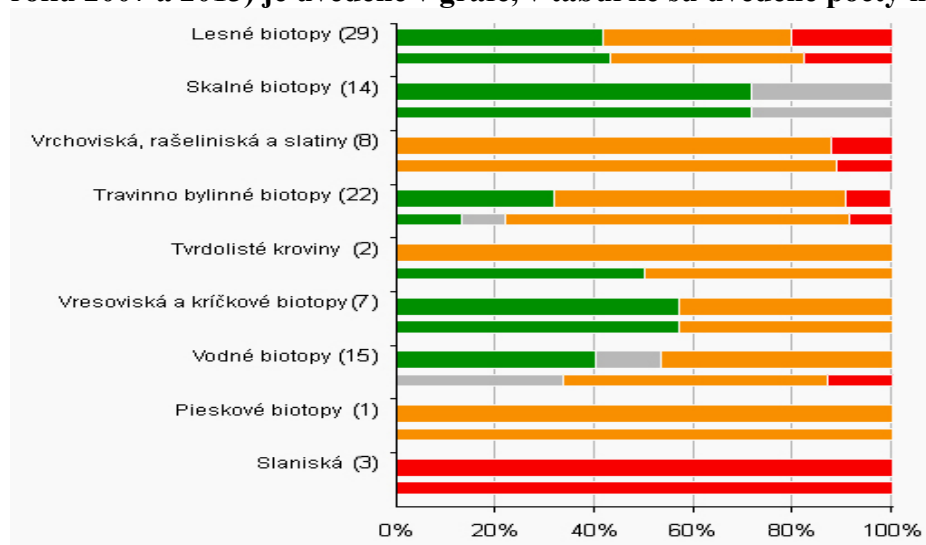
Najzávažnejšie zmeny a nepriaznivý stav početnosti vtáctva ako skupiny sa týkajú predovšetkým lesných druhov (podľa výpočtov podľa metodiky používanej na výpočet indexov v rámci tzv. European Bird Census Council³). V rokoch 2006-2009 bol u druhov v poľnohospodárskej krajine zaznamenaný nárast početnosti o 8 % a za rovnaké obdobie početnosť lesných druhov vtákov poklesla o 28 % (Ridzoň et al. 2010) a týkala sa aj viacerých druhov, ktoré sú predmetom ochrany chránených vtáčích území. Tento trend bol v sledovanom období v rámci celej strednej Európy - úbytok biodiverzity tak bol v niektorých lesných oblastiach významnejší ako na poľnohospodárskej pôde. Ďalším sledovaním je však potrebné potvrdiť, či išlo o fluktuáciu v rámci strednej Európy alebo ide o dôsledky celkového poklesu početnosti lesných druhov, ktoré sú zároveň ďalekými migrantmi. Trend výrazného zníženia početnosti lesných druhov (v porovnaní s druhmi vtáctva viazanými na agrárnu krajinu) sa však môže v najbližších rokoch zmeniť kvôli významným zmenám v hospodárení aj na poľnohospodárskej pôde a celkovo je už v súčasnosti u mnohých lúčnych a poľných druhov veľmi nevyhovujúci stav populácie.

B.2 Hodnotenie stavu podľa jednotlivých skupín biotopov/druhov

Percentuálne hodnotenie stavu biotopov a druhov európskeho významu podľa skupín je zaujímavé najmä pre určenie priorit opatrení na zlepšenie stavu a na prijímanie opatrení, napr. aj v rámci jednotlivých sektorov.

B.2.1 Biotopy chránené smernicou o biotopoch

67 typov biotopov európskeho významu hodnotených v rámci Slovenska môžeme kategorizovať do deviatich skupín. Početné sú skupiny lesných (19) a travinno-bylinných (16) biotopov, najmenšia je skupina slanomilných biotopov (2), pieskov (1) a tvrdolistých krovín (1). Okrem nich odlišujeme sladkovodné biotopy (9), vresoviská a krovínové biotopy mierneho pásma (5), rašeliniská (6) a skalné biotopy a jaskyne (8). Hodnotenie jednotlivých biotopov európskeho významu (v rámci biogeografických regiónov) je uvedené v prílohe 2 PAF. **Hodnotenia stavu skupín biotopov (v roku 2007 a 2013) je uvedené v grafe, v tabuľke sú uvedené počty hodnotení.**

³ <http://www.ebcc.info/index.php?ID=487;>

Poznámka: širšia línia v grafe zodpovedá obdobiu reportingu za roky 2007 – 2012, užšia línia pod ňou zobrazuje údaje z obdobia za roky 2004 – 2006. Počet v zátvorkách uvádza počet hodnotení stavu v jednotlivých bioregiónoch v rokoch 2007 – 2012.

Skupina biotopov európskeho významu	Rok hodnotenia	Počty hodnotení biotopov podľa hodnoteného stavu			
		FV	XX	U1	U2
Slaniská	2007				3
	2013				3
Pieskové biotopy	2007			1	
	2013			1	
Vodné biotopy	2007		5	8	2
	2013	6	2	7	
Vresoviská a kroviny	2007	4		3	
	2013	4		3	
Tvrdoľisté kroviny	2007	1		1	
	2013			2	
Travinno bylenné biotopy	2007	3	2	16	2
	2013	7		13	2
Vrchoviská, rašeliniská a slatiny	2007			8	1
	2013			7	1
Skalné biotopy	2007	10	4		
	2013	10	4		
Lesné biotopy	2007	12		11	5
	2013	12		11	6

Slaniskové biotopy, zahrňujúce na Slovensku biotopy slaných pôd a karpatské travertínové slaniská, patria medzi najohrozenejšie biotopy v celoeurópskom meradle. Na Slovensku, ako vyplýva z grafu, je ich stav hodnotený ako zlý. V minulosti došlo k zničeniu veľkej výmery biotopu predovšetkým v dôsledku intenzifikácie poľnohospodárstva. K hlavným faktorom, ktoré v minulosti zapríčinili drastický úbytok a degradáciu, u nás patrí odvodňovanie, eutrofizácia a ruderalizácia, priame ničenie lokalít napr. rozoraním, zalesňovaním a úspešné zmeny spôsobené absenciou tradičného obhospodarovania. Všetky ohrozenia pretrvávajú až do súčasnosti.

Predpokladom pre zlepšenie stavu biotopu je zlepšenie štruktúry a obnovenie manažmentu vo forme pastvy, ktoré sa realizujú v rámci projektu LIFE+, prípadne obnova vodného režimu.

Ďalšou skupinou, ktorá sa zaraďuje medzi najohrozenejšie biotopy, sú viate piesky. Na Slovensku je skupina zastúpená biotopom vnútrozemské panónske pieskové duny. Ide o biotop nespevnených kyslých kremičitých pieskových dún, nachádzajúci sa len na území Borskej nížiny. Keďže nové nespevnené pieskové duny sa už nevytvárajú, celkovému nepriaznivému stavu sa dá predísť zabránením rozširovania nepôvodných druhov rastlín a zamedzením prirodzeného a cieleného zalesňovania. K odporúčaným obnovným manažmentovým opatreniam patria tvorba obnažených plôšok a narúšanie vegetačného krytu.

Tvrdoľisté kroviny reprezentované biotopom porastov borievky obyčajnej sú skupinou, ktorej stav sa v porovnaní s predchádzajúcim obdobím zhoršil. Areál biotopu, typická štruktúra a funkcie sú hodnotené priaznivo, avšak celkové nevyhovujúce hodnotenie vyplýva z vyhlíadok do budúcnosti, ktoré sú nevyhovujúce. Súvisí to so skutočnosťou, že extenzívne využívané pasienky s výskytom borievky obyčajnej bez vhodného udržiavacieho manažmentu podliehajú sukcesii. Rovnako ich však ohrozuje plošné čistenie pasienkov od náletu, motivované nevhodným nastavením dotačnej podpory v poľnohospodárstve. K ďalším nepriaznivým vplyvom patria zalesňovanie, eutrofizácia a ťažba piesku.

Vrchoviská, rašeliniská a slatiny patria k biotopom, ktorých celkový stav je nevyhovujúci až zlý. Tieto biotopy sú závislé na podzemných alebo dažďových vodách. Z toho vyplýva, že akákoľvek zmena vo vodnom režime má za následok zhoršenie stavu až postupnú degradáciu biotopu. Bez vhodného pravidelného manažmentu a zlepšenia hydrologických podmienok sa vyhliadky do budúcnosti, hodnotené ako nevyhovujúce až zlé, nezmenia. Ďalšími negatívnymi faktormi vplývajúcimi na kvalitu a stav biotopov sú sukcesia, eutrofizácia, ťažba rašeliny, akumulácia organického materiálu. Biotop 7150 depresie na rašelinných substrátoch s *Rhynchospora alba*, sme v porovnaní s predchádzajúcim reportingom nehodnotili. Historické výskyt druhu neboli na Borskej nížine viac ako 10 rokov potvrdené.

Travinno – bylinné biotopy predstavujú celoplošne najrozšírenejšiu a zároveň počtom biotopov najrozsiahlejšiu skupinu nelesných biotopov, ktorá zahŕňa biotopy od nížinného až po subalpínsky stupeň. Skupina zahŕňa ekologicky rozmanité spoločenstvá: iníciaľne štádia travinno – bylinnej vegetácie na vápnatých pieskoch, na plytkých karbonátových substrátoch, spoločenstvá na plytkých a skeletnatých pôdach v rôznych nadmorských výškach, ako aj spoločenstvá stredne hlbokých až hlbokých pôd s rozdielnymi nárokmi na vlhkosť (vlhkomilné až suchomilné) a obsah živín v pôdach. V celej skupine travinno – bylinných biotopov sa zvýšil počet priaznivých hodnotení stavu. Dôvodom nie je ani tak zlepšenie stavu biotopov, ako skôr zvýšenie úrovne vedomostí o areáloch biotopov a ich typickej štruktúre. Bez pravidelného monitoringu biotopov je vo všeobecnosti ťažké hodnotiť celkový stav „lúčnych“ biotopov, ktorých výmera a štruktúra sú dynamické. Nevyhovujúci až zlý stav súvisí najmä s opustením pôdy a následnou sukcesiou, ďalej tiež so zmenami v spôsoboch využívania, zalesňovaním, ale aj s ťažbou piesku a kameňa i zmenami vo vodnom režime.

Jazerá, stojaté vody a tečúce vody od nížin až po horský stupeň, zaradené do skupiny vodné biotopy, si zlepšili celkový stav. Zmeny v hodnotení stavu biotopov sú v porovnaní s predchádzajúcim obdobím výrazné: zvýšil sa počet priaznivých hodnotení, znížil sa počet neznámych hodnotení a úplne sa eliminovali zlé hodnotenia. Podobne ako pri travinno-bylinných biotopoch dôvodom zmeny nie je ani tak zlepšenie stavu samotných biotopov, ako skôr zlepšenie úrovne vedomostí a informácií. Vodné biotopy sú biotopy dynamické, predovšetkým tečúce vody, sú preto veľmi citlivé na zmeny vo vodnom režime a na rôznych stupňoch trofie (eutrofné, oligotrofné až mezotrofné a dystrofné). A obzvlášť sú citlivé na antropické vplyvy, preto každý zásah do prirodzeného režimu sa negatívne odrazí v druhovej bohatosti a prirodzenej štruktúre biotopov.

Hodnotenie stavu vresovísk a krovínových biotopov sa v porovnaní s predchádzajúcim obdobím nezmenilo, väčšina sa nachádza v priaznivom stave. Len v prípadoch subalpínskych a teplomilných krovín celkové nevyhovujúce hodnotenie vyplýva z nevyhovujúcej štruktúry týchto biotopov, čo súvisí najmä s negatívnymi vplyvmi lyžovania, s výstavbou zjazdoviek a vlekov a negatívnymi vplyvmi turistiky nad hornou hranicou lesa, so zmenou spôsobu využívania, ruderalizáciou a následným šírením nepôvodných druhov na výhrevných svahoch v prípade teplomilných krovín.

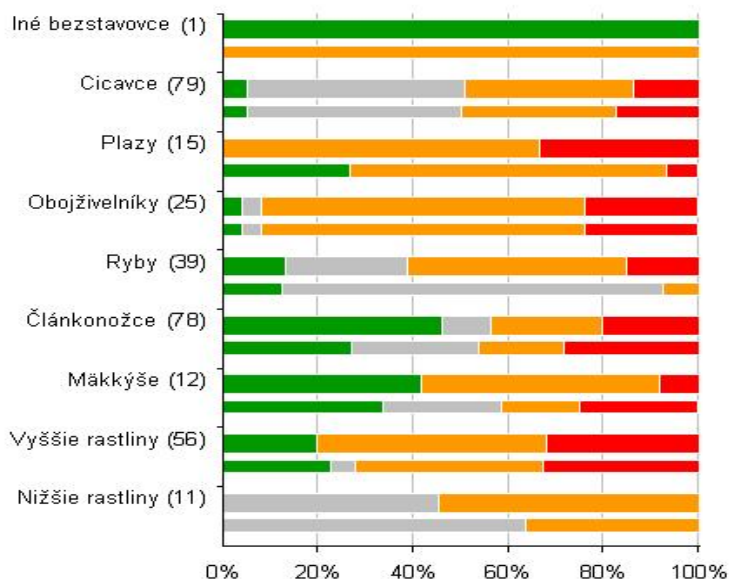
Zo skupiny nelesných biotopov sú relatívne priaznivejšie hodnotené skalné a sutinové biotopy, jaskyne. Súvisí to najmä s obmedzeným záujmom o ich využívanie. Napriek tomu môžu byť biotopy tejto skupiny ohrozené. U sutín napr. odoberaním materiálu na stavebnú činnosť, či náhlou zmenou mikroklimy v dôsledku odstránenia drevín na lokalite. O neprístupných jaskynných útvaroch, ktoré na rozdiel od väčšiny biotopov charakterizujú skôr živočíšne druhy ako vegetácia, existuje najmenej informácií a preto je celkové hodnotenie ich stavu neznáme.

Celkový stav lesných biotopov, ktoré sú najpočetnejšou skupinou biotopov na Slovensku, je vo väčšine prípadov priaznivý. Zmeny v hodnotení stavu nastali z dôvodu doplnenia nového typu lesného biotopu, ktorým je biotop 91T0 stredo európske lišajníkové borovicové lesy. Jeho stav je

zlý, na Slovensku sa vyskytuje maloplošne iba na Záhorskej nížine. Ohrozený je nevhodným hospodárením a ťažbou piesku. Z lesných biotopov sú najrozšírejšími bučiny: kyslomilné bukové lesy, bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy a vápnomilné bukové lesy. Lesné biotopy vykazujú celkovú stabilitu v dlhodobom časovom horizonte.

B.2.2 Druhy chránené smernicou o biotopoch a smernicou o ochrane vtáctva

V rámci 195 druhov európskeho významu bol vyhodnotený stav a ďalšie parametre podľa schváleného formátu reportingu. Hodnotenie jednotlivých druhov je uvedené v prílohe 2 PAF. **Hodnotenie stavu skupín druhov (v roku 2007 aj 2013) je uvedené v grafe, v tabuľke sú uvedené počty hodnotení.**

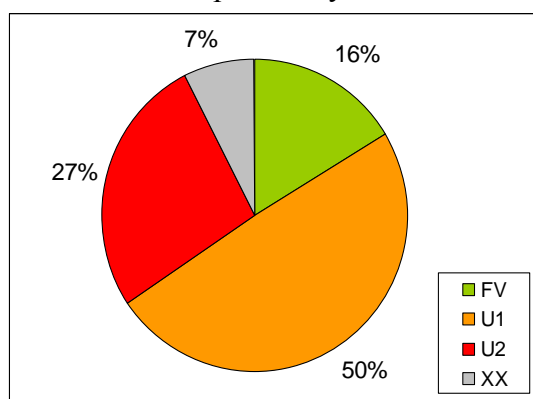
Poznámka: širšia línia v grafe odpovedá obdobiu reportingu za roky 2007 – 2012, užšia línia pod ňou zobrazuje údaje z reportinového obdobia 2004 – 2006. Počet v zátvorkách uvádza počet **hodnotení** stavu v jednotlivých bioregiónoch v období 2007 – 2012.

Skupina druhov európskeho významu	Rok hodnotenia	Počty hodnotení druhov európskeho významu podľa hodnoteného stavu			
		FV	XX	U1	U2
Nižšie rastliny	2007		7	4	
	2013		5	6	
Vyššie rastliny	2007	13	3	23	19
	2013	11		27	18
Mäkkýše	2007	4	3	2	3
	2013	5		6	1
Člankonožce	2007	21	21	14	22
	2013	36	8	18	16
Ryby	2007	5	32	3	
	2013	5	10	18	6
Obojživelníky	2007	1	1	17	6
	2013	1	1	17	6
Plazy	2007	4		10	1
	2013			10	5
Cicavce	2007	4	36	26	14
	2013	4	36	28	11
Iné bezstavovce (<i>Hirudo medicinalis</i>)	2007			1	
	2013	1			

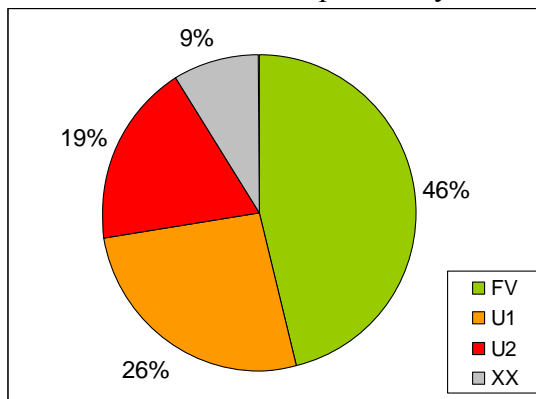
B.2.2.1 Nižšie a vyššie rastliny

K najviac ohrozeným druhom aj naďalej patria napr. jesienka piesočná (*Colchicum arenarium*) a kosatec piesočný (*Iris humilis subsp. arenaria*), ktoré na Slovensku rastú len na jedinej lokalite (s viacerými mikrolokalitami) v blízkosti Štúrova, na severnej hranici svojho areálu. Jedinú lokalitu na Slovensku majú aj kosienka karbincolistá (*Serratula lycopifolia*) či mečík močiarny (*Gladiolus palustris*). Väčšina druhov, ktoré sa nachádzajú v nepriaznivom stave, sa vyskytuje na veľmi špecifických a zraniteľných typoch biotopov (rašeliniská, slatiny, podmáčané lúky, viate piesky, atď.). Najpočetnejšiu skupinu tvoria rastliny, ktoré sa nachádzajú v nevyhovujúcom stave. V priaznivom stave ochrany sa na Slovensku nachádzajú druhy ako snežienka jarná (*Galanthus nivalis*), zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*) a ďalšie, ktoré sú v západnej Európe už pomerne vzácne alebo sa tam už vôbec nevyskytujú, napr. cyklámen fatranský (*Cyclamen fatrense*), lyžičník tatranský (*Cochlearia tatrae*), či vrchovka alpínska (*Tozzia carpathica*). Lepší stav dosahujú rastliny, ktoré sa vyskytujú v alpskom bioregiónu (stredná a severná časť Slovenska), čo vyplýva z menšieho narušenia prírodného prostredia. V rozpore s pomerne jasným hodnotením vyšších rastlín je v súčasnosti pri 45 % neznámy stav zachovania machorastov (nižších rastlín). Vďaka zavedenému systematickému monitoringu sa vo významnej miere zlepšuje poznanie nižších rastlín európskeho významu a predpokladáme, že v ďalšom období reportingu už budú hodnotené všetky druhy nižších rastlín európskeho významu. **Prehľad hodnotenia stavu 43 druhov rastlín európskeho významu (v roku 2013) je znázornený v grafe.**

Stav rastlín európskeho významu

Stav bezstavovcov európskeho významu

B.2.2.2. Bezstavovce

Z veľkého počtu 53 druhov bezstavovcov európskeho významu sú podiely priaznivého stavu nasledovné: chrobáky (28 %), vážky (33 %), mäkkýše (42 %), rovnokrídlovce (59 %) a motýle (64 %). **Prehľad hodnotenia ich stavu (v roku 2013) je znázornený v grafe.**

V rámci druhov chrobákov európskeho významu je väčšina v nepriaznivom stave (54 %) a bude potrebné významne podporiť druhy aktívnym manažmentom a lepším zabezpečením ochrany pre túto ohrozenú skupinu. V zlom stave sú niektoré druhy viazané na mŕtve drevo ako napr. boros Schneiderov (*Boros schneideri*), kováčik fialový (*Limniscus violaceus*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*) a ďalšie.

V prípade vážok bolo hodnotených len 5 druhov, z toho 2 v zlom stave: vážka jednoškrvná (*Leucorrhinia pectoralis*) a šidielko ozdobné (*Coenagrion ornatum*) a 3 v priaznivom stave: pásikavec veľký (*Cordulegaster heros*), vážka jednoškrvná (*Leucorrhinia pectoralis*) a klinovka žltónohá (*Stylurus flavipes*).

Celkový stav motýľov európskeho významu je na Slovensku podľa hodnotenia v správe pomerne pozitívny, pretože väčšina hodnotení druhov je v stave priaznivom (64 %). Avšak je potrebné podotknúť, že 18 % hodnotení je v stave nepriaznivom – zlom, čo jednoznačne indikuje potrebu

zlepšenia stavu predovšetkým týchto druhov. Najhoršie hodnotenie má žltáčik zanoväťový (*Colias myrmidone*), druh očkáň mätonohý (*Lopinga achine*) a modráčik čiernoškvrnný (*Maculinea arion*). Hodnotenie stavu do určitej miery odráža aj odhadovaná veľkosť populácie uvedená v nasledovnom grafe. Dôležité z hľadiska ochrany druhov sú určite tie druhy, ktoré majú odhadovanú početnosť pod 15 000 jedincov.

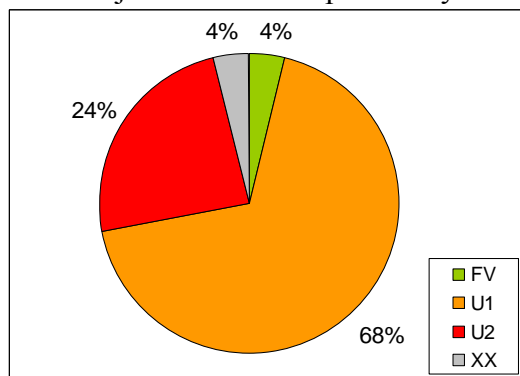
Zo 7 druhov hodnotených mäkkýšov boli len 2 druhy v priaznivom stave: pimprlík mokradný (*Vertigo angustior*) a slimák záhradný (*Helix pomatia*). Uvedené druhy majú zároveň aj najväčšiu odhadovanú početnosť populácie. V zlom stave v panónskom bioregiónе bol vyhodnotený druh pimprlík bruškatý (*Vertigo moulinsiana*), ktorý spolu s druhom pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*) majú zároveň najmenšiu odhadovanú veľkosť populácie.

B.2.2.3. Stavovce

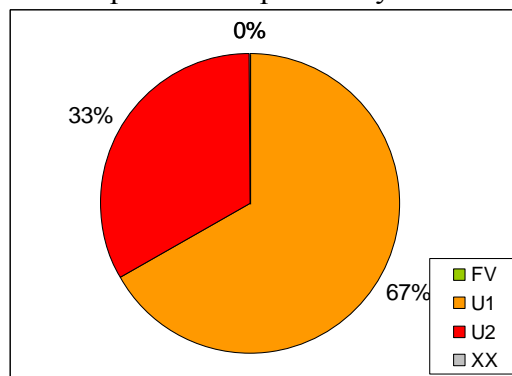
Stav zachovania plazov a obojživelníkov je alarmujúci. Žiadny z hodnotených druhov plazov európskeho významu nebol vyhodnotený v stave priaznivom: 3 druhy plazov sú v zlom stave, všetky ostatné plazy sú hodnotené v stave nevyhovujúcom. Sú to druhy ako napr. jašterica múrova (*Podarcis muralis*), ktorá je ohrozená sukcesiou a upustením od pôvodných foriem hospodárenia rovnako ako jašterica zelená (*Lacerta viridis*), kde zarastaním xerothermných krovín dochádza k úbytku vhodných biotopov. V panónskom bioregiónе je v nepriaznivom stave aj korytnačka močiarna (*Emys orbicularis*).

Pri obojživelníkoch je situácia podobná. Skokan hnedý (*Rana temporaria*) je v priaznivom stave len v alpskom bioregiónе, v panónskom mu bol prisúdený stav nevyhovujúci. Všetky ostatné druhy sú v nevyhovujúcom alebo zlom stave. Nepriaznivé závery stavu biotopov, v ktorých plazy a obojživelníky žijú, sú takmer totožné s celkovými závermi stavu druhov, čo naznačuje významnú viazanosť plazov a obojživelníkov na svoje prostredie a jeho kvalitu. Výsledky slovenského reportingu vôbec nie sú prekvapujúce. Aj v rámci celej Európy sa javí skupina plazov a obojživelníkov ako najviac ohrozená spomedzi všetkých druhov európskeho významu a je potrebné venovať im nemalú pozornosť. Čiastkové závery teda naznačujú, že vzhľadom na silnú viazanosť týchto druhov na biotop, by mali byť manažmentové opatrenia zamerané práve na zlepšenie kvantity a kvality biotopov, v ktorých sa plazy a obojživelníky vyskytujú. Alarmujúci je aj odhad veľkosti populácií. **Prehľad hodnotenia stavu druhov európskeho významu zo skupiny obojživelníkov a zo skupiny plazov (obe z roku 2013) sú uvedené v grafoch.**

Stav obojživelníkov európskeho významu

Stav plazov európskeho významu

Zo skupiny rýb sa v priaznivom stave nachádza len boleň dravý (*Aspius aspius*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*) a hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*) v alpskom bioregiónе, ktorých populácie a areál boli hodnotené ako vyhovujúce. Referenčná (cieľová) veľkosť populácie a areál všetkých ostatných druhov rýb však majú byť väčšie ako v súčasnosti. Alarmujúca je situácia s niektorými v minulosti bežnými druhmi rýb (hlavátka, lipeň, mrena), ktorých populácie sú v súčasnosti ohrozované najmä reguláciami tokov, výstavbou bariér (malé vodné elektrárne) a

predáciou kormorána veľkého. Z kriticky ohrozených druhov sa na Slovensku zatiaľ vyskytujú mihule (*Lampetra planeri*, *Eudontomyzon danfordi*, *E. mariae*), kolky (*Zingel streber*, *Z. zingel*), hrúz Kesslerov (*Gobio kesslerii*), hrúz fúzatý (*Gobio uranoscopus*), blatniak tmavý (*Umbra krameri*) a čík európsky (*Misgurnus fossilis*), ktorých výskyt sa viaže len na málo slovenských tokov. Napriek tomu, že sa v poslednom desaťročí v našich tokoch zlepšila čistota vody, v oblasti revitalizácie poškodených úsekov tokov a spriechodnenia riek máme obrovské rezervy. Celkový stav je klasifikovaný pri mnohých druhoch ako neznámy.

48 hodnotených druhov cicavcov je v rámci Slovenska najlepšie preskúmanou skupinou živočíchov. Výnimku tvorí 28 u nás zaznamenaných druhov netopierov a niektoré druhy hlodavcov, pri ktorých evidujeme stále neznámy stav.

V rámci skupiny hlodavcov je v priaznivom stave vyhodnotený len druh bobor vodný (*Castor fiber*). Všetky ostatné druhy hlodavcov sú v nepriaznivom stave, čo je pomerne negatívny výsledok.

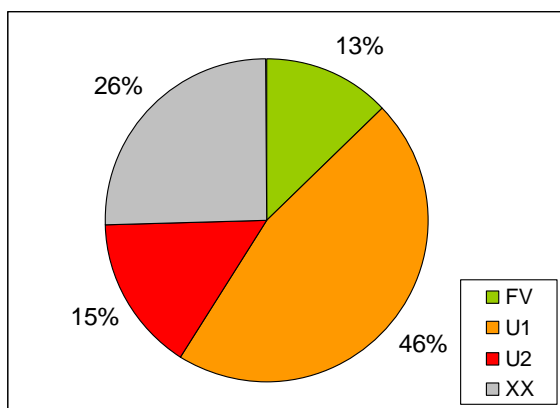
Ešte nepriaznivejšie je hodnotenie šeliem európskeho významu - v priaznivom stave boli hodnotené len druhy medveď hnedý (*Ursus arctos*) a vlk dravý (*Canis lupus*) v alpском bioregiónе. Všetky ostatné druhy boli vyhodnotené v nepriaznivom stave a tchor stepný (*Mustela eversmanii*) v zlom stave.

Stav väčšiny druhov netopierov bol hodnotený ako neznámy. Napriek realizácii čiastkového monitoringu netopierov je odhad ich populácií veľmi problematický a predpokladáme, že v nasledujúcom období už stav netopierov bude vyhodnotený. V zlom stave boli vyhodnotené druhy netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*) a netopier hrzytavý (*Nyctalus noctula*).

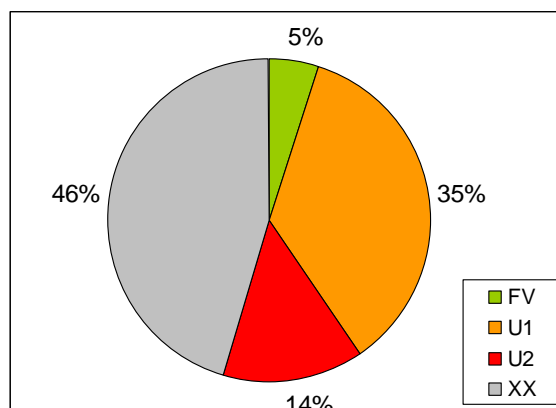
V rámci skupiny kopytníkov sa hodnotili dva druhy a to kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatica*) a zubor európsky (*Bison bonasus*). Pozitívnym výsledkom je, že v prípade kamzíka sa jeho stav zlepšil z kategórie nepriaznivý – zlý na kategóriu nepriaznivý – nevyhovujúci aj vďaka skutočnosti, že sa za obdobie šiestich rokov od posledného hodnotenia veľkosť populácie takmer zdvojnásobila. Zubor európsky má stanovené hodnotenie stavu ako nepriaznivý – nevyhovujúci.

Prehľad hodnotenia stavu druhov európskeho významu zo skupiny ryby a cicavce (obe z roku 2013) sú uvedené v grafoch.

Stav rýb európskeho významu

Stav cicavcov európskeho významu

B.2.2.4. Vtáky

Z hľadiska stavu jednotlivých druhov vtákov vychádzajú v nevyhovujúcom stave predovšetkým druhy viazané na agrárnu krajinu. Druhy ako napr. drop fúzatý (*Otis tarda*), krakľa belasá (*Coracias garrulus*), brehár čiernochvostý (*Limosa limosa*), ľabtuška poľná (*Anthus campestris*),

pipiška chochlatá (*Galerida cristata*), strakoš kolesár (*Lanius minor*) sú v zlom stave (prvé tri druhy v posledných rokoch ako hniezdiče na Slovensku dokonca vymizli) a je potrebné zabezpečiť vhodný typ obhospodarovania biotopov pre zlepšenie hniezdných možností. Druhy, ako napr. jarabica poľná (*Perdix perdix*), cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*), ľabtuška vrchovská (*Anthus spinoletta*), pŕhľaviar červenkastý (*Saxicola rubetra*), strakoš sivý (*Lanius excubitor*) sú vyhodnotené v stave nevyhovujúcom, čo taktiež odráža potrebu zlepšenia stavu druhov viazaných na poľnohospodársku krajinu prostredníctvom návrhu a zmeny vhodného typu hospodárenia, pestovania vhodných plodín a v prípade lúčnych biotopov správnu techniku a termín kosby. Ďalšou skupinou, ktorá je ako celok v zlom stave, sú dravce, v prípade ktorých až 10 druhov je hodnotených v zlom stave. Zlepšenie stavu dravcov by malo byť jednou z priorit vzhľadom k tomu, že ak dosiahneme priaznivý stav vrcholových predátorov, zabezpečíme aj dostatočné funkcie ekosystému ako celku. Pomerne veľa druhov v nevyhovujúcom stave je taktiež v skupine viazanej na mokradné biotopy. Sú to napr. druhy brehuľa hnedá (*Riparia riparia*), čajka čiernohlavá (*Larus melanocephalus*), bučiak trst'ový (*Botaurus stellaris*), hus divá (*Anser anser*), chochlačka bielooká (*Aythya nyroca*), chriaštel bodkovaný (*Porzana porzana*), chriaštel malý (*Porzana parva*), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*) a ďalšie. Nepriaznivý stav druhov viazaných na mokrade indikuje potrebu zlepšenia stavu mokradných biotopov na Slovensku. V nevyhovujúcom stave boli vyhodnotené taktiež tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*) a tetrov hôlniak (*Tetrao tetrix*), ktorých priaznivý stav je silne previazaný na vhodný spôsob obhospodarovania lesov a iných horských biotopov vzhľadom na silný pokles ich populácií, dôsledky zmeny klímy a pôsobenie ďalších faktorov, ako je napríklad predácia (napr. líšky, diviaky) sa ich areál rozšírenia znižuje a sú na pokraji vyhynutia. Nepriaznivo sú na tom aj ďalšie lesné druhy ako napr. jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), ale aj menšie druhy lesných spevavcov napr. muchárik čiernohlavý (*Ficedula hypoleuca*) a muchárik malý (*Ficedula parva*). Zo zimujúcich populácií boli vyhodnotené v zlom stave druhy hus bieločelá (*Anser albifrons*), hus siatinná (*Anser fabalis*) a potápač veľký (*Mergus merganser*).

B.3. Dôvody zmeny v hodnoteniach stavu medzi reportingovými periódami

Zmeny hodnotenia stavu (porovnanie s predchádzajúcim obdobím reportingu) nemusí vždy znamenať len zlepšenie, zhoršenie alebo zachovanie stavu. V rámci formátu reportingu bolo možné určiť tri rôzne zdôvodnenia zmeny: skutočná zmena stavu, zlepšenie poznatkov a použitie inej metódy pri príprave správy. **Podiel uvedených 3 dôvodov zdôvodnení zmien (v parametroch areál a výmera biotopu, populácia a biotop druhu) medzi jednotlivými reportingovými obdobiami 2004 – 2006 a 2007 – 2012 je uvedený v tabuľke.**

Dôvod zmeny (%)	Biotopy európskeho významu		Druhy európskeho významu		
	Areál	Výmera biotopu	Areál	Veľkosť populácie	Biotop druhu
Skutočná zmena stavu	0	4	2	0	3
Zlepšenie poznatkov	23	50	26	16	23
Použitie inej metódy	100	31	100	11	1

Poznámka: Pre každý biotop alebo druh môže byť uvedený aj viac ako jeden dôvod.

B.4. Hodnotenie vplyvov a ohrození

V prípade súčasných vplyvov a budúcich ohrození majú najväčší podiel vplyvy spojené poľnohospodárstvom a lesníctvom.

V poľnohospodárstve ide predovšetkým o neustále zvyšujúcu sa intenzifikáciu činností a súčasne o upustenie od tradičného spôsobu obhospodarovania, čo vedie k zhoršovaniu stavu nelesných

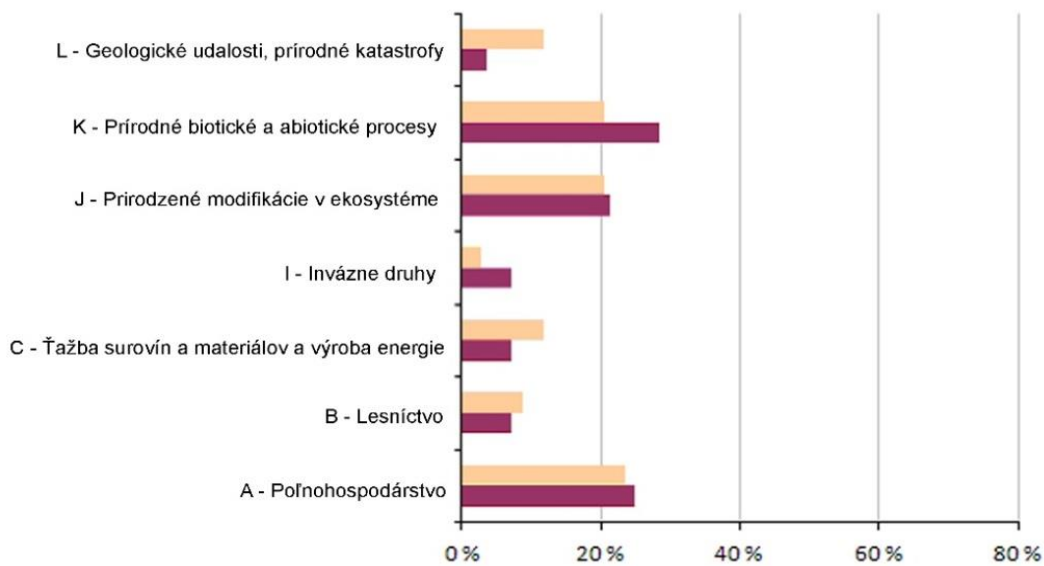
biotopov až k ich postupnému zániku. V niektorých lokalitách pretrvávajú sceľovanie malých polí, zánik medzí a prechodných ekotonov, ktoré sú dôležité z hľadiska udržania ekologickej stability územia a zvyšujú jeho biodiverzitu. Ďalším aktuálnym vplyvom, ktorý môže negatívne ovplyvňovať stav biotopov a druhov, je využívanie hnojenia a spôsoby hnojenia. Na plochách travinno-bylinných biotopov (suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnom podloží, nížinné a podhorské kosné lúky, horské kosné lúky, nížinné aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi*, bezkolencové lúky, slatiny a ďalšie) sa nesmú používať minerálne hnojivá a hnojivica. Hnojiť organickými hnojivami sa môžu len vybrané biotopy okrem exkrementov pasúcich sa hospodárskych zvierat najviac v takom množstve, aby obsah dusíka obsiahnutý v týchto hnojivách neprevýšil 50 kg/ha za dva roky. Tieto podmienky sú uvedené v § 49 nariadenia vlády SR č. 499/2008 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory podľa programu rozvoja vidieka (rovnako aj podmienky na aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín). V určitých prípadoch je ohrozením aj nesprávny termín kosenia nevhodný pre dané druhy alebo nesprávna metóda kosenia alebo použitie nevhodného typu mechanizmu.

V posledných desaťročiach nedošlo k zmene celkového prístupu k obhospodarovaniu lesov a zásada, že ekosystémy sa udržiavajú tými faktormi, za pôsobenia ktorých vznikli, je vcelku dodržaná, lokálne sa však výmera jednotlivých biotopov môže znižovať z dôvodu (objektívnej) neschopnosti hospodára dosiahnuť prirodzenú obnovu alebo dodržať plánované drevinové zloženie. Negatívny dopad má na niektoré biotopy aj nárast vetrových a lykožrútových kalamít. Ochrana sústavy Natura 2000 môže za súčasného stavu legislatívy pomerne úspešne fungovať za „normálneho“ vývoja lesov, nie je však pripravená na súčasný stav spôsobený kombináciou zmeny klímy a histórie využívania krajiny na Slovensku. Treba zdôrazniť, že kalamity sú problémom bez ohľadu na to, či budú alebo nebudú spracované a vhodným riešením, žiaľ časovo náročným, je zvyšovanie stability porastov. Do úvahy treba brať aj ekonomické hľadisko napriek tomu, že v súčasnosti má Slovensko najväčší objem mŕtveho dreva zo všetkých európskych krajín.

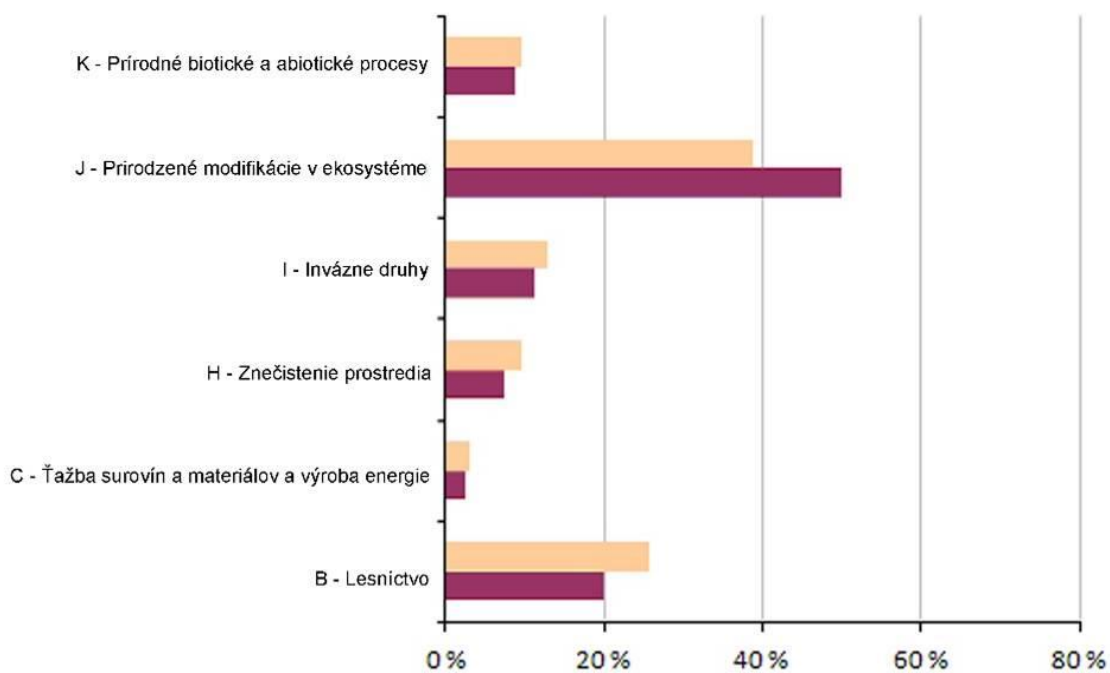
Ďalším dôležitým ohrozením je výstavba nových ciest, diaľničnej siete a lyžiarskych stredísk, ktoré zvyšujú fragmentáciu jednotlivých biotopov a do značnej miery negatívne ovplyvňujú migračné trasy živočíchov. V poslednej dobe bol zaznamenaný nárast investičných zámerov na výstavbu malých vodných elektrární, veterných a solárnych parkov, ktoré do značnej miery ovplyvňujú priechodnosť vodných tokov, ovplyvňujú migráciu vtáčích druhov a v neposlednej miere často krátko likvidujú vzácne biotopy. Napriek novele legislatívy⁴ a zmierňujúcim opatreniam ich výstavba výrazne narastá a následkom toho je možné očakávať významné negatívne ovplyvnenie stavu biotopov a druhov európskeho významu. V určitých prípadoch môže byť ohrozením ťažba nerastných surovín. V prípade mokradných biotopov a na ne viazaných druhov je ohrozením predovšetkým zmena vodného režimu, ktorá môže spôsobiť až úplný zánik biotopu a druhov žijúcich v danom území. Oblasťou, ktorej bude potrebné v budúcnosti venovať pozornosť, sú dôsledky zmeny klímy. Prehľad agregovaných ohrození a vplyvov na biotopy a druhy na Slovensku (oba z roku 2013) je uvedený v grafoch.

⁴ Napr. podľa novely zákona č. 364/2004 Z. z. (s účinnosťou od 15.1. 2015) vodné elektrárne musia spĺňať požiadavky najmä § 16 vodného zákona ako aj § 26 ods. 5, ktoré o.i. vyžadujú povinnosť, aby každá nová vodná stavba zabezpečila prirodzený pohyb rýb a vodných živočíchov. Odstraňovanie existujúcich bariér a prekážok na vodných tokoch, resp. zabezpečovanie laterálnej a pozdĺžnej spojitosti vodných tokov je zahrnuté v opatreniach na elimináciu hydromorfologických vplyvov v plánoch manažmentu povodia Dunaja a Visly a budú realizované v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia na obdobie 2014 - 2020. V prílohe č. 1 dokumentu *Koncepcia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov* (ktorá je súčasťou 2. plánovacieho cyklu – Plánov manažmentov povodia Dunaja a Visly) sú uvedené hlavné zásady, kritériá a požiadavky pre účastníkov procesov prípravy, realizácie, posudzovania a povoľovania malých vodných elektrární

Vplyvy a ohrozenia pôsobiace na biotopy

Vplyvy a ohrozenia pôsobiace na druhy

Poznámky: Grafy sú informáciou o dôležitosti vplyvov a ohrození (agregovaných do hlavných oblastí) pre reportované biotopy a druhy. Znázorňujú percento hodnotení s uvedením aspoň jedného vplyvu/ohrozenia, ktorého dôležitosť bola vyhodnotená ako "vysoká".

Vysvetlivky: ■ vplyv ■ ohrozenie

C. Právne a administratívne ustanovenia pre ochranu a manažment území Natura 2000

C.1 Relevantné právne ustanovenia

EÚ smernica o ochrane vtáctva a EÚ smernica o biotopoch boli transponované predovšetkým do zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len “zákon o ochrane prírody a krajiny”). Všetky biotopy európskeho významu a druhy európskeho významu sú vymenované v prílohách vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Režim ochrany území sústavy Natura 2000 (chránené vtáčie územia - CHVÚ a územia európskeho významu - ÚEV), ako aj požiadavka primeraného posúdenia plánov alebo projektov, je ustanovený v zákone o ochrane prírody a krajiny a v zákone č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ochranné podmienky ÚEV sú dané predovšetkým stupňom ochrany, ktorý je určený už v štádiu navrhovaných ÚEV. Pre jednotlivé CHVÚ sú stanovené v príslušných vyhlasovacích predpisov tzv. zakázané činnosti, ktoré sú stanovené podľa toho, pre ktoré druhy vtáctva bolo dané CHVÚ vyhlásené.

Podľa platnej legislatívy sú inštitúciami kompetentnými pre schvaľovanie, vyhlasovanie území Natura 2000, dohľad a pre odbornú starostlivosť: vláda Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, okresné úrady, Slovenská inšpekcia životného prostredia, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky a Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva. Uvedené inštitúcie nie sú vlastníkami, ani správcami alebo nájomcami pozemkov v územiach sústavy Natura 2000 (okrem výnimočných prípadov). Správu resp. obhospodarovanie pozemkov zabezpečujú iné štátne inštitúcie (napr. Lesy Slovenskej republiky, š.p., Vojenské lesy a majetky Slovenskej republiky, š. p., Slovenský pozemkový fond, š.p. a Slovenský vodohospodársky podnik, š. p.), rôzne neštátne subjekty alebo súkromní vlastníci. Preto je spolupráca inštitúcií ochrany prírody a krajiny s ostatnými zainteresovanými subjektmi kľúčová.

Cezhraničná spolupráca sa realizuje najmä prostredníctvom koordinácie na úrovni ministerstiev a odborných inštitúcií ochrany prírody. Najmä v regióne Podunajska a na rieke Morava sa realizovali viaceré projekty LIFE+ zamerané na zlepšenie vodného režimu a stavu biotopov, druhov a území európskeho významu.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ďalej len “ŠOP SR”) je osobitnou odbornou organizáciou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len “MŽP SR”) s celoslovenskou pôsobnosťou, zabezpečuje najmä úlohy na úseku ochrany prírody a krajiny vrátane správy jaskýň podľa ustanovení zákona o ochrane prírody a krajiny a na úseku ochrany druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi podľa ustanovení zákona č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. ŠOP SR je kľúčovou organizáciou zabezpečujúcou odborný a technický návrh území Natura 2000, ich prerokovanie, mapovanie, monitoring, manažment území Natura 2000. ŠOP SR rovnako zabezpečuje činnosť stráže prírody a environmentálnu výchovu. ŠOP SR zastrešuje 25 organizačných útvarov tvorených správami národných parkov, chránených krajinných oblastí a regionálnych centier ochrany prírody. ŠOP SR je rozhodujúcou organizáciou pre poskytovanie odborných stanovísk k činnostiam, ktoré môžu alebo majú vplyv na územia Natura 2000. S ohľadom na súčasnú ekonomickú situáciu je prioritou zabezpečenie financovania ŠOP SR, inak bude ohrozené plnenie povinností vyplývajúcich zo smerníc EÚ a národnej legislatívy.

Chránené vtáčie územia

Aktualizovaný národný zoznam CHVÚ obsahuje 41 CHVÚ, všetky boli vyhlásené samostatnými vyhláškami MŽP SR. **Prehľad chránených vtáčích území na Slovensku s odkazom na vyhlasovacie predpisy je uvedený v tabuľke.**

Kód	Názov	Číslo vyhlášky	Odkaz na text vyhlášky	Výmera (ha)
SKCHVU002	Bukovské vrchy	25/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU002.pdf	40 932.4
SKCHVU003	Cerová vrchovina-Porimavie	30/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU003.pdf	30 187.7
SKCHVU004	Dolné Pohronie	27/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU004.pdf	229.3
SKCHVU005	Dolné Považie	593/2006	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU005.pdf	31 195.5
SKCHVU006	Dubnické štrkovisko	435/2009	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU006.pdf	40.8
SKCHVU007	Dunajské luhy	440/2008 v znení 466/2013	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU007.pdf http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/dl-novela.pdf http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk&sec=1&cpt=5	16 511.6
SKCHVU008	Horná Orava	173/2005	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU008.pdf	58 738
SKCHVU009	Košická kotlina	22/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU009.pdf	17 354.3
SKCHVU010	Kráľová	21/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU010.pdf	1 215.8
SKCHVU011	Laborecká vrchovina	438/2009	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU011.pdf	102 813.9
SKCHVU012	Lehnice	377/2005	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU012.pdf	2 346.9
SKCHVU013	Malá Fatra	2/2011	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU013.pdf	66 228.1
SKCHVU014	Malé Karpaty	216/2005	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU014.pdf	50 633.6
SKCHVU015	Medzibodrožie	26/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU015.pdf	33 753.7
SKCHVU016	Záhorské Pomoravie	202/2010	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU016.pdf	31 072.9
SKCHVU017	Muránska planina- Stolica	439/2009	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU017.pdf	25 796.5
SKCHVU018	Nízke Tatry	189/2010	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU018.pdf	98 168.5
SKCHVU019	Ostrovne lúky	18/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU019.pdf	8 297.7
SKCHVU020	Parížske močiare	23/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU020.pdf	376.6
SKCHVU021	Poiplie	20/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU021.pdf	8 062.9
SKCHVU022	Poľana	24/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU022.pdf	32 188.4
SKCHVU023	Úľanská mokraď	437/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU023.pdf	18 173.9
SKCHVU024	Senianske	436/2009	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU024.pdf	2 668.5

	rybníky		atnevyhlasky/SKCHVU024.pdf	
SKCHVU025	Slanské vrchy	193/2010	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU025.pdf	60 247.4
SKCHVU026	Sĺňava	32/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU026.pdf	509.3
SKCHVU027	Slovenský kras	192/2010	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU027.pdf	43 860.2
SKCHVU028	Strážovské vrchy	434/2009	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU028.pdf	58673.08
SKCHVU029	Sysl'ovské polia	234/2006	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU029.pdf	1 772.9
SKCHVU030	Tatry	4/2011	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU030.pdf	54 611.3
SKCHVU031	Tribeč	17/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU031.pdf	23 802.8
SKCHVU033	Veľká Fatra	194/2010	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/Velka_Fatra.pdf	47 445.01
SKCHVU034	Veľkoblahovské rybníky	187/2010	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU034.pdf	91.3
SKCHVU035	Vihorlatské vrchy	195/2010	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU035.pdf	48 286.3
SKCHVU036	Volovské vrchy	196/2010	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU036.pdf	121 420.7
SKCHVU037	Ondavská rovina	19/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU037.pdf	15 906.6
SKCHVU038	Žitavský luh	31/2008	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU038.pdf	155.4
SKCHVU050	Chočské vrchy	26/2011	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU050.pdf	16 817.5
SKCHVU051	Levočské vrchy	434/2012	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU051.pdf	45 597.6
SKCHVU052	Čergov	28/2011	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU052.pdf	35 849.7
SKCHVU053	Slovenský raj	3/2011	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU053.pdf	25 243
SKCHVU054	Špačinsko-nižnianské polia	27/2011	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/platnevyhlasky/SKCHVU054.pdf	5 533.5
SPOLU				1 282 811

Územia európskeho významu

Aktualizovaný národný zoznam ÚEV obsahuje 473 ÚEV (vrátane 97 rozšírených resp. nových lokalít predložených v októbri 2011). ÚEV odsúhlasené vládou Slovenskej republiky a Európskou komisiou sa postupne vyhlasujú za chránené územia. K 31. 12. 2014 bolo vyhlásených 309 ÚEV. Národný zoznam ÚEV bol vydaný výnosom MŽP SR č. 3/2001-5.1 zo 14. júna 2004 (zverejnený na <http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/legislativa/eu/vynos.doc>).

C.2 Pokrok v manažmentovom plánovaní pre územia Natura 2000 a perspektívy

Pokrok v stanovovaní cieľov ochrany	Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny je cieľom sústavy Natura 2000 zabezpečiť priaznivý stav biotopov európskeho významu a priaznivý stav druhov európskeho významu v ich prirodzenom areáli. Predmet a ciele ochrany CHVÚ a ÚEV sú stanovené vo vyhlasovacích predpisoch a v dokumentácii ochrany prírody. V roku 2005 vydala ŠOP SR publikáciu "Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu", ktorý obsahuje aj manuál k spracovaniu programov starostlivosti o územia
-------------------------------------	--

	<p>Natura 2000. Napriek niektorým nedostatkom uvedenej metodiky sa stala východiskovým dokumentom pre hodnotenie stavu druhov a biotopov európskeho významu na lokálnej úrovni a pre návrh manažmentových opatrení.</p> <p>Progres nastal aj v definovaní metodiky mapovania lesných biotopov. ŠOP SR spracovala v roku 2012 metodický pokyn na mapovanie lesných biotopov a v roku 2014 sa začalo s ich mapovaním v niektorých národných parkoch.</p> <p>Niektoré mimovládne organizácie vydali usmernenia, modely a odporúčania pre manažment niektorých skupín biotopov a druhov (napr. nižšie uvedená publikácia "Manažmentové modely pre údržbu, ochranu a obnovu biotopov" vydaná v roku 2011 z projektu EHP SK 0115 Manažmentové modely pre travinné biotopy).</p> <p>Na základe zákona o ochrane prírody a krajiny je potrebné vypracovať <u>programy starostlivosti</u>, pričom navrhované opatrenia praktickej starostlivosti prerokuje príslušný orgán ochrany prírody so známymi vlastníkmi (správcami, nájomcami) dotknutých pozemkov. Obsah programov starostlivosti je daný zákonom o ochrane prírody a krajiny a jeho vykonávacou vyhláškou. Je potrebné uviesť, že ich príprava je náročná, v rámci analytickej časti sa vyžaduje sústredenie veľkého počtu údajov, v rámci syntetickej časti určenie cieľov, ekologicko-funkčných priestorov, opatrení a i. Náročnou je identifikácia parciel, vlastníkov a užívateľov pozemkov a proces prerokovania zámeru. Podrobná štruktúra dokumentu a nesúhlas vlastníkov pozemkov sú jedným z dôvodov pomalého procesu schvaľovania programov starostlivosti pre rozsiahle územia. Novelou legislatívy ochrany prírody boli od roku 2013 rozšírené ekonomické nástroje (k výkupu a finančnej náhrade za obmedzenie bežného obhospodarovania pribudla zámena pozemkov a zmluvná starostlivosť).</p> <p>V prípade lesných území sa môžu za ekvivalentné programy starostlivosti považovať aj <u>programy starostlivosti o lesy</u>, ktoré rešpektujú požiadavky na zachovanie a zlepšovanie stavu biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany príslušného územia Natura 2000. Obstaráva ich užívateľ lesných pozemkov, orgány ochrany prírody sa majú možnosť vyjadrovať v štádiu ich prípravy. Viaceré programy starostlivosti o lesy zahŕňajú dostatočné opatrenia (napr. Rašeliniská Oravských Beskýd, Pilsko, Babia hora), ale naopak mnohé bude potrebné zásadne upraviť (a vyčleniť zdroje).</p> <p>Potrebné opatrenia pre ochranu území Natura 2000 sú integrované aj do <u>Plánu manažmentu správneho územia povodia Dunaja</u> (napr. Váhu) a <u>Plánu manažmentu správneho povodia Visly</u>.</p> <p>Samotná realizácia manažmentu nelesných biotopov a niektorých rastlinných a živočíšnych druhov bola zabezpečovaná prostredníctvom štátneho rozpočtu, projektov LIFE+, švajčiarskeho a nórskeho finančného mechanizmu, štrukturálnych fondov, nadácií, atď. Tieto opatrenia zabezpečovali najmä ŠOP SR a mimovládne organizácie. Opatrenia v lesných biotopoch boli zabezpečované najmä prostredníctvom programu starostlivosti o lesy, t.j. užívateľmi pozemkov v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.</p> <p><u>V súčasnosti je schválených 19 programov starostlivosti o ÚEV (z toho 2 pre časť lokality) a 1 program záchrany o ÚEV.</u></p> <p><u>V prípade CHVÚ boli spracované programy starostlivosti pre 5 území, zatiaľ ale nie sú schválené, resp. bude ich potrebné aktualizovať.</u> V súčasnosti ŠOP SR realizuje projekt z Operačného programu životné prostredie 2007-2013 (ďalej len „OPŽP“), ktorého výstupom budú aj podklady pre tvorbu programov starostlivosti o CHVÚ.</p> <p>Vybrané formy starostlivosti boli realizované aj cez implementáciu Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007 – 2013 (ďalej len "PRV"). V rámci neho sa realizovala starostlivosť o niektoré ÚEV, o konkrétne kategórie biotopov, rastlín a vybraných vtáčích druhov. Údaje sú uvedené v časti D.1.</p>										
<p>% lokalít, ktoré majú schválené programy starostlivosti</p>	<p>Nové programy starostlivosti ÚEV zaberajú výmeru 5 630 ha, čo tvorí 1 % z celkovej výmery ÚEV a 4 % z celkového počtu ÚEV.</p> <table border="1" data-bbox="427 1921 1343 2094"> <thead> <tr> <th>Schválené programy starostlivosti o ÚEV</th> <th>Výmera (ha)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>SKUEV0047 Dobročský prales</td> <td>203.85</td> </tr> <tr> <td>SKUEV0684 Jelšovec</td> <td>5.56</td> </tr> <tr> <td>SKUEV0256 Strážovské vrchy – časť</td> <td>121.85</td> </tr> <tr> <td>SKUEV0201 Gavurky (2013-2022)</td> <td>68.04</td> </tr> </tbody> </table>	Schválené programy starostlivosti o ÚEV	Výmera (ha)	SKUEV0047 Dobročský prales	203.85	SKUEV0684 Jelšovec	5.56	SKUEV0256 Strážovské vrchy – časť	121.85	SKUEV0201 Gavurky (2013-2022)	68.04
Schválené programy starostlivosti o ÚEV	Výmera (ha)										
SKUEV0047 Dobročský prales	203.85										
SKUEV0684 Jelšovec	5.56										
SKUEV0256 Strážovské vrchy – časť	121.85										
SKUEV0201 Gavurky (2013-2022)	68.04										

	SKUEV0115 Bahno	46,65
	SKUEV0120 Jasenácke	49,92
	SKUEV0163 Rudava	1 958,66
	SKUEV0169 Orlovské vršky	206,92
	SKUEV0170 Mešterova lúka	133,50
	SKUEV0171 Zelienska	141,68
	SKUEV0173 Kotlina	616,69
	SKUEV0226 Vanišovec	196,84
	SKUEV0172 Bežnisko	922,38
	SKUEV1316 Šranecké piesky	715,45
	SKUEV0382 Turiec a Blatnický potok (časť)	85,99
	SKUEV0152 Sliačske travertíny	7,06
	SKUEV0144 Belianske Tatry	105,77
	SKUEV0254 Močiar	7,72
	SKUEV0369 Pavúkov jarok	26,7
	SKUEV0379 Kobela	6,04
	SPOLU	5 630,27
	Schválené programy starostlivosti pre CHVÚ nie sú, t.j. 0 %. Spracované boli dokumenty pre 5 CHVÚ (Horná Orava, Medzibodrožie, Senné rybníky, Sysľovské polia a Lehnice).	
% lokalít, ktorých programy starostlivosti sú v príprave	V rámci aktuálne riešených projektov sú pripravované viaceré programy starostlivosti. Ide najmä o projekt z OPŽP na spracovanie 131 programov starostlivosti (28 % z celkového počtu ÚEV). V súčasnosti prebieha zisťovanie aktuálneho stavu a trendov populácii a biotopov výberových druhov vtákov v CHVÚ, ktoré je potrebné pre spracovanie programov starostlivosti.	
Prepojenie na web stránky a usmernenia	Podrobná metodika ich prípravy nebola schválená, existujú však viaceré zdroje údajov. Hlavnou je 736 stranová publikácia "Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu", dostupná v slovenskom jazyku, kde pre jednotlivé biotopy a druhy európskeho významu je definovaná metodika určenia priaznivého stavu, ochranné opatrenia a monitoring http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=9&c=16&lang=sk . Daphne-Inštitút aplikovanej ekológie v r. 2011 vydal publikáciu " <u>Manažmentové modely pre travinné biotopy</u> ", dostupnú slovensky aj anglicky na http://www.daphne.sk/sites/daphne.sk/files/uploads/MM_brozura_angl_web.pdf .	
Podrobnejšie informácie o plánoch a ďalších nástrojoch a prístupoch manažmentového plánovania pre jednotlivé sektory (napr. lesnícky)	Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny je súčasťou dokumentácie ochrany prírody aj <u>program starostlivosti o les</u> , t. j. <u>záväzný dokument na využívanie jednotlivých lesných celkov na obdobie 10 rokov</u> . <u>Orgány ochrany prírody sú dotknutými orgánmi v konaniach</u> napr. pre schválenie alebo zmenu územnoplánovacej dokumentácie, vydanie územného rozhodnutia, vydanie stavebného povolenia na stavbu alebo zmenu stavby, vydanie povolenia terénnych úprav, prác alebo zariadení, rozhodnutia o určení, zmene a zrušení prieskumného územia/chráneného ložiskového územia/dobývacieho priestoru, pre povolenie banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom, vydanie súhlasu na zmenu druhu poľnohospodárskeho pozemku, na zalesnenie poľnohospodárskeho pozemku alebo premenu nepoľnohospodárskej pôdy na poľnohospodársku, vydanie povolenia na výrub drevín a i. Pre vybrané hospodárske aktivity boli schválené usmernenia a metodiky, napr. <u>Metodika identifikácie a hodnotenia charakteristického vzhľadu krajiny</u> , <u>Metodika hodnotenia vizuálnych vplyvov veterných elektrární a veterných parkov na krajinu</u> , zverejnené vo vestníku MŽP SR č. 1b/2010 (http://www.minzp.sk/files/informacie/web_vestnik_2010_1b.pdf) alebo <u>smernica MŽP SR č. 3/2010 - 4.1 z 21.4.2010</u> , ktorou sa ustanovujú štandardy a limity pre <u>umiestňovanie veterných elektrární a veterných parkov na území Slovenskej republiky</u> . ŠOP SR v roku 2014 vydala <u>metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v Slovenskej republike</u> . http://www.sopsr.sk/natura/doc/metodiky/Prirucka-EIA-errata.pdf .	

C.3 Relevantné vládne i mimovládne plány

Rámcovými dokumentmi environmentálnej stratégie sú: Stratégia, zásady a priority environmentálnej politiky Slovenskej republiky (1993), Národný environmentálny akčný program II a Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001). Ochrana biodiverzity je jednou z piatich priorít.

Základným dokumentom pre ochranu biodiverzity je Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020 a jej akčný plán, ktoré boli schválené uzneseniami vlády Slovenskej republiky č. 12/2014 a 442/2014. Stratégia obsahuje 9 cieľov, pre rôzne oblasti biodiverzity od ochrany prírody a ekosystémov cez integráciu biodiverzity do sektorových politík a riešenie nepôvodných invázných druhov až po komunikáciu a medzinárodnú ochranu biodiverzity. Kľúčovým cieľom je do roku 2020 „zastaviť stratu biodiverzity a degradáciu ekosystémov a ich služieb v SR do roku 2020, zabezpečiť obnovu biodiverzity a ekosystémov vo vhodnom rozsahu a zvýšiť náš príspevok k zamedzeniu straty biodiverzity v celosvetovom meradle“. Akčný plán do roku 2020 obsahuje spolu 167 úloh, ktoré prispievajú k plneniu 9 cieľov, resp. 33 opatrení schválenej stratégie. Jednotlivé úlohy sú spracované v tabuľke, v ktorej je stručný opis úlohy, predpokladaný termín jej ukončenia, gestor a spoligestor, očakávané výdavky a zdroje financovania a miera finančného zabezpečenia.

Aktualizovaná stratégia do roku 2020 vychádza zo Stratégie EÚ na ochranu biodiverzity, ako aj z platnej Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku, schválenej uznesením vlády Slovenskej republiky č. 231/1997 a uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 676/1997, v ktorej je zdôraznený význam lesov ako hlavného ekostabilizačného faktoru v krajine a pôdy a vodstva ako významných zložiek podmienujúcich rôznorodosť života a biologických zdrojov nevyhnutných pre výživu a existenciu života.

Aktualizovaný Program starostlivosti o mokrade Slovenska na roky 2015-2021 a jeho akčný plán na roky 2015-2018 (2015), schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 304/2015, sú základným vládnym dokumentom na plnenie záväzkov vyplývajúcich z Dohovoru o mokradiach majúci medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva (ďalej len „Ramsarský dohovor“). Vychádzajú z medzinárodne prijatého 4. Ramsarského strategického plánu na roky 2016 – 2021 s víziou „dosiahnutie prevencie, zastavenie a zvrátenie degradácie a úbytku mokradí a ich múdreho využívania“. Program starostlivosti má stanovených 12 cieľov začlenených do 3 zámerov: riešenie príčin úbytku a degradácie mokradí; efektívna ochrana a manažment sústavy ramsarských lokalít; trvalo udržateľné využívanie všetkých mokradí. Pozostáva zo 73 úloh, ktoré spolu prispievajú k plneniu cieľov, viaceré sa týkajú aj biotopov a druhov európskeho významu, resp. území Natura 2000. Ide napr. o monitoring stavu mokradných biotopov a druhov, opatrenia na zlepšenie stavu vrátane programov starostlivosti pre všetky ramsarské lokality a mokradné územia Natura 2000, revitalizáciu mokradí, zlepšenie účinnosti sektorov, zosúladenie plnenia záväzkov vyplývajúcich z EÚ smerníc pre ochranu prírody, vody a protipovodňovú ochranu ai.

Stratégia pre implementáciu rámcovej smernice o vode v Slovenskej republike (2004) schválená vládou Slovenskej republiky bola aktualizovaná v roku 2006 a v roku 2010 v súlade so spoločnou stratégiou EÚ pre implementáciu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES o vode (ďalej lež „rámcová smernica o vode“). Základným dokumentom je Vodný plán Slovenska, ktorého súčasťou je Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja a Plán manažmentu správneho územia povodia Visly. Dokument bol vypracovaný v zmysle rámcovej smernice o vode s cieľom dosiahnuť dobrý stav vôd do roku 2015, respektíve do roku 2021, avšak najneskôr do roku 2027. Dokument vytvára predpoklady pre komplexnú ochranu vôd a zabezpečenie dostatku vody pre pokrytie potrieb ľudskej spoločnosti. Obsahuje program opatrení, ktoré je potrebné realizovať na dosiahnutie dobrého stavu vôd, predovšetkým ide o základné opatrenia potrebné na splnenie aj iných súvisiacich smerníc alebo záväzkov Slovenskej republiky v oblasti vôd,

dohodnutých v rámci prechodných období. Pre dosiahnutie dobrého stavu vôd, resp. priaznivého stavu biotopov a druhov je potrebné na národnej úrovni zlepšiť spoluprácu zodpovedných organizácií (príprava a implementácia plánov povodí resp. programov starostlivosti o chránené územia, vzájomne „kooperujúci“ systém monitoringu).

Územný systém ekologickej stability (ďalej len “ÚSES”) je konceptom zakotveným v zákone o ochrane prírody a krajiny s cieľom zabezpečiť rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine, ekosystémov, ich zložiek a prvkov. ÚSES sa vyhotovuje na národnej úrovni⁵ a regionálnej úrovni⁶ a postupne sa vyhotovujú projekty miestnych ÚSES⁷. Je potrebné uviesť, že uplatnenie ÚSES v praxi nenaplnilo plánované očakávania, ÚSES je však dokumentáciou ochrany prírody, ktorá má odporúčací charakter v rozhodovacích procesoch, najmä územnom plánovaní a projektoch pozemkových úprav. Predpokladá sa, že záväznosť dokumentácie regionálnych ÚSES bude upravená v rámci implementácie Koncepcie ochrany prírody a krajiny do roku 2025 a v zmysle Stratégie EÚ pre zelenú infraštruktúru⁸.

Problematike Natura 2000 sa venuje aj Národný lesnícky program Slovenskej republiky, ktorý má za cieľ podporovať prírode blízke hospodárenie v lesoch, udržiavať a primerane zlepšovať biologickú rozmanitosť.

Významnou dokumentáciou ochrany prírody sú programy záchrany o ohrozené druhy rastlín, živočíchov alebo o chránené územia. Vypracúvajú sa podľa zákona o ochrane prírody a krajiny. Ich cieľom je zabezpečenie stabilnej populácie daného druhu, zvýšenie početnosti, zistenie príčin ohrozenia a eliminácia negatívnych faktorov, určujú opatrenia potrebné na zlepšenie stavu. Programy záchrany spracúva ŠOP SR spravidla na obdobie 5 rokov, realizujú sa v rámci projektov LIFE+, OPŽP alebo z prostriedkov štátneho rozpočtu. **Prehľad programov záchrany o druhy na Slovensku je uvedený v tabuľke**, prioritou pre ďalšie obdobie bude ich aktualizácia.

Druh	Obdobie realizácie
drop fúzatý (<i>Otis tarda</i>)	2001 - 2005
orol kráľovský (<i>Aquila heliaca</i>)	2001 - 2005
korytnačka močiarna (<i>Emys orbicularis</i>)	2002 - 2006
vydra riečna (<i>Lutra lutra</i>)	2002 - 2006
kamzík vrchovský tatranský (<i>Rupicapra rupicapra tatrica</i>)	2002 - 2006
chrapkáč poľný (<i>Crex crex</i>)	2002 - 2006
orol skalný (<i>Aquila chrysaetos</i>)	2004 - 2008
orol krikľavý (<i>Aquila pomarina</i>)	2004 - 2008
sokol sťahovavý (<i>Falco peregrinus</i>)	2004 - 2008
sokol rároh (<i>Falco cherrug</i>)	2004 - 2008
svišť vrchovský (<i>Marmota marmota</i>)	2004 - 2008
jasoň červenooký (<i>Parnassius apollo</i>)	2005 - 2009
blatniak tmavý (<i>Umbra krameri</i>)	2005 - 2009
zubor hrivnatý (<i>Bison bonasus</i>)	2007 - 2011
bobor vodný (<i>Castor fiber</i>)	2009 - 2013
norok európsky (<i>Mustela lutreola</i>)	2009 - 2013
motýle rodu modráčik (<i>Maculinea</i>)	2009 - 2013

⁵ Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky ako dokument určený na stratégiu ochrany rozmanitosti podmienok a foriem života v štáte (aktualizovaný v roku 2000 a premietnutý do Koncepcie územného rozvoja Slovenska, 2001),

⁶ dokument určený na ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života v určitom regióne (od 1992 spracované na všetky okresy SR, k 2014 aktualizovaných 22 okresov),

⁷ dokument určený na ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života na miestnej úrovni (využívaný pri projektoch pozemkových úprav a územnom plánovaní).

⁸ http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/docs/green_infrastructures/sec_155_2013/sk.pdf

jesienka piesočná (<i>Colchicum arenarium</i>)	2001-2005, 2009-2013
feruľa sadlerova (<i>Ferula sadleriana</i>)	2001-2005
hľuzovec Loeselov (<i>Liparis loeselii</i>)	2001-2005, 2009-2013
poniklec lúčny (<i>Pulsatilla pratensis subsp. hungarica</i>)	2005-2009
popolavec dlholistý (<i>Tephrosieris longifolia subsp. moravica</i>)	2009-2013

D Doterajšie skúsenosti s využitím EÚ finančných nástrojov

D1 Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EAFRD)

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPRV SR“) poskytlo údaje o finančných prostriedkoch, ktoré boli alokované **na relevantné** opatrenia pre Natura 2000 na obdobie 2007-2013, ako aj o ich skutočnom čerpaní k 30.1.2015. **Údaje k Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007-2013** (ďalej len „PRV“) sú v tabuľke.

Fond	Opatrenie	Miera využitia*
Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka	213 - platby Natura 2000 na poľnohospodárskej pôde	MI; Alokovaných 1 634 000 €, skutočne čerpaných (k 30.1.2015) 158 347 € (predpoklad za celé obdobie 10 %);
	224 - platby Natura 2000 na lesnej pôde	MU; Alokovaných 5 300 000 €, skutočne čerpaných (k 30.1.2015) 4 323 830,95 € (predpoklad za celé obdobie 97,8 %);
	214 - agro-environmentálne platby	VS; Alokovaných 389 755 338 €, skutočne čerpaných (k 30.1.2015) 357 264 313,36 € (predpoklad za celé obdobie 100 %);
	225 - leso-environmentálne platby	MI; Alokovaných 5 161 010 €, skutočne čerpaných (k 30.1.2015) 748 090,03 € (predpoklad za celé obdobie 17,5 %);
Ďalšie relevantné platby v SR		NU
<p>Súhrn kľúčových opatrení pre Natura 2000 v rámci PRV: Do PRV boli zahrnuté štyri opatrenia: platby pre ÚEV na poľnohospodárskej pôde, platby pre ÚEV na lesnej pôde, agro-environmentálne platby (o. i. aj podopatrenie ochrana vybraných biotopov trávnych porastov, ochrana biotopov vybraných druhov vtákov), leso-environmentálne platby (podopatrenie zachovanie priaznivého stavu lesných biotopov, ochrana biotopov ohrozených druhov vtákov).</p> <p>Kľúčové skúsenosti a prekážky: - najefektívnejším pre biodiverzitu bolo podopatrenie agro-environmentálne platby zamerané na ochranu biotopov vybraných druhov trvalých trávnych porastov; - nekombinovateľnosť opatrení a podopatrení zameraných na ochranu biodiverzity (napr. platby pre ÚEV vs. agro-environmentálne platby alebo ochrana biotopov trávnych porastov vs. ochrana biotopov ohrozených druhov vtákov) pôsobila nemotivačne na žiadateľov, ktorí si museli vybrať iba 1 opatrenie; - nastavenie podmienok oprávnenosti na zaradenie do opatrenia platby pre ÚEV na poľnohospodárskej pôde s ohľadom na nekombinovateľnosť opatrenia s agro-environmentálnymi platbami spôsobilo nízke čerpanie; - aplikovateľnosť platieb ÚEV na poľnohospodárskej pôde bola len v 4. a 5. stupni ochrany a na lesnej pôde len v 5. stupni ochrany, čo zďaleka nepokrýva potreby na manažment ÚEV.</p>		

* VS - veľmi významné, MU - stredné využitie, MI - malé využitie, NU - žiadne využitie

D.2 Európsky fond pre rybné hospodárstvo (EFF)

Európsky fond rybného hospodárstva ďalej len “EFF”) nebol v rámci Slovenskej republiky využitý pre podporu Natura 2000.

Fond	opatrenie	Miera využitia*
Európsky fond pre rybné	os 1	NU
	os 2	NU

hospodárstvo	os 3	NU
	os 4	NU
Ďalšie (národné/regiónálne) platobné schémy - Environmentálny fond		MU; v roku 2007-2012 bolo podporených 23 žiadostí Slovenského rybárskeho zväzu na zarybňovanie v sume 836 772 €; vrátane žiadostí v rámci územia Natura 2000
Súhrn kľúčových opatrení pre Natura 2000 v rámci Programu rybného hospodárstva SR 2007-2013: NU		
<p>Kľúčové skúsenosti a prekážky:</p> <p>V roku 2006 MPRV SR pripravilo Národný strategický plán rybného hospodárstva pre roky 2007-2013, ktorý vychádza z EÚ nariadenia o EFF. Podľa EFF je účelom podpory rybníkarov aj trvalo udržateľná akvakultúra kompatibilná s osobitnými environmentálnymi obmedzeniami vyplývajúcimi z vymedzenia územia sústavy Natura 2000. Pri príprave programového dokumentu MPRV SR neakceptovalo zásadné pripomienky MŽP SR na zapracovanie aqua-environmentálnych opatrení, hlavne z dôvodu celkovej nízkej alokácie pre tento operačný program.</p>		

* *VS - veľmi významné, MU - stredné využitie, MI - malé využitie, NU - žiadne využitie*

D.3 Štrukturálne fondy a Kohézny fond

Hlavným zdrojom podpory ochrany prírody bol Operačný program životné prostredie 2007-2013 (ďalej len „OPŽP”), kde bola “ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny” jednou z 5 prioritných osí (kategória 51). Časť z prostriedkov bolo využitých na projekty priamo realizované v územiach sústavy Natura 2000 resp. pre ochranu druhov a biotopov európskeho významu.

Údaje k OPŽP, ako aj k nadnárodným programom a programom cezhraničnej spolupráce, sú uvedené v tabuľke.

Fond	Opatrenie	Miera využitia* k 30.1.2015 (iba EÚ zdroje)
Európsky fond regionálneho rozvoja	Kategória 51 (prioritná os 5 OPŽP a programy cezhraničnej spolupráce)	<p>VS; OPŽP prioritná os 5 - alokovaných 37 125 099 €, z toho zazmluvnených 7 346 680 €;</p> <p>MU: Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013 – alokovaných 1 112 882 €, zazmluvnených 1 809 935, 97 €;</p> <p>MU: Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007-2013 – alokovaných 2 889 869 €, zazmluvnených 2 177 519 €;</p> <p>MU: Program cezhraničnej spolupráce Maďarsko-Slovenská republika 2007-2013 – alokovaných 3 500 000 €, zazmluvnených 2 080 713 €;</p> <p>MU: Program cezhraničnej spolupráce Poľská republika – Slovenská republika 2007-2013 – alokovaných 1 574 078 €, zazmluvnených 123 886 €;</p> <p>MU: program ENPI HU-SK-RO-UA 2007-2013 – alokovaných len ako súčasť za celú prioritu 2 životné prostredie - 17 159 571 €, zazmluvnených 875 295 €;</p> <p>MI: Operačný programu juhovýchodná Európa (ďalej len “SEE”), prioritná os 2 “ochrana a zlepšovanie životného prostredia - zazmluvnených 907 757,50 €;</p>
	Kategória 55 (programy cezhraničnej spolupráce)	<p>NU; OPŽP, prioritná os 5</p> <p>MI: Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013 – alokovaných 2 225 763 €, zazmluvnených – 353 343 €;</p> <p>MI: Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007-2013 – alokovaných 553 277 €, zazmluvnených 413 871 €;</p> <p>MU: Program cezhraničnej spolupráce Maďarsko-Slovenská republika 2007-2013 – alokovaných 2 100 000 €, zazmluvnených 1 832 400 €;</p> <p>MI: Program cezhraničnej spolupráce Poľská republika –</p>

		Slovenská republika 2007-2013 – alokovaných 12 592 621 €, zazmluvnených 380 192 €; MU: program ENPI HU-SK-RO-UA 2007-2013 – alokovaných len ako súčasť za celú prioritu 2 životné prostredie - 17 159 571 €, zazmluvnených 4 526 390 €;
	Kategória 56 (iné operačné programy)	MI; Operačný program konkurencieschopnosť a hospodársky rast 2007-2013, prioritná os 3 „cestovný ruch” - alokovaných 19 200 000 €, chýba však evidencia, v akej miere boli využité pre Natura 2000; MI: Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013 – alokovaných 2 411 244 €, zazmluvnených 1 047 920 €; MI: Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007-2013 – alokovaných 1 893 029 €, zazmluvnených 976 607 €; MU: Program cezhraničnej spolupráce Maďarsko-Slovenská republika 2007-2013 – alokovaných 620 000 €, zazmluvnených 523 000 €; MI: Program cezhraničnej spolupráce Poľská republika – Slovenská republika 2007-2013 – alokovaných 12 592 621 €, zazmluvnených 7 291 909 €; MU: program ENPI HU-SK-RO-UA 2007-2013 – alokovaných len ako súčasť za celú prioritu - 2 životné prostredie - 17 159 571 €, zazmluvnených - €;
Európsky sociálny fond		Údaje nie sú k dispozícii
<p>Súhrn kľúčových opatrení pre Natura 2000 v rámci <u>SEE</u></p> <p>V rámci programov SEE (oblasť intervencie 2.3 - podpora spolupráce pri manažmente prírodných hodnôt a chránených území) boli pre Natura 2000 využité tieto aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora zosúladovania medzinárodných sústav chránených území ako napr. Natura 2000; - podpora činnosti pre ochranu biodiverzity a prírodného dedičstva, predovšetkým v rámci Natura 2000; - rozvoj manažmentu a výmena skúsenosti, predovšetkým v Natura 2000 na zabezpečenie integrity chránených území a riešenie problému fragmentácie a konektivity medzi územiami sústavy Natura 2000. <p>V rámci <u>OPŽP</u> boli vo vzťahu k sústave Natura 2000 realizované tieto aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizácia manažmentových opatrení a programov záchrany; - spracovanie a realizácia programov starostlivosti; - podpora vyhlasovania území; - mapovanie a monitoring druhov a biotopov, informačný systém monitoringu; - propagácia a informovanosť o Natura 2000; - inštitucionálne zabezpečenie ochrany prírody, ochrana mokradí ai. <p>V rámci prioritnej osi 3 <u>Operačného programu konkurencieschopnosť a hospodársky rast</u> mohli byť aj v rámci sústavy Natura 2000 využité prostriedky na podporu mikroinfraštruktúry stredísk cestovného ruchu, na výstavbu/rekonštrukciu zariadení cestovného ruchu, vytváranie nových atrakcií ai.</p>		
<p>Kľúčové skúsenosti a prekážky:</p> <p>Hlavnými prekážkami realizácie projektov je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zložitý systém verejných obstarávaní založený na spájaní viacerých projektov a viacnásobnej kontrole verejného obstarávania; - nedostatočné kapacity a skúsenosti pri príprave a realizácii verejných obstarávaní; - zložitá a objemná evidencia miezd a iných nákladov interných zamestnancov ŠOP SR. 		

* *VS - veľmi významné, MU - stredné využitie, MI - malé využitie, NU - žiadne využitie*

D.4 LIFE+

Finančný nástroj LIFE+ ako jediný cielený program na ochranu životného prostredia je veľmi významným zdrojom podpory Natura 2000, **údaje k LIFE + sú v tabuľke.**

Fond	Opatrenie	Miera využitia k 30.1.2015 (iba EÚ zdroje *)
LIFE+	Príroda a biodiverzita	VS; zazmluvnených 18 922 717.6 € v rámci 18 relevantných projektov
<p>Súhrn kľúčových opatrení pre Natura 2000:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vypracovanie programov záchrany a programov starostlivosti, - aktívna ochrana druhov in-situ ako aj ex-situ, manažment biotopov európskeho významu, - výkup resp. dlhodobý prenájom pozemkov. 		
<p>Kľúčové skúsenosti a prekážky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koordinácia aktivít v rámci ochrany prírody so všetkými zúčastnenými (ŠOP SR, Výskumný ústav vodného hospodárstva, Vodohospodárska výstavba, š. p., Lesy Slovenskej republiky, š.p., mimovládne organizácie, univerzity, mestá a obce) - LIFE+ patrí medzi hlavné zdroje financovania Natura 2000. V podmienkach Slovenska využívaný hlavne na jednorazové opatrenia pre zásadné zlepšenie stavu biotopov a druhov európskeho významu; - pozitívnym aspektom je široké spektrum žiadateľov a fungujúci mechanizmus spolufinancovania na národnej úrovni (proces schvaľovania je však zdĺhavý). 		

* VS - veľmi významné, MU - stredné využitie, MI - malé využitie, NU - žiadne využitie

D.5 Iné kľúčové zdroje financovania

Fond	Miera využitia k 30.1.2015 (bez spolufinancovania) *
7. environmentálny akčný program pre výskum	Nie sú známe podklady
Schémy spolupráce súkromného a verejného sektora ("PPP projekty)	NU
Inovatívne spôsoby financovania	NU
Švajčiarsky mechanizmus, Mechanizmus EHP, Nórsky finančný mechanizmus.	<p>MU; V rámci finančného mechanizmu EHP/nórskych schválených 726 878 €, z toho čerpaných 659 802 € (k tomu schválených na granty pre mimovládne organizácie 782 591 €, z toho čerpaných 769 658 €)</p> <p>V rámci Švajčiarskeho finančného mechanizmu schválených 3 914 402 €, z toho čerpaných 2 376 804 € (k tomu granty pre mimovládne organizácie - schválených 870 046 €).</p>
<p>Súhrn kľúčových opatrení pre Natura 2000 v rámci <u>Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru/Nórskych finančného mechanizmu</u> (ďalej len „nórsky finančný mechanizmus“) boli v r. 2004-2009 podporené 2 projekty pre :</p> <ul style="list-style-type: none"> - manažmentové modely pre travinné biotopy; - ochranu diverzity vodných vtákov a ich biotopov na Východoslovenskej nížine; <p>V blokovom grante environmentálnych mimovládnych organizácií bolo podporených 9 projektov zameraných na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - efektívnu implementáciu smerníc EÚ pre ochranu prírody; vrátane tieňového zoznamu území európskeho významu; - aktivity pre zvýšenie biodiverzity vo vybraných oblastiach Natura 2000 (Karpaty, Dunajské luhy); - aktivity pre vybrané druhy a biotopy (pralesy, dravce a sovy); - modelové riešenia (vyžitie biomasy Gedrianskych lúk); - elimináciu vtáčej kriminality; - odstraňovanie bariér na toku Muráň. <p>2 projekty v rámci <u>Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce</u> boli zamerané na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - monitoring a výskum lesných ekosystémov; - rozvoj ochrany prírody a chránených území v slovenských Karpatoch. <p>V blokovom grante pre mimovládne organizácie na podporu partnerstiev švajčiarsko-slovenskej spolupráce boli riešené 3 relevantné projekty zamerané na vybrané chránené územia.</p>	

Kľúčové skúsenosti a prekážky:

- Oba finančné mechanizmy sú doplnkovými zdrojmi financovania Natura 2000, o ktoré sa môžu uchádzať vládne i mimovládne inštitúcie.
- Výhodou je administrácia s riadiacim orgánom na národnej úrovni, bezproblémová je spolupráca, prostriedky na realizáciu má realizátor projektu disponibilné na účte hneď po podpise zmluvy s dodávateľom.
- Prekážkou plynulej realizácie projektov je verejné obstarávanie.

* *VS - veľmi významné, MU - stredné využitie, MI - malé využitie, NU - žiadne využitie*

E Súčasný odhad finančných potrieb pre manažment území Natura 2000

Podkapitola	Opatrenie	Odhad v € na obdobie 2014-2020
E.1	Výskum, zmapovanie biotopov a druhov pre účely vyhlásenia územia a prípravu programov starostlivosti	6 934 858
E.2	Vyhlasovanie ÚEV v národnej kategórii CHÚ	621 690
E.3	Monitoring druhov a biotopov európskeho významu pre účely reportingu	22 939 098
E.4	Spracovanie a prerokovanie programov starostlivosti o územia Natura 2000	47 220 000
E.5	Programy záchrany a programy starostlivosti o druhy (vrátane ich realizácie)	19 294 000
E.6	Realizácia manažmentových opatrení pre zachovanie alebo zlepšenie stavu biotopov a druhov v územiach Natura 2000	199 679 663
E.7	Správa území (administratíva, stanoviská, rozhodovanie)	56 000 000
E.8	Posudzovanie vplyvov na územia Natura 2000 (zist'ovacie konania, záznamy o nezistení vplyvov, stanoviská k primeranému posúdeniu podľa článku 6 smernice o biotopoch, rozsahu hodnotenia, záverečným stanoviskám, zmierňujúcim a kompenzačným opatreniam, atď.)	5 600 000
E.9	Vyčleňovanie nových ÚEV podľa záverov rokovaní s EK (C etapa) a ich prerokovanie s vlastníckmi/užívateľmi pozemkov	7 200 000
E.10	Propagácia Natura 2000 (realizácia komunikačných kampaní, školení výstav, propagačných materiálov, publikácií)	8 800 000
E.11	Medzinárodná spolupráca	410 000
E.12	Výkup pozemkov a kompenzácie za obmedzenia na lesnej pôde	148 052 408
E.13	Zelená infraštruktúra	20 100 000
	SPOLU	542 851 717

Poznámky: Odhad finančných prostriedkov bol vyčíslený bez presného určenie zdrojov ich financovania, akceptované bolo usmernenie Európskej komisie vychádzať z návrhov EÚ nariadení pre jednotlivé fondy. Navrhované opatrenia, ktoré majú opatrenia na rozpočet MŽP SR a príspevkových organizácií rozpočtom naň viazaných, je potrebné realizovať v súlade s rozpočtom kapitoly MŽP SR na roky 2015 a nasledujúce roky.

F Strategické ciele ochrany Natura 2000 na obdobie 2014-2020

F.1 Súhrn priorít pre obdobie (a očakávaných výstupov) pre prioritné biotopy a druhy so zohľadnením merateľného pokroku cieľov Stratégie EÚ na ochranu biodiverzity do roku 2020 a pre zabezpečenie dobrého “fungovania” sústavy Natura 2000 (ÚEV a CHVÚ)

F.1.1. Doplnenie národného zoznamu ÚEV podľa požiadaviek Európskej komisie a vyhlásenie ÚEV

- Doplniť a schváliť nové lokality pre biotopy a druhy európskeho významu podľa záverov bilaterálneho rokovania s Európskou komisiou v marci 2012 (biogeografický seminár) s cieľom dosiahnuť pre všetky požadované druhy a biotopy hodnotenie “dostatočné” zastúpenie v ÚEV.
- Vyhlásiť ÚEV za chránené územia (príprava projektov ochrany a ich prerokovanie s príslušnými orgánmi, vlastníkmi a užívateľmi, spracovanie vyhlasovacieho predpisu a jeho schválenie vládou Slovenskej republiky).
- Aktualizovať databázu Natura 2000 (štandardné dátové formuláre pre ÚEV a CHVÚ) na základe výsledkov monitoringu a ďalších nových poznatkov a informácií.

F.1.2. Zavedenie kontinuálneho systému monitoringu druhov a biotopov pre potreby manažmentu a reportingu

- Monitoring 23 prioritných biotopov a 23 prioritných druhov európskeho významu v zmysle článku 11 a 17 smernice o biotopoch a monitoring 81 druhov vtákov v zmysle článku 12 smernice o ochrane vtáctva.
- Zavedenie komplexného informačného monitorovacieho systému pre druhy a biotopy európskeho významu na národnej úrovni.
- Pre účely monitoringu vytvorenie siete mapovateľov s hierarchickou štruktúrou validácie a vyhodnocovania výsledkov a zabezpečenie jej systematického financovania.
- Reporting pre Európsku komisiu podľa článku 9 a 12 smernice o ochrane vtáctva a podľa článku 16 a 17 smernice o biotopoch.

F.1.3. Zlepšovanie stavu druhov a biotopov prostredníctvom aktívneho manažmentu

- Zmapovanie biotopov a druhov pre účely vyhlásenia ÚEV a prípravu programov starostlivosti.
- Spracovanie programov starostlivosti o ÚEV, ich prerokovanie a schválenie.
- Realizácia manažmentových opatrení pre jednotlivé ÚEV (manažment niektorých biotopov cez relevantné fondy, cez dohody o vykonaní práce, projekty, ŠOP SR) a súvisiace personálne a materiálové vybavenie.
- Zlepšenie stavu 6 prioritných biotopov v ALP bioregiónu a 9 biotopov v PAN bioregiónu (ktorých stav bol v roku 2007 i 2013 vyhodnotený ako “nepriaznivý”) do roku 2020.
 - zlepšenie stavu biotopov slanísk a pieskových dún (1340*, 1530*, 2340*)
 - zlepšenie stavu vybraných travinnobylinných biotopov (6120*, 6240*, 6260*, 6410*)
 - zlepšenie stavu rašelinísk, slatín a pramenísk (7110*, 7210*, 7220*)
 - zlepšenie stavu vybraných lesných biotopov (9180*, 91E0*, 91I0*, 91N0*)
- Zlepšenie stavu 4 druhov prioritných rastlín (*Dianthus nitidus*, *Dianthus lumnitzeri*, *Ferula sadleriana*, *Serratula lycopifolia*) a 5 druhov prioritných živočíchov (*Osmoderma eremita*, *Bison bonasus*, *Marmota marmota latirostris*, *Microtus oeconomus mehelyi*, *Rupicapra rupicapra tatrica*) a najviac ohrozených druhov vtákov.
- Zachovanie priaznivého stavu prioritných druhov a biotopov hodnotených doteraz v priaznivom stave.
- Zastavenie sukcesie vzácnych biotopov odkázaných na kosenie, pastvu a odstraňovanie náletových drevín.
- Spracovanie a realizácia programov záchran pre vybrané prioritné európsky významné druhy rastlín a živočíchov (*Dianthus lumnitzeri*, *Dianthus nitidus*, *Ferula sadleriana*, *Onosma tornensis*, *Serratula lycopifolia*, *Austropotamobius torrentium*, *Osmoderma eremita*, *Marmota marmota latirostris*, *Rupicapra rupicapra tatrica* a ďalšie).
- Odstraňovanie invázných druhov rastlín a živočíchov ohrozujúcich populácie prioritných druhov.
- Starostlivosť o mokradné biotopy Slovenska vo vzťahu ku druhom živočíchov v nich žijúcich (napr. odstraňovanie bariér na tokoch pre zlepšenie stavu vodných biotopov a ichtyofauny).

- Podpora a obnova zelenej infraštruktúry obmedzovaním bariérového vplyvu ciest a železníc, odstraňovaním bariér na tokoch, stimulovaním vhodného manažmentu krajiny, budovaním biokoridorov a revitalizáciou degradovaných ekosystémov.
- Spracovanie metodiky s kritériami hodnotenia vplyvu činností na územia Natura 2000 a zvýšenie odbornosti hodnotiteľov (pri vypracovaní metodiky i školeniach zapojiť relevantné rezorty).
- Trvalo udržateľný manažment veľkých šeliem založený na najnovších poznatkoch a systematickom monitoringu.

F.1.4. Zlepšenie povedomia verejnosti o sústave Natura 2000 a zapojenie vlastníkov a užívateľov pozemkov do ochrany a manažmentu lokalít

- Realizácia platieb Natura 2000 na poľnohospodárskych a lesných pozemkoch a podpôr tak, aby zodpovedali cieľom EÚ/ národnej stratégie biodiverzity a kompenzovali náklady a ušlé príjmy.
- Väčšie zapojenie štátnych a neštátnych užívateľov lesov v územia Natura 2000 do ochrany a manažmentu lokalít.
- Permanentná komunikácia s vlastníkami a užívateľmi pozemkov.
- Informovanie verejnosti o Natura 2000 (propagačné materiály, semináre, workshopy) a o aktuálnych aktivitách, diani a cieľoch, víziách tak, aby sa zvýšila adresnosť a zameranie na kľúčové subjekty (napr. vlastníkov, užívateľov pozemkov).
- Efektívne uplatňovanie nástrojov na motiváciu užívateľov (zmluvná ochrana, prenájom pozemkov, dohoda o manažmente, atď.).
- Vybudovanie komunikačného odboru a komunikačného plánu ŠOP SR.
- Využívanie nástrojov podporujúcich hospodárenie priaznivé k životnému prostrediu.
- Využívanie právnych nástrojov pre zapojenie vlastníkov a užívateľov do manažmentu a ochrany lokalít (napr. finančný príspevok).
- Rozvoj inovatívnych prístupov v ochrane a manažmente území Natura 2000 (napr. ekosystémové služby, sprievodcovská činnosť, atď.).

F.2 Súhrn priorít pre obdobie (a očakávaných výstupov) pre ďalšie biotopy a druhy chránené smernicou o biotopoch a smernicou o ochrane vtáctva so zohľadnením merateľného pokroku cieľov Stratégie EÚ na ochranu biodiverzity do roku 2020 a pre zabezpečenie dobrého “fungovania” sústavy Natura 2000 (ÚEV a CHVÚ)

F.2.1. Doplnenie národného zoznamu ÚEV podľa požiadaviek Európskej komisie a vyhlásenie ÚEV

- Doplnenie a schválenie nových lokalít pre požadované biotopy a druhy, najmä územia pre ryby, bezstavovce, rysa ostrovida, vlka dravého a sysľa pasienkového, lesné, lúčne a vodné biotopy.
- Vyhlásenie ÚEV za chránené územia: príprava projektov ochrany a ich prerokovanie s príslušnými orgánmi, vlastníkami a užívateľmi, spracovanie vyhlasovacieho predpisu a jeho schválenie vládou Slovenskej republiky.
- Aktualizácia databázy Natura 2000 (štandardné dátové formuláre pre ÚEV a CHVÚ) na základe výsledkov monitoringu a ďalších nových poznatkov a informácií.

F.2.2. Zavedenie kontinuálneho systému monitoringu druhov a biotopov pre potreby manažmentu a reportingu

- Monitoring 44 neprioritných biotopov a 177 neprioritných druhov európskeho významu v zmysle článku 11 a 17 smernice o biotopoch a monitoring 149 druhov vtákov v zmysle článku 12 smernice o ochrane vtáctva.
- Zavedenie komplexného informačného monitorovacieho systému pre druhy a biotopy európskeho významu na národnej úrovni.
- Pre účely monitoringu vytvorenie siete mapovateľov s hierarchickou štruktúrou validácie a vyhodnocovania výsledkov a zabezpečenie jej systematického financovania.
- Reporting pre Európsku komisiu podľa článku 9 a 12 smernice o ochrane vtáctva a podľa článku 16 a 17 smernice o biotopoch.

F.2.3. Zlepšovanie stavu druhov a biotopov prostredníctvom aktívneho manažmentu

- Zmapovanie biotopov a druhov pre účely vyhlásenia ÚEV a prípravu programov starostlivosti.
- Spracovanie programov starostlivosti o ÚEV a CHVÚ, ich prerokovanie a schválenie.

- Ochrana migračných a odpočinkových miest pre vtáky, tvorba nepoľovných zón, ochrana polí pre husi, ochrana a obnova hniezdísk pre ostatné druhy: napr. včelárík, lastovička, kuvik a i.
- Zlepšovanie migrácie živočíchov prostredníctvom biokoridorov - prenos obojživelníkov cez cestné komunikácie, odstraňovanie bariér na tokoch, oplocovanie ciest.
- Renaturácia a tvorba vhodných biotopov a úkrytových možností (napr. jazierka pre obojživelníky, zimoviská pre ryby, obnova ichyocenóz, atď.), ochrana existujúcich neresísk - štrkovitých a piesčitých lavíc na tokoch).
- Zlepšenie stavu 6 neprioritných biotopov v alpskom bioregiónu a 5 biotopov v panónskom bioregiónu (ktorých stav bol v roku 2007 a 2013 vyhodnotený ako "nepriaznivý") do roku 2020 so zameraním na
 - zlepšenie stavu vybraných travinnobylinných biotopov (6210, 6410, 6440, 6510),
 - zlepšenie stavu rašelinísk a slatín (7120, 7140, 7230) a
 - zlepšenie stavu vybraných lesných biotopov (9170, 91F0, 91M0, 9410).
- Zlepšenie stavu 12 druhov rastlín a 15 druhov živočíchov, ktoré nie sú prioritnými druhmi rastlín a živočíchov a 28 druhov vtákov.
- Zachovanie priaznivého stavu ostatných druhov a biotopov hodnotených doteraz v priaznivom stave.
- Zastavenie poklesu a obnova biodiverzity vtákov lesnej (hlucháňovitý), mokradnej (chochlačka bielooká, bučiak, volavka purpurová, potápka čiernokrká) a agrárnej krajiny (drop, kalužiak, strakoše) prostredníctvom opatrení zameraných na zmenu hospodárenia, prípadne výkupom kľúčových území pre ochranu prírody.
- Zastavenie sukcesie vzácných biotopov odkázaných na kosenie, pastvu a odstraňovanie náletových drevín.
- Revitalizácia degradovaných ekosystémov.
- Spracovanie a realizácia programov záchrany pre vybrané európsky významné druhy rastlín a živočíchov, vrátane 47 najviac ohrozených druhov vtákov.
- Budovanie a prevádzka rehabilitačných staníc a operatívne riešenie zranení živočíchov.
- Transfer a reštitúcie druhov na zanikajúce, zaniknuté alebo inak vhodné lokality (napr. rastliny, syseľ pasienkový, svišť vrchovský, ryby, norok európsky, zubor hrivnatý, drobné zemné cicavce, mačka divá, atď.)
- Riešenie problematiky úhynov vtákov na elektrickom vedení a netopierov a dažd'ovníkov pri zatepl'ovaní.
- Odstraňovanie inváznych druhov rastlín a živočíchov ohrozujúcich populácie ostatných druhov.
- Starostlivosť o mokradné biotopy Slovenska vo vzťahu ku druhom živočíchov v nich žijúcich (napr. odstraňovanie bariér na tokoch pre zlepšenie stavu vodných biotopov a ichtyofauny).
- Spracovanie metodiky s kritériami hodnotenia vplyvu činností na územia Natura 2000 a zvyšovať odbornosť hodnotiteľov.
- Zabezpečenie trvalo-udržateľného manažmentu veľkých šeliem založeného na najnovších poznatkoch a systematickom monitoringu.
- Ochrana hniezdísk druhov urbánnych biotopov (lastovička, dážd'ovník).
- Zlepšovanie podmienok pre vtáky s nevhodnými podmienkami v dôsledku vysokého antropického vplyvu, alebo vysokej miery zmien hniezdných podmienok. Zvýšenie priameho dozoru (strážna služba) na lokalitách v hniezdnej dobe, najmä na vodných plochách. Nové označenie ľudových zón plávajúcimi bójami.
- Vytváranie náhradných hniezdných podmienok (napr. umelé hniezdne steny pre brehule, umelé hniezdne ostrovy a umelé pľtčiny).

F.2.4. Zlepšenie povedomia verejnosti o sústave Natura 2000 a zapojenie vlastníkov a užívateľov pozemkov do ochrany a manažmentu lokalít.

- Realizácia platieb Natura 2000 na poľnohospodárskych a lesných pozemkoch a podpôr tak, aby zodpovedali cieľom EÚ/národnej stratégie biodiverzity a kompenzovali náklady a ušlé príjmy.
- Väčšie zapojenie štátnych a neštátnych užívateľov lesov v územia Natura 2000 do ochrany a manažmentu lokalít.
- Permanentná komunikácia s vlastníkami a užívateľmi pozemkov.
- Informovanie verejnosti o Natura 2000 (propagačné materiály, semináre, workshopy) a o aktuálnych aktivitách, diani a cieľoch, víziách.
- Efektívne využívanie nástrojov na motiváciu užívateľov (zmluvná ochrana, prenájom pozemkov, dohoda o manažmente, atď.).
- Vybudovanie komunikačného odboru a komunikačného plánu ŠOP SR.
- Využívanie nástrojov podporujúcich hospodárenie priaznivé k životnému prostrediu.

- Využívanie právnych nástrojov pre zapojenie vlastníkov a užívateľov do manažmentu a ochrany lokalít (napr. finančný príspevok).
- Rozvoj inovatívnych prístupov v ochrane a manažmente územia Natura 2000 (napr. ekosystémové služby, sprievodcovská činnosť, atď.)
- posilniť uplatnenie ÚSES, ich ekostabilizačných opatrení a regulatív v praxi (proces územného plánovania, projekty pozemkových úprav, investičné aktivity – posudzovanie vplyvov na životné prostredie)

F.3 Strategické priority pre financovanie Natura 2000 prepojené na “zelený” cestovný ruch a zamestnanosť, zmenu klímy a adaptáciu alebo ďalšie prínosy pre ekosystémy, pre výskum, vzdelávanie, školenie, zvyšovanie povedomia a podporu spolupráce (vrátane cezhraničnej) vo väzbe na manažment Natura 2000

F.3.1. Zelený cestovný ruch

- Vypracovať celoslovenskú koncepciu rozvoja zeleného cestovného ruchu v územiach Natura 2000 a iných chránených územiach v nadväznosti na existujúce dokumenty na rôznych úrovniach verejnej správy;
- Zabezpečiť vytvorenie a implementáciu vhodných nástrojov na podporu rozvoja zeleného cestovného ruchu, ktoré budú založené na participatívnom spôsobe implementácie a spolupráci so stakeholdrami;
- Vyriešiť legislatívne otázky pre umožnenie rozvoja vhodných foriem turizmu, napr. otázku sprievodcov v prírode, sprevádzanie v chránenom území vo vyššom stupni ochrany a pod.
- Posilniť kapacity organizácií ochrany prírody pre zabezpečenie úloh súvisiacich s rozvojom zeleného cestovného ruchu.
- Formalizovať inštitucionálnu spoluprácu medzi relevantnými ministerstvami a ďalšími inštitúciami (ŠOP SR, štátna správa a samospráva, Slovenská agentúra pre cestovný ruch a i.).
- Posilniť rozhodovaciu právomoc ŠOP SR pri schvaľovaní investičných zámerov v Natura 2000.
- Podporovať diverzifikáciu aktivít poľnohospodárov a ďalších užívateľov pozemkov, vrátane záujmových združení (rybárov, poľovníkov) tak, aby boli v súlade s cieľmi smernice o biotopoch a smernice o ochrane vtáctva
- Realizovať pilotný projekt pre ekoturizmus a podporiť výmenu skúseností zo zahraničia.

F.3.2. Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia

- Zabezpečiť implementáciu schválenej Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy tak, aby vychádzala z hodnotenia ekosystémov predovšetkým v oblastiach biodiverzita, lesné hospodárstvo, vodné hospodárstvo.
- Využívať podporu v rámci PRV na schémy zamerané na zmierňovanie zmeny klímy a udržiavanie ekosystémových služieb. Zamerať sa na poskytovanie kompenzácií poľnohospodárom za zabezpečovanie verejných služieb, na zlepšovanie konektivity krajiny a prispôbovanie sa účinkom zmeny klímy.
- Vyhnúť sa zhutneniu a poklesu obsahu organických látok v pôde, pretože znižujú retenčnú kapacitu pôdy.
- Posilniť sústavu chránených území a zabezpečiť integrovaný manažment významných území založený na ekosystémovom prístupe prostredníctvom programov starostlivosti a začlenenia do rôznych koncepcií a stratégií na využívanie krajiny a vôd.
- Integrovať opatrenia zamerané na prispôbenie sa zmene klímy do programov starostlivosti o lesy.
- Podporovať a obnovovať zelenú infraštruktúru obmedzovaním bariérového vplyvu ciest a železníc, odstraňovaním bariér na tokoch, stimulovaním vhodného manažmentu krajiny, budovaním biokoridorov a revitalizáciou degradovaných ekosystémov.
- Podporovať retenčnú schopnosť krajiny (napr. prostredníctvom zachovania či vytvárania živých plotov/zelených pásov; dobrej poľnohospodárskej praxe - najmä pokiaľ ide o pestovanie plodín, zachovávanie a obnova mokradí, podporu listnatých stromov v lesnom hospodárstve v miernom pásme a pod), ochranu a trvalo udržateľný manažment mokradí a inundačných území.
- Postupne zavádzať tzv. nízkouhlíkové hospodárstvo, ktoré prispeje k znižovaniu dôsledkov zmeny klímy.
- Vytvárať synergie medzi ochranárskymi opatreniami a využívaním ich produktov (napr. biomasa, guáno netopierov, atď.).

F.3.3. Výskum, monitorovanie a dohľad

- Doplňiť kľúčové informácie z oblasti výskumu vrátane mapovania a posudzovania ekosystémových služieb v Slovenskej republike, čím môže dôjsť k zlepšeniu vedomostí o prepojení medzi biodiverzitou a

zmenou klímy a o úlohe napr. biodiverzity pôd a voľnej krajiny pri poskytovaní kľúčových ekosystémových služieb, ako napr. zásobovanie potravinami a zadržiavanie vody.

- Zosúladiť existujúci súbor indikátorov stavu biodiverzity s aktualizovanými európskymi indikátormi pre biodiverzitu (SEBI - Streamlining European Biodiversity Indicators). Tieto indikátory budú využívať aj údaje a informácie pochádzajúce napr. zo Spoločného systému environmentálnych informácií (Shared Environmental Information System), Globálneho monitorovania pre životné prostredie a bezpečnosť (Global Monitoring for Environment and Security), Európskeho strediska údajov o lesoch (European Forest Data Centre) a Rámcového štatistického prehľadu pôdy a jej využitia (LUCAS – Land Use Cover Area Frame Survey). Webový portál Európskeho informačného systému pre biodiverzitu (Biodiversity Information System for Europe – BISE) bude hlavnou platformou na zdieľanie týchto údajov a informácií.

- Realizovať opatrenia na zachovanie a posilnenie ekosystémových služieb a obnovu zdegradovaných ekosystémov, a to prostredníctvom začlenenia zelenej infraštruktúry do dokumentov v rámci územného plánovania a plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyšších územných celkov. Zaisťuje sa tak aj lepšia funkčná prepojitelnosť medzi ekosystémami na územiach sústavy Natura 2000, medzi týmito územiami a v širšej krajine s využitím rôznych úrovní územného systému ekologickej stability ako nevyhnutnej súčasti územných plánov.

- Vyvinúť úsilie na zabránenie prenikania nových invázných nepôvodných druhov do krajiny a šírenia už zavedených druhov do nových území. Nutné je pokračovať v inventarizácii a odstraňovaní nebezpečných invázných druhov.

- Dopracovať a schváliť národnú stratégiu pre boj s inváznymi druhmi, nadväzujúcu na spoločnú politiku EÚ pre prevenciu, monitoring, odstraňovanie a manažment týchto druhov a systém včasného varovania v tejto oblasti, s dôrazom na prevenciu zavádzania nepôvodných druhov.

- Začleniť zelenú infraštruktúru do dokumentov územného plánovania, plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov a územného systému ekologickej stability a vytvoriť motivačné faktory na podnietenie počiatočných investícií do projektov zelenej infraštruktúry a do zachovania ekosystémových služieb.

- Realizovať výskum účinkov bežných ľudských činností a priemyslu na územia sústavy Natura 2000 (napr. vplyv elektrární, cestovný ruch a i.).

F.3.4. Výchova, vzdelávanie, osвета

- Realizovať školenia pre pracovníkov ochrany prírody, štátnu správu a inštitúcie zodpovedné za implementáciu zákonov na ochranu prírody a presadzovanie práva, vrátane sudcov a prokurátorov.

- Zvyšovať povedomie o biodiverzite formou informačných kampaní pre rôzne vekové a sociálne kategórie. Vzdelávanie a školenia v rôznych oblastiach, najmä pre poľnohospodársky, lesnícky a príbuzné sektory zameriavať viac na úlohu a význam biodiverzity. Spolupracovať s mimovládnyimi organizáciami a miestnymi komunitami.

- Pre zabezpečenie dodržiavania pravidiel a environmentálnej legislatívy sprístupniť presné mapy s informáciami o chránených územiach, využívaní krajiny, vodných ekosystémoch a ohrození území.

- Vypracovať a prijať komunikačnú stratégiu pre oblasť biodiverzity, ktorá bude zahŕňať opatrenia pre zvyšovanie úrovne výchovy, participácie a osvetu v rôznych oblastiach (vrátane medzinárodných dohovorov, spolupráce s kľúčovými sektormi, školení pre sudcov a prokurátorov) a zabezpečiť jej realizáciu.

- Využívať verejnoprávne médiá pre šírenie informácií.

F.3.5. Spolupráca

- Obnoviť činnosť Slovenskej komisie Dohovoru o biologickej diverzite a rezortnú platformu pre spoluprácu s podnikateľským sektorom, ktorá by spájala kľúčové podniky zo šiestich rôznych sektorov (poľnohospodárstvo, ťažobný priemysel, finančníctvo, potravinový priemysel, lesné hospodárstvo a cestový ruch), aby boli využité skúsenosti a osvedčené postupy pre vypracovanie nového akčného plánu na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biodiverzity do roku 2020. Pre úspešnosť tejto spolupráce je nevyhnutné aj zapojenie vedy a výskumu, mimovládnych organizácií a orgánov samosprávy vykonávajúcich územné priestorové plánovanie a riadenie využívania krajiny.

- Zlepšiť spoluprácu v rámci tzv. Rio-dohovorov (Dohovor o biologickej biodiverzite, Rámcový dohovor o zmene klímy a Dohovor o boji proti dezertifikácii v krajinách postihnutých vážnym suchom a/alebo dezertifikáciou, hlavne v Afrike) a stanoviť spoločné priority v rámci ostatných dohovorov týkajúcich sa biodiverzity, napr. Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín, Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov, Dohovor o mokradiach

majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva, Európsky dohovor o krajine, Dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom využívaní Karpát a Dohovor o svetovom dedičstve).

- Výrazne posilniť kapacity a zdroje v odborných organizáciách príslušných rezortov.
- Zabezpečiť výmenu skúseností a osvedčených postupov a cezhraničnú spoluprácu pri starostlivosti o územia Natura 2000 a iné územia medzinárodného významu a cezhraničné chránené územia.
- Zriadiť mechanizmy na uľahčenie spolupráce medzi poľnohospodármi a lesnými hospodármi zamerané na dosiahnutie kontinuity krajinných prvkov a ochranu genetických zdrojov, ako aj iné mechanizmy spolupráce zamerané na ochranu biodiverzity.
- Posilniť medzirezortnú spoluprácu v oblasti Natura 2000.
- Zavádzať inovatívne spôsoby spolupráce s ďalšími zainteresovanými.

G Popis kľúčových opatrení na dosiahnutie priorít

G.1.a Hlavné prioritné opatrenia pre Natura 2000

Typ aktivity ⁹	Popis opatrenia	Cieľ (druh, biotop, lokalita)	Možné zdroje financovania
1. proces výberu lokalít	Doplnenie a schválenie nových lokalít pre biotopy a druhy európskeho významu podľa záverov z rokovania s Európskou komisiou v marci 2012, cieľ: dosiahnuť pre všetky druhy a biotopy zo zoznamu hodnotenie "dostatočný/sufficient". Vyhlásenie ÚEV za chránené územia: príprava projektov ochrany a ich prerokovanie s príslušnými orgánmi, vlastníkmi a užívateľmi, spracovanie vyhlásovacieho predpisu a jeho schválenie vládou Slovenskej republiky. Aktualizácia databázy Natura 2000 na základe nových poznatkov, monitoringu a aktuálnych informácií.	Vybrané druhy (najmä ryby), biotopy a lokality	Iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); Operačný program Kvalita životného prostredia (ďalej len „OPKŽP“)
2. vedecké štúdie a mapovanie pre výber lokalít (prieskum, inventarizácia, mapovanie, hodnotenie)	Mapovanie živočíšnych druhov, najmä bezstavovcov a rýb pre identifikáciu nedostatkov vo vyčleňovaní ÚEV.	Vybrané druhy a biotopy	OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
5. Príprava programov starostlivosti, stratégií a schém (vrátane vedeckých štúdií pre plánovanie a implementáciu)	Mapovanie biotopov vyskytujúcich sa v ÚEV, pre vhodné nastavenie manažmentových opatrení. Príprava programov starostlivosti o ÚEV. Príprava a legislatívne schválenie metodiky (schémy) s kritériami pre primerané hodnotenie vplyvu činností na územia Natura 2000.	Vybrané druhy, biotopy a lokality	OPKŽP; LIFE; čiastočne programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
6. vytvorenie inštitúcií pre manažment	Zavedenie systému autorizovaných osôb pre primerané hodnotenie vplyvov činností na územia Natura 2000. Vytvorenie odbornej ichtyologicko-technickej komisie pre	Všetky druhy, biotopy a lokality	iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond

⁹ Ide o výber relevantných aktivít zo zoznamu 25 typov aktivít potrebných pre Natura 2000, daného Európskou komisiou. Zoznam aktivít a ich definície sú v prílohe 1 PAF.

	posudzovanie rybochodov na vodných tokoch v gescii sekcie vôd MŽP SR.		ai.)
7. konzultácie – verejné prerokovania, spolupráca s vlastníkami pôdy	Konzultácie s vlastníkami pozemkov ohľadom zaradenia ich lokalít do sústavy Natura 2000. Informačné stretnutia za účelom informovanosti o možnostiach finančných dotácií na travinnobylinné biotopy, lesné biotopy a biotopy vtákov. Spracovanie návrhu opatrení pre jednotlivé ÚEV a ich prerokovanie s vlastníkami a užívateľmi pozemkov. Využitie riešenia opatrení prostredníctvom zmluvnej ochrany, dohody o manažmente lokalít, nájomnou zmluvou, náhradou za obmedzenie, ai. Prerokovanie programov starostlivosti s vlastníkami a užívateľmi pozemkov v schvaľovacom procese.	Všetky druhy, biotopy a lokality	OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
9. prevádzkové náklady (budovy a zariadenia inštitúcií ochrany prírody)	Zabezpečenie chodu rezortu životného prostredia, ŠOP SR, Slovenskej inšpekcie životného prostredia, okresných úradov, prípadne iných inštitúcií (mzdy, prevádzkové náklady, réžia). Infraštruktúrne a technické vybavenie týchto inštitúcií. Materiálno-technické vybavenie ŠOP SR pre monitoring a manažment území.	Všetky druhy, biotopy a lokality	iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); LIFE; OPKŽP
11.zamestnanci	Personálne posilnenie stráže prírody v národných parkoch. Zriadenie komunikačného odboru na ŠOP SR. Inštitucionálne a funkčné posilnenie regionálnych správ ochrany prírody pre správu území a realizáciu manažmentu v chránených územiach. Personálne posilnenie ŠOP SR so zameraním na projektovú činnosť, posilnenie iných inštitúcií.	Všetky druhy, biotopy a lokality	iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); LIFE; OPKŽP; programy cezhraničnej spolupráce
17. monitoring a prieskum	Kontinuálny monitoring 67 biotopov a 200 druhov európskeho významu v zmysle článku 11 a 17 smernice o biotopoch a monitoring 230 druhov vtákov v zmysle článku 12 smernice o ochrane vtáctva. Zavedenie komplexného informačného monitorovacieho systému pre druhy a biotopy európskeho významu na národnej úrovni.	Všetky druhy, biotopy a lokality	OPKŽP; LIFE; čiastočne Operačný program Výskum a inovácie; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet,

			Environmentálny fond ai.)
20. informačné a propagačné materiály	Vytvorenie informačného web portálu a jeho trvalá administrácia pre prezentáciu výsledkov monitoringu druhov a biotopov verejnosti. Zvyšovanie povedomia verejnosti o sústave Natura 2000 prostredníctvom konferencií, seminárov, exkurzií, printových médií, atď. Vydanie publikácií o stave a výsledkoch monitoringu druhov a biotopov.	Všetky druhy, biotopy a lokality	OPKŽP; LIFE; všetky programy cezhraničnej spolupráce; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
21. školenia a vzdelávanie	Vzdelávanie zamestnancov štátnej správy a ŠOP SR v oblasti GIS, EIA a komunikácie s užívateľmi a vlastníkami pozemkov. Odborné vzdelávanie zamestnancov ŠOP SR. Školenie autorizovaných osôb pre primerané hodnotenie vplyvu činností na územia Natura 2000.		OPKŽP; LIFE; programy cezhraničnej spolupráce (SK-PL, SK-ČR); iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
22. zariadenia pre návštevníkov území Natura 2000	Budovanie náučných chodníkov a informačných panelov. Realizácia environmentálnych programov pre deti. Zavedenie systému sprievodcovskej činnosti v chránených územiach. Zavedenie vstupného do vybraných území s prínosmi pre verejnosť (brožúry, informácie, atď.).	Vybrané lokality	LIFE; všetky programy cezhraničnej spolupráce; OPKŽP; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
23. výkup pozemkov a finančná kompenzácia	Výkup chránených území s bezzásahovým režimom ("divočina"). Kompenzácie za obmedzenia pre neštátnych vlastníkov lesnej pôdy.	Vybrané lokality	OPKŽP (iba v 5. stupni ochrany); Program rozvoja vidieka; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)

*zdroje financovania: EAFRD; ERDF, EFF; ESF, LIFE, verejné zdroje, súkromné zdroje

G.1.b Prioritné opatrenia pre Natura 2000 – poľnohospodárske a lesné biotopy a druhy

Typ aktivity	Popis opatrenia	Cieľ (druh, biotop, lokalita)	Možné zdroje financovania*
5. Príprava programov starostlivosti, stratégií a schém (vrátane vedeckých štúdií pre plánovanie a implementáciu)	Mapovanie biotopov vyskytujúcich sa v ÚEV pre vhodné nastavenie manažmentových opatrení. Príprava programov starostlivosti o ÚEV. Príprava programov záchran, programov starostlivosti o druhy a programov starostlivosti o CHVÚ a ÚEV. Príprava a legislatívne schválenie metodiky (schémy) s kritériami pre primerané hodnotenie vplyvu činností na územia Natura 2000.	Pozri prílohu 2 – návrh cieľov pre zlepšenie stavu druhov a biotopov a tabuľku G3	OPKŽP; LIFE; čiastočne programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
7. konzultácie – verejné prerokovania, spolupráca s vlastníkami pôdy	Konzultácie s vlastníkami pozemkov ohľadom zaradenia ich lokalít do sústavy Natura 2000. Informačné stretnutia za účelom informovanosti o možnostiach finančných dotácií v územiach Natura 2000 (PRV) Spracovanie návrhu opatrení pre jednotlivé ÚEV a ich prerokovanie s vlastníkami a užívateľmi pozemkov. Využitie riešenia opatrení prostredníctvom zmluvnej ochrany, dohody o manažmente lokalít, nájomnou zmluvou, náhradou za obmedzenie, a i. Prerokovanie programov starostlivosti o CHVÚ a ÚEV s vlastníkami a užívateľmi pozemkov v schvaľovacom procese.	Pozri prílohu 2 – návrh cieľov pre zlepšenie stavu druhov a biotopov a tabuľku G3	OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
9. prevádzkové náklady (budovy a zariadenia inštitúcií ochrany prírody)	Prevádzkové a mzdové náklady organizácií, ktoré spravujú územia Natura 2000 (ŠOP SR) a ktoré spracúvajú agendu Natura 2000 (MŽP SR, okresné úrady, Slovenská inšpekcia životného prostredia).	Pozri prílohu 2 – návrh cieľov pre zlepšenie stavu druhov a biotopov a tabuľku G3	iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); LIFE; OPKŽP;
11. zamestnanci	Mzdové náklady inštitúcií zodpovedných za plnenie záväzkov vyplývajúcich zo smernice o biotopoch a zo smernice o ochrane vtáctva. Okrem pracovníkov ŠOP SR (botanici, zoológovia,	Pozri prílohu 2 – návrh cieľov pre zlepšenie stavu druhov a biotopov a tabuľku G3	iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond

	krajinári, lesníci, GIS odborníci, strážcovia) a štátnej správy sú potrební odborníci na monitoring druhov a biotopov európskeho významu (úloha vyplývajúca z článku 11 a 17 smernice o biotopoch), vedeckí pracovníci a experti na manažment, druhy a biotopy.		ai.); LIFE; OPKŽP; programy cezhraničnej spolupráce
12.ochranárske opatrenia na zachovanie a zlepšenie stavu biotopov ¹⁰	Pre zachovanie biodiverzity je úlohou Slovenska zachovať stav tých biotopov, ktoré sú v priaznivom stave a zároveň zlepšiť stav vybraných biotopov, ktoré sú v nevyhovujúcom alebo zlom stave. Hlavné opatrenia: - nevykonávať žiadne prísevy na travinnobylinných biotopoch -obhospodarovať travinnobylinné porasty biotopov kosením (dodržať dobu kosenia, frekvenciu kosenia, fázová kosba pre vybrané druhy vtákov, spôsob kosby, odvoz biomasy) -odstraňovať/likvidovať nálet drevín - spásat' porasty (porasty zaťažovať rovnomerne, dodržiavať maximálne zaťaženie dobytkom) - obhospodarovať porasty košarovaním (denné prekladanie košiarov, dodržiavať maximálne zaťaženie dobytkom) - odstraňovať invázne druhy rastlín, vrátane drevín - zabrániť umelým výsadbám - zabrániť nadmernému zošľapu porastov vplyvom nekontrolovanej turistiky - zabrániť nadmernej výstavbe lyžiarskych zariadení - zachovávať prirodzené drevinové zloženie lesných biotopov. - zachovávať biodiverzitu lesov ponechávaním mŕtveho dreva	Pozri prílohu 2 – návrh cieľov pre zlepšenie stavu biotopov a tabuľku G3	Program rozvoja vidieka; OPKŽP; programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
13. ochranárske opatrenia na zachovanie a zlepšenie stavu druhov ¹¹	Z dôvodu zachovania biodiverzity je úlohou Slovenska udržať stav tých druhov, ktoré sú v priaznivom stave a zároveň zlepšiť stav vybraných druhov, ktoré sú v nevyhovujúcom alebo zlom stave. Hlavné opatrenia (v zmysle EÚ stratégie zelenej infraštruktúry): - podporovať zachovanie mozaikovitej kultúrnej krajiny s optimálnou rozlohou parciel ornej pôdy,	Pozri prílohu 2 – návrh cieľov pre zlepšenie stavu druhov a tabuľku G3	Program rozvoja vidieka; OPKŽP; LIFE; Integrovaný regionálny operačný program;

¹⁰ Idúce nad rámec krížového plnenia

¹¹ Idúce nad rámec krížového plnenia

	<ul style="list-style-type: none"> - podporovať existenciu a využívanie trvalých trávnych porastov, ich obnova - podporovať zachovanie existujúcich soliterov, skupín a radov stromov; obnoviť rozptýlenú stromovú vegetáciu (medze, aleje popri poľných cestách, brehové porasty, skupiny „melioračných“ drevín a pod.); zachovanie kontinuity existujúcej rozptýlenej stromovej vegetácie (výsadba a údržba) s funkciou posedov a hniezdnych stromov - vytvoriť podmienky pre dostatočnú potravnú ponuku: minimalizácia používania pesticídov, zachovanie a obnova pasenia dobytky, zakladanie a rotácia plôšok bez zásahu (refúgiá pre korist’) - rovnovážne pestovať plodiny nevyžadujúce aplikáciu insekticídov a herbicídov - inštalovať hniezdne búbky - ponechať plochy s nízkou vegetáciou počas hniezdneho obdobia nerozorané (okraje poľí, zaplavené časti poľí, okraje poľných ciest a pod.) - minimálne v rámci sústavy chránených území (na miestach, kde existuje) zachovať rôznorodú mozaikovitú krajinu pre zabezpečenie ekologickej stability územia a zachovanie biodiverzity v území - minimálne v CHVÚ s významnou početnosťou druhu zabezpečiť kosenie trvalých trávnych pozemkov od stredu k okrajom - najmä na územiach s intenzívnym poľnohospodárstvom zabezpečiť úhorové hospodárenie - podporovať prekosenie neobhospodarovaných plôch raz za 3-5 rokov mimo obdobia hniezdenia - osadiť kritické úseky existujúcich vzdušných elektrických vedení zábranami proti usmrteniu - usmerňovať lesohospodárske činnosti v blízkosti hniezd - podporovať zachovanie starých lesov v krajine, resp. ich zvýšenie ich podielu - eliminovať riziko vykrádania hniezd a nezákonného obchodovania - podstatne eliminovať riziko nezákonného odstrelu a vykladania otrávených návnad - zachovať extenzívne pasenie a tým aj pasienky s rozptýlenými 		<p>2 cezhraničné programy (SR-ČR a SK-HU); iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)</p>
--	---	--	--

	<p>starými stromami a krami od pahorkatín do podhorských a horských oblastí</p> <ul style="list-style-type: none"> - zastaviť zarastanie prirodzených/starých nelesných enkláv v lese (lesné lúčky, čistiny, riedke lesy, členité lesné okraje, vresoviská a pod.) ekologicky nevhodnými druhmi, zvlášť smrekom v nižších a stredných polohách; prípadne obnoviť ich tradičné využívanie - zachovať/vysadiť aspoň ojedinelé stromy a kroviská v rozľahlých areáloch intenzívneho poľnohospodárstva, hlavne v panónskej oblasti - dodržiavať ekologicky a fyto geograficky vhodné obnovné zastúpenie drevín. - podľa možnosti ponechávať stojace mŕtve stromy v porastoch - udržiavať podiel kultúrnej krajiny s dostatkom starých solitérov/skupín listnatých stromov (najmä ovocných), starých sádov, záhrad, parkov, stromoradií a viníc so starými stromami - zabezpečiť fyzickú ochranu druhu počas toku a hniezdenia. 		
14. ochranné opatrenia vo vzťahu k nepôvodným inváznym druhom (IAS)	<p>Podpora manažmentových postupov a opatrení, ktoré nevytvoria priestor pre nástup a šírenie IAS.</p> <p>Zachovanie prirodzeného druhového zloženia travinnobylinných spoločenstiev a lesných spoločenstiev. Odstraňovanie IAS rastlín a živočíchov.</p>	<p>IAS rastlín: <i>Ailanthus altissima</i>, <i>Robinia pseudoaccacia</i>, <i>Fallopia japonica</i>, <i>Heracleum mantegazzianum</i>, <i>Impatiens glandulifera</i>, <i>Solidago canadensis</i>, <i>S. gigantea</i> a ďalšie zo Zoznamu nepôvodných invázných, expanzívnych cievnatých rastlín Slovenska (Gojdičová a kol., 2002)</p>	<p>OPKŽP (iba rastliny z vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z.); čiastočne Program rozvoja vidieka; LIFE; 2 cezhraničné programy (SR-ČR a SK-HU); iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)</p>
15. implementácia manažmentových schém a dohôd s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov a vôd.	<p>Realizácia programov starostlivosti o ÚEV.</p> <p>Agro-environmentálne opatrenia z PRV (najmä podpora zachovania a udržiavania prirodzených a poloprirodzených trvalých trávnych porastov a biotopov druhov vtákov a sysľa pasienkového).</p> <p>lesnícko-environmentálne schémy z PRV (ochrana biotopov vtákov, zachovanie priaznivého stavu).</p>		<p>OPKŽP; čiastočne Program rozvoja vidieka; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond</p>

			ai.)
16.kompenzácia za obmedzenie práv a ušlého zisku, vytvorenie "spojenectva/dohôd"	Platby Natura 2000. Náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania. Kompenzácie za ušlý zisk.	Vybrané biotopy a druhy	Program rozvoja vidieka; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
17. monitoring a prieskum	Monitoring biotopov a druhov s cieľom zistiť ich stav, trendy, zmeny a dopad manažmentových opatrení. Zavedenie a realizácia systematického monitoringu pre 67 biotopov a 430 druhov (vrátane vtákov).	Všetky druhy/biotopy	OPKŽP; LIFE; čiastočne Operačný program Výskum a inovácie; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
19. dohľad nad stavom biotopov a druhov	V prípade potreby opatrenia na ochranu druhov a biotopov, aby sa zamedzilo ich nelegálnemu poškodeniu alebo zhoršeniu stavu (všetky kontrolné a inšpekčné orgány).	Všetky druhy/biotopy	Iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); LIFE; OPKŽP;
20. informačné a propagačné materiály	Zlepšenie informovanosti verejnosti o biotopoch a druhoch európskeho významu (sprístupniť výsledky reportingu podľa článku 12 smernice o ochrane vtáctva a článku 17 smernice o ochrane biotopov), o sústave Natura 2000 vôbec a možnostiach podpory hospodárenia prispievajúcom k ochrane biodiverzity; zamerať sa na aktuálne problémy a možnosti riešenia zapojením iných subjektov, na vlajkové druhy a pod.	Všetky druhy/biotopy	OPKŽP; LIFE; Program rozvoja vidieka; programy cezhraničnej spolupráce; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
23. výkup pozemkov a finančná kompenzácia	Výkup/výmena pozemkov najmä v 5. stupni ochrany (bezzásahový režim) alebo kompenzáciu za obmedzenie obhospodarovania. Výkup/výmenu pozemkov vzácných mokradňových ekosystémov alebo útočísk ohrozených druhov.	Najcennejšie biotopy a druhy	OPKŽP (iba v 5. stupni ochrany); Program rozvoja vidieka (v špecifických prípadoch);

			LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
24. infraštruktúra pre obnovu biotopov alebo druhov	Technické a materiálne vybavenie a prevádzka infraštruktúry na udržanie a zlepšenie priaznivého stavu travinnobylinných biotopov a lesných biotopov.	Všetky druhy/biotopy	OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)

*zdroje financovania: EAFRD; ERDF, EFF; ESF, LIFE, verejné zdroje, súkromné zdroje; skratky

G.1.c Prioritné opatrenia pre Natura 2000 - morské a pobrežné biotopy a druhy –*NIE JE RELEVANTNÉ*

G.1.d Prioritné opatrenia pre Natura 2000– mokradňé biotopy a druhy (vrátane rašelinísk)

Typ aktivity	Popis opatrenia	Cieľ (druh, biotop, lokalita)	Možné zdroje financovania*
5. príprava programov starostlivosti, stratégií a schém (vrátane vedeckých štúdií pre plánovanie a implementáciu)	<p>Pokračovanie mapovania mokradňých druhov a biotopov vrátane dopĺňania informácií o významnosti lokalít a o najzávažnejších ekologických rizikách.</p> <p>Dopracovanie programov starostlivosti o medzinárodne významné mokradňé územia, harmonizované s inými plánmi.</p> <p>Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR.</p> <p>Presadzovanie ochrany a trvalo udržateľné využívanie mokradí v procese prípravy územno-plánovacej dokumentácie všetkých stupňov.</p> <p>Integrácia ochrany a trvalo udržateľné využívania mokradí do všetkých rezortných strategických a koncepčných dokumentov, najmä v oblasti vodného hospodárstva (Program opatrení a plány manažmentu povodí, Vodný plán Slovenska), pôdohospodárstva (PRV, lesné hospodárstvo), rozvoja dopravnej infraštruktúry, urbanizácie a i.</p>	Pozri prílohu 2 – návrh cieľov pre zlepšenie stavu druhov a biotopov/časť vtáky a tabuľku G3	OPKŽP; LIFE; čiastočne programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
7. konzultácie –	Rokovanie s užívateľmi vodných tokov a užívateľmi rybárskych	Druhy rýb a vodné biotopy	OPKŽP;

verejné prerokovania, spolupráca s vlastníkmi pôdy	<p>revírov ohľadom zaradenia vybraných úsekov tokov do Natura 2000 z dôvodu ochrany rýb.</p> <p>Prerokovanie programov starostlivosti.</p> <p>Rokovanie s užívateľmi vodných tokov a užívateľmi rybárskych revírov ohľadom odstraňovania bariér na tokoch a ďalších revitalizačných opatrení.</p> <p>Rokovanie s vlastníkmi a užívateľmi území s rašeliniskami ohľadom údržby a obnovy rašelinných a slatinných biotopov.</p> <p>Konzultácie pri plánovaní manažmentu povodí, údržbe korýt vodných tokov, ťažbe štrku, atď.</p> <p>Pracovné stretnutia k riešeniu problematiky malých vodných elektrární.</p> <p>Prerokovanie a uplatňovanie všeobecných zásad rozvoja a realizácia aktivít cestovného ruchu v oblastiach s mokraďami na Slovensku.</p>		LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
8. revízia manažmentových plánov, stratégií a schém	<p>Aktualizácia plánov povodí v súlade s požiadavkami rámcovej smernice o vode a smernice o biotopoch.</p> <p>Prehodnotenie programu revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR.</p> <p>Aktualizácia stratégie využívania hydroenergetického potenciálu vodných tokov (HEP) s ohľadom na Natura 2000.</p> <p>Aktualizácia programu starostlivosti o mokrade Slovenska, príprava akčného plánu starostlivosti o mokrade na roky 2015 – 2020.</p>	Všetky druhy/biotopy	OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
10. Údržba zariadení pre verejnosť v rámci území Natura 2000 (vstup a využívanie, pozorovanie, interpretácia a i.)	<p>Prevádzka a doplnenie vybavenia informačného centra pre mokrade.</p> <p>Podpora zriaďovania a činnosti stredísk environmentálnej výchovy a informačných stredísk zabezpečujúcich komunikáciu, výchovu a spoluprácu s verejnosťou v oblasti ochrany mokradí.</p> <p>Zabezpečenie, zlepšovanie a udržiavanie sústavy náučných chodníkov a náučných lokalít na mokradiach.</p>	Všetky druhy/biotopy	Iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); LIFE; programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program;
11.zamestnanci	<p>Zabezpečenie mzdových nákladov organizácií zodpovedných za implementáciu a vykonávanie požiadaviek vyplývajúcich zo smernice o biotopoch a smernice o ochrane vtáctva.</p> <p>Zabezpečenie stálych zamestnancov poverených starostlivosťou o mokrade medzinárodného významu (odborných pracovníkov a</p>	Všetky druhy/biotopy	iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); LIFE;

	strážcov, pracovníkov zabezpečujúcich údržbu biotopov). Zabezpečenie stálych zamestnancov na obsluhu a prevádzku informačných stredísk a náučných lokalít v mokradiach.		OPKŽP; všetky programy cezhraničnej spolupráce
12. ochrannárske opatrenia na zachovanie a zlepšenie stavu biotopov	Na základe výsledkov z mapovania mokradí a programu revitalizácie mokradí určenie lokalít vyžadujúcich obnovu a renaturáciu a spracovávať projekty kvalifikovanými odbornými tímami. Spracovanie a realizácia projektov revitalizácie vybraných mokradných biotopov	Vybrané druhy/biotopy	OPKŽP; programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
13. ochrannárske opatrenia na zachovanie a zlepšenie stavu druhov	Príprava a realizácia projektov revitalizácie biotopov pre vybrané mokradné druhy. Realizácia programov záchrany pre vodné a mokradné druhy rastlín a živočíchov (napr. <i>Umbra krameri</i> , <i>Thymallus thymallus</i> , <i>Petromyzontes</i> , <i>Emys orbicularis</i> , vtáky ai.). Zabezpečenie ochrany hniezdisk a eliminácia poškodzovania hniezdných stromov. Zachovanie potravných biotopov v okolí hniezdisk. Zachovanie a obnova potenciálnych hniezdisk. Usmerňovanie vodohospodárskych činností. Usmerňovanie hospodárskych činností na rybníkoch. Zamedzovanie znečisteniu povrchových vôd. Zabezpečenie pokoja v okolí hniezdisk počas hniezdnej sezóny, Zachovanie a ochrana mokradných biotopov (hlavne pred odvodnením, zasypaním, reguláciou, zaboriniením). Udržiavanie tradičných spôsobov a intenzity poľnohospodárskeho využívania pozemkov v rozmnožovacích, potravných a migračných biotopoch, najmä prostredníctvom projektov pozemkových úprav. Opatrenia proti fragmentácii väčších celkov mokradí environmentálne priaznivejším umiestňovaním stavieb a nezávislejším posudzovaním EIA. Kontrola a zabránenie kolísaniu vodnej hladiny počas hniezdného obdobia.	napr. <i>Petromyzontes</i> , <i>Emys orbicularis</i> , <i>Vertigo sp.</i> , <i>Odonata</i> , <i>Lutra lutra</i> , obojživelníky, vtáky	OPKŽP; programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)

	<p>Zaplavovanie prirodzených plochých preliačín (nie hradením), vytváranie plytkých stojacích vôd.</p> <p>Usmerňovanie ťažby štrkopieskov (vylúčenie zásahu do hniezdných nôr v hniezdnom období) za súčasného obnovovania vhodných hniezdných stien. Usmerňovanie ťažby štrkopieskov v nadväznosti na neresové obdobia prítomnej ichtyofauny, počas ktorých sa nesmie ťažiť; pri ťažbe zachovávať dostatočné štrkové lavice ako neresový substrát.</p> <p>Zabezpečenie sanačných prietokov v cenných úsekoch tokov</p> <p>Vytváranie umelých hniezdných ostrovov pre vodné vtáky, kontrola a zabezpečenie dostatočnej kvality vody na potravných lokalitách.</p>		
14. ochrannárske opatrenia vo vzťahu k nepôvodným inváznym druhom (IAS)	<p>Kontrola, identifikácia a likvidácia IAS najmä v blízkosti mokradí a tokov a lokalitách Natura 2000, v spolupráci s vlastníkmi/užívateľmi pozemkov a správcami tokov.</p> <p>V súlade s národnou stratégiou pre IAS vydanie príručky pre vlastníkov a správcov pozemkov v mokradňných územiach na odstraňovanie IAS rastlín.</p>	Všetky druhy/biotopy najmä 91E0	OPKŽP; programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
15. implementácia manažmentových schém a dohôd s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov a vôd.	<p>Zabezpečovanie domácich a zahraničných zdrojov z dostupných mechanizmov a programov pre ochranu a udržateľné využívanie mokradí spracovávaním projektov v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami (vrátane BirdLife International, IUCN, WWF International, Wetlands International, ktoré sú riešiteľmi medzinárodných projektov a spolupracujú so sekretariátom), vedeckým a akademickým sektorom.</p> <p>Aplikácia aqua-environmentálnych schém s cieľom podpory extenzívneho hospodárenia na rybníkoch významných z pohľadu ochrany vtáctva a zlepšenia ich biotopov.</p> <p>Realizácia preventívnych opatrení a kompenzácie za straty s cieľom znížiť konflikty medzi produkciou rýb a potrebami rybožravého vtáctva.</p>	Všetky druhy/biotopy	OPKŽP; programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
17. Monitoring a prieskum	Zavedenie pravidelného monitoringu stavu biotopov a indikačných druhov vo všetkých ramsarských lokalitách, previazaný na	Všetky druhy/biotopy	OPKŽP; LIFE;

	mapovanie a monitoring v rámci území a druhov Natura 2000 a monitoring stavu vôd. Zavedenie a realizácia systematického monitoringu pre vodné a mokradné biotopy a druhy (vrátane vtákov).		čiastočne Operačný program Výskum a inovácie; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
18. manažment rizík (prevencia požiarov, kontrola, protipovodňové opatrenia a i.)	Realizácia citlivých protipovodňových opatrení s ohľadom na zachovanie a zlepšenie stavu lesov, mokradí a tokov a ich inundačných území a zachovanie vody v krajine, Revitalizácia riečnych alúvií a podporu inundácie v pôvodných zátopových územiach a dynamiky prírodných procesov (sedimentácia, vytváranie mokradí, meandrov tokoch a pod.). Zlepšenie režimu manažmentu území integrovaným prístupom a plánovaním starostlivosti prostredníctvom územného plánovania a rozvoja zelenej infraštruktúry.	Všetky druhy/biotopy	OPKŽP; LIFE; Dunajský program; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.);
19. dohľad nad stavom biotopov a druhov	Hodnotenie stavu ramsarských a iných významných lokalít a prijímanie operatívnych riešení na základe adaptívneho manažmentu. Zvýšenie dozoru nad citlivými územiami ich pravidelnou kontrolou a konzultáciami s orgánmi štátnej a verejnej správy.	Všetky územia	iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); LIFE; Nórsky finančný; OPKŽP;
20. informačné a propagačné materiály	Príprava a vydanie publikácie (publikácie a metodické materiály o ochrane mokradí a ich trvalo udržateľnom využívaní pre rôzne cieľové skupiny a sektory, o revitalizačných opatreniach v mokradiach ako účinnom nástroji na ochranu pred povodňami, o spriechodňovaní migračných bariér na tokoch, vzdelávacie materiály o komunikácii, výchove a osвете a i.)	Všetky druhy/biotopy	OPKŽP; LIFE; programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
21. školenia a vzdelávanie	Uskutočnenie interaktívnych prednášok o funkciách, ochrane a trvalo udržateľnom využívaní mokradí (vrátane extenzívne využívaných rybníkov) pre obyvateľov obcí, vlastníkov a nájomcov pôdy, v ktorých katastrálnom území sa nachádzajú ramsarské lokality a iné	Všetky druhy/biotopy	OPKŽP; LIFE; programy cezhraničnej spolupráce (SK-PL, SK-ČR);

	významné mokrade. Zavedenie systému školení, tréningov, vzdelávacích seminárov a prednášok pre správcov ramsarských lokalít (správcov chránených území a správcov tokov), štátnu správu a odbornú verejnosť, i pre pedagógov na rôznych typoch škôl a spolupracovať s univerzitami.		iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
22. zariadenia pre návštevníkov území Natura 2000	Vypracovanie programu a akčného plánu pre zlepšenie komunikácie, výchovy, vzdelávania a osvetu na podporu ochrany a trvalo udržateľného využívania mokradí s participáciou verejnosti a so zainteresovaním viacerých rezortov, najmä rezortu školstva. Budovanie vyhliadkových pozorovacích veží a krytov pre zlepšenie edukačného využívania mokradí. reprezentatívny prieskum verejnej mienky obyvateľov v obvode ramsarských lokalít k problematike ochrany a trvalo udržateľného využívania mokradí, vyhodnotenie a aplikovanie záverov.	Všetky druhy/biotopy	všetky programy cezhraničnej spolupráce; OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
23. výkup pozemkov a finančná náhrada	Výkup/zámena pozemkov v citlivých a zraniteľných územiach (brehy tokov a príbrežné ekosystémy, slatiny, rašeliniská) a území potrebných pre rozvoj zelenej infraštruktúry/ÚSES (biocentrá, koridory, interakčné územia, "nášľapné kamene").	Vybrané územia	OPKŽP (iba v 5. stupni ochrany); LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
24. infraštruktúra pre obnovu biotopov alebo druhov	Usmerňovanie súkromného a podnikateľského sektoru pri obhospodarovaní území s mokradami, zapojenie súkromného sektora do financovania manažmentových opatrení a vzdelávacích aktivít, uzatvárať dohody o spolupráci a manažmente. Zabezpečenie "manažmentových stredísk" potrebnou technikou, garážovacími priestormi a servisom techniky. Zabezpečenie potrebných zariadení alebo ochranných objektov pre podporu obnovy populácií najviac ohrozených druhov.	Napr. <i>Emys orbicularis</i> , niektoré druhy rýb, kôrovcov	Iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); LIFE; OPKŽP;
25. infraštruktúra pre verejnosť v rámci území Natura 2000 (vstup a využívanie, pozorovanie, interpretácia ai.)	Budovanie vyhliadkových pozorovacích veží a krytov pre zlepšenie edukačného využívania mokradí. Sprístupnenie menej citlivých území pre návštevníkov (napr. podvalovými chodníkmi) s poskytovaním vhodných informácií (informačné tabule, interaktívne hry). Využitie informačných stredísk správ národných parkov	Všetky druhy/biotopy/ územia	LIFE; Programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; Iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet,

	a chránených krajinných oblastí zabezpečujúcich starostlivosť o ramsarské lokality na zapojenie a informovanie orgánov štátnej správy a zainteresovaných skupín pri ochrane a trvalo udržateľnom využívaní mokradí.		Environmentálny fond ai.)
--	---	--	---------------------------

*zdroje financovania: EAFRD; ERDF, EFF; ESF, LIFE, verejné zdroje, súkromné zdroje

G.2 Ďalšie prioritné opatrenia

G.2.a Prioritné opatrenia pre zabezpečenie ekosystémových služieb Natura 2000, hlavne vo vzťahu ku zmene klímy (zmierňujúce opatrenia a adaptácia)

Typ aktivity	Popis opatrenia	Cieľ (druh, biotop, lokalita)	Možné zdroje financovania*
5. Príprava programov starostlivosti, stratégií a schém (vrátane vedeckých štúdií pre plánovanie a implementáciu)	Vypracovanie programov starostlivosti, programov záchrany o chránené druhy rastlín a živočíchov a akčných plánov.	Cieľové druhy/biotopy/ územia budú identifikované v rámci prípravy programov starostlivosti, programov záchrany a iných stratégií a schém.	OPKŽP; LIFE; čiastočne programy cezhraničnej spolupráce, iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
8. revízia manažmentových plánov, stratégií a schém	Preskúmanie a aktualizácia programov starostlivosti a záchrany.	Cieľové druhy/biotopy/ územia budú identifikované v rámci prípravy programov starostlivosti, programov záchrany a iných stratégií a schém.	OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
12. ochranárske opatrenia na zachovanie a zlepšenie stavu biotopov	Opatrenia zamerané na zlepšovanie priaznivého stavu biotopov (odstraňovanie náletových drevín, invázných druhov rastlín, pasenie, kosenie, mulčovanie, úprava vodného režimu a pod.)	Cieľové biotopy/územia budú identifikované v rámci prípravy programov starostlivosti, programov záchrany a iných stratégií a schém.	OPKŽP; programy cezhraničnej spolupráce; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
13. ochranárske opatrenia na	Opatrenia vyplývajúce z vypracovaných a schválených programov záchrany o ohrozené druhy rastlín a živočíchov.	Cieľové druhy/územia budú identifikované v rámci prípravy	OPKŽP; LIFE;

zachovanie a zlepšenie stavu druhov		programov starostlivosti, programov záchrany a iných stratégií a schém.	iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
14. ochrannárske opatrenia vo vzťahu k nepôvodným inváznym druhom (IAS)	Mapovanie invázných druhov rastlín. Odstraňovanie invázných druhov rastlín, spolupráca s vlastníkmi a užívateľmi pôdy, Národnou diaľničnou spoločnosťou, Správou slovenských ciest, Železnicami Slovenskej republiky, lesníkmi, vodohospodármi a poľnohospodármi.	Cieľové druhy/biotopy/ územia budú identifikované v rámci prípravy programov starostlivosti, programov záchrany a iných stratégií a schém.	OPKŽP; Operačný program Ľudské zdroje; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
15. implementácia manažmentových schém a dohôd s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov a vôd.	Realizácia agro-environmentálnych opatrení PRV (najmä podpora ochrany prirodzených a poloprirodzených trvalých trávnych porastov, biotopov vzácnych druhov vtákov, prvkov zelenej infraštruktúry a pod.) Realizácia opatrení v rámci schémy platby Natura 2000 v PRV Realizácia leso-environmentálnych schém (najmä zachovávanie starých porastov, mŕtveho dreva a pod.) v PRV Realizácia akva-environmentálnych schém. Realizácia opatrení na zabránenie resp. zníženie mortality živočíchov na elektrických vedeniach a pozemných komunikáciách.	Cieľové druhy/biotopy/ územia	Program rozvoja vidieka (dobrovoľné schémy); LIFE; OPKŽP; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
17. monitoring a prieskum	Vypracovanie a realizácia plánu monitoringu európsky významných druhov a biotopov. Mapovanie ekosystémov a hodnotenie ekosystémových služieb v územiach Natura 2000.	Všetky druhy/biotopy	OPKŽP; LIFE+; čiastočne Operačný program Výskum a inovácie; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
18. manažment rizík (prevencia požiarov, kontrola, protipovodňové opatrenia a i.)	Opatrenia zamerané na minimalizáciu rizika záplav, ktoré súvisí s ich vyššou pravdepodobnosťou kvôli zmene klímy.	Cieľové druhy/biotopy/ územia	OPKŽP; LIFE; Dunajský program; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet,

			Environmentálny fond ai.);
19. dohľad nad stavom biotopov a druhov	Posilnenie činnosti stráže prírody.	Cieľové druhy/biotopy/ územia budú identifikované v rámci prípravy programov starostlivosti, programov záchrany a iných stratégií a schém.	Iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.) zdroje
20. Informačné a propagačné materiály	Pre zabezpečenie dodržiavania pravidiel a environmentálnej legislatívy je potrebné sprístupniť presné mapy s informáciami o chránených územiach, využívaní krajiny, vodných ekosystémoch, prípadne o ohrození území; Vypracovanie a prijatie komunikačnej stratégie pre oblasť biodiverzity, ktorá bude zahŕňať opatrenia pre zvyšovanie úrovne výchovy, participácie a osvedy v rôznych oblastiach (vrátane rôznych medzinárodných dohovorov, spolupráce s kľúčovými sektormi, školení pre sudcov a prokurátorov) a zabezpečiť jej realizáciu.	Cieľové druhy/biotopy/ územia budú identifikované v rámci prípravy programov starostlivosti, programov záchrany a iných stratégií a schém.	OPKŽP; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); LIFE
21. školenia a vzdelávanie	Realizácia školení pre pracovníkov ochrany prírody, štátnu správu a inštitúcie zodpovedné za implementáciu zákonov na ochranu prírody a presadzovanie práva, vrátane sudcov a prokurátorov; Zvyšovanie povedomia o biodiverzite formou informačných kampaní pre rôzne vekové a sociálne kategórie. Vzdelávanie a školenia v rôznych oblastiach, najmä pre poľnohospodársky, lesnícky a príbuzné sektory sa budú zameriavať viac na úlohu a význam biodiverzity. Významnú úlohu v tomto procese budú mať aj mimovládne organizácie a miestne komunity;	Cieľové druhy/biotopy/ územia budú identifikované v rámci prípravy programov starostlivosti, programov záchrany a iných stratégií a schém.	Program rozvoja vidieka ¹² ; LIFE; OPKŽP; programy cezhraničnej spolupráce
24. infraštruktúra pre obnovu biotopov alebo druhov	Špeciálne pre mokrade, ale aj iné typy biotopov – úprava vodného režimu, odstránenie starých drenážnych systémov, atď.	Cieľové druhy/biotopy/ územia budú identifikované v rámci prípravy programov starostlivosti, programov záchrany a iných stratégií a schém.	OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)

*zdroje financovania: EAFRD; ERDF, EFF; ESF, LIFE, verejné zdroje, súkromné zdroje

¹² Vzdelávanie a školenie pre pracovníkov poľnohospodárskeho a lesníckeho sektoru

G.2.b Prioritné opatrenia pre rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu a zamestnanosť vo vzťahu k Natura 2000

Typ aktivity	Popis opatrenia	Cieľ (druh, biotop, lokalita)	Možné zdroje financovania*
3. príprava a úvodné informácie, publikácia materiálov	Výroba informačných materiálov a propagačných materiálov o sústave Natura 2000 na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.	Všetky druhy/biotopy/ územia	OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
5. Príprava programov starostlivosti, stratégií a schém (vrátane vedeckých štúdií pre plánovanie a implementáciu)	Pri tvorbe programov starostlivosti sa bude prihliadať o. i. aj na trvaloudržateľný cestovný ruch v územiach Natura 2000.	Všetky územia	OPKŽP; LIFE; čiastočne programy cezhraničnej spolupráce; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
7. konzultácie – verejné prerokovania, spolupráca s vlastníkami pôdy	Verejné stretnutia so zainteresovanými skupinami (vlastníkmi a užívateľmi), ktoré napomôžu identifikovať možnosti a obmedzenia o.i.j pre vhodný cestovný ruch a zamestnanosť v súvislosti so sústavou Natura 2000.	Všetky územia	OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
8. revízia manažmentových plánov, stratégií a schém	Pri aktualizácii programov starostlivosti sa bude prihliadať o.i. aj na trvaloudržateľný cestovný ruch v územiach Natura 2000.	Všetky územia	OPKŽP; LIFE; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
11. zamestnanci	Najmä odborní pracovníci a strážcovia chránených území. Potrebné je navýšenie personálnych a finančných kapacít vo vzťahu k	Všetky územia	iné verejné prostriedky (napr.

	územiam Natura 2000 a implementácie medzinárodných dohovorov. Najviac je potrebné doplniť personálne kapacity pre oblasť environmentálnej výchovy a propagácie.		štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.); LIFE; OPKŽP; všetky programy cezhraničnej spolupráce
20.informačné a propagačné materiály	Zvyšovanie povedomia o biodiverzite formou informačných kampaní pre rôzne vekové a sociálne kategórie. Vzdelávanie a školenia v rôznych oblastiach, najmä pre poľnohospodársky, lesnícky a príbuzné sektory sa budú zameriavať viac na úlohu a význam biodiverzity. Významnú úlohu v tomto procese budú mať aj mimovládne organizácie a miestne komunity; Vypracovanie a prijatie komunikačnej stratégie pre oblasť biodiverzity, ktorá bude zahŕňať opatrenia pre zvyšovanie úrovne výchovy, participácie a osvedy v rôznych oblastiach (vrátane rôznych medzinárodných dohovorov, spolupráce s kľúčovými sektormi, školení pre sudcov a prokurátorov) a zabezpečiť jej realizáciu. Informačné a propagačné materiály o sústave Natura 2000.	Všetky druhy/biotopy/územia	LIFE; OPKŽP; programy cezhraničnej spolupráce; Program rozvoja vidieka; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
	Realizácia školení pre pracovníkov ochrany prírody, štátnu správu a inštitúcie zodpovedné za implementáciu zákonov na ochranu prírody a presadzovanie práva, vrátane sudcov a prokurátorov.	Všetky druhy/biotopy/územia	OPKŽP; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.),
22. zariadenia pre návštevníkov území Natura 2000	Vybavenie pre návštevníkov, vrátane inovatívnych zariadení (napr. náučné chodníky, mapy, billboardy, špeciálne geocaching, a pod).	Všetky druhy/biotopy/územia	LIFE; programy cezhraničnej spolupráce; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)

25. infraštruktúra pre verejnosť v rámci území Natura 2000 (vstup a využívanie, pozorovanie, interpretácia a i.)	Dobudovanie návštevníckych a informačných centier sústavy Natura 2000.	Všetky druhy/biotopy/územia	LIFE; Programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; Iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
--	--	-----------------------------	--

*zdroje financovania: EAFRD; ERDF, EFF; ESF, LIFE, verejné zdroje, súkromné zdroje

G.2.c Prioritné opatrenia na podporu inovatívneho financovania vo vzťahu k Natura 2000

Typ aktivity	Popis opatrenia	Cieľ (druh, biotop, lokalita)	Možné zdroje financovania*
5. Príprava programov starostlivosti, stratégií a schém (vrátane vedeckých štúdií pre plánovanie a implementáciu)	Príprava stratégie zavedenia značiek kvality území Natura 2000 (branding) pre miestne podnikateľské subjekty, ktoré budú podnikat' v súlade s cieľmi ochrany prírody.	Vybrané lokality Natura 2000	OPKŽP; Stredná Európa; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
	Príprava podrobného strategického finančného plánu (business plan) pre ŠOP SR s cieľom jasne stanoviť dlhodobé ale aj krátkodobé finančné ciele, ktoré vo výsledku zlepšia prehľadnosť a možnosti financovania z hľadiska strategického plánovania.	Všetky lokality Natura 2000	OPKŽP;
	Zavedenie výberu vstupného do vybraných území Natura 2000 s cieľom priamo zlepšiť financovanie daného územia (v podmienkach iných členských štátov uvedené opatrenie je už bežným, avšak na Slovensku stále nie je zavedené).	Vybrané lokality Natura 2000	Iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.) a súkromné zdroje
	Príprava hodnotení ekosystémových služieb pre vybrané územia Natura 2000 s cieľom definovania celkovej hodnoty vyjadrenej vo finančných prostriedkoch s cieľom budúceho potenciálneho zavedenia platieb za ekosystémové služby.	Vybrané lokality Natura 2000	OPKŽP; Operačný program Výskum a inovácie; Iné verejné

			prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
7. konzultácie – verejné prerokovania, spolupráca s vlastníkmi pôdy	Efektívne a systematické využívanie kapacít mimovládneho sektoru na základe obojstranne výhodnej zmluvnej spolupráce s jasne definovanými cieľmi, oblasťami a formami spolupráce. Takáto spolupráca sa má vnímať ako štandardná forma dosahovania cieľov ochrany prírody formou diverzifikácie možností využívania rôznych finančných zdrojov.	Všetky lokality Natura 2000	LIFE; programy cezhraničnej spolupráce; Dunajský program; iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
12. ochrannárske opatrenia na zachovanie a zlepšenie stavu biotopov	Zavedenie systému získavania sponzorských darov (finančných aj materiálneho zabezpečenia) predovšetkým pre priamy manažment území (napr. zaplatené kosenie lokality po určitú dobu) s benefitom pre poskytovateľa sponzorstva v podobe pozitívne vnímanej reklamy a obraze o firme/osobe ako ekologicky zmýšľajúcim subjekte.	Vybrané lokality Natura 2000	súkromné zdroje
21. školenia a vzdelávanie	Zavedenie sprievodcovských služieb v rámci ŠOP SR a výber financií spojených s ich vykonávaním (v iných členských štátoch je uvedené opatrenie bežné, avšak v rámci Slovenska zatiaľ nefunguje koncepčne a preto bolo zaradené v tomto prípade do inovatívnych nástrojov).	Vybrané lokality Natura 2000	iné verejné prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.) a súkromné zdroje
25. infraštruktúra pre verejnosť v rámci území Natura 2000 (vstup a využívanie, pozorovanie, interpretácia a i.)	Zelený cestovný ruch (pozri kapitolu F.3.1)	Vybrané lokality Natura 2000	Všetky programy cezhraničnej spolupráce; Stredná Európa; Dunajský program; Integrovaný regionálny operačný program; LIFE; iné verejné

			prostriedky (napr. štátny rozpočet, Environmentálny fond ai.)
--	--	--	---

*zdroje financovania: EAFRD; ERDF, EFF; ESF, LIFE, verejné zdroje, súkromné zdroje

G.3 Súhrn prioritných opatrení pre jednotlivé typy biotopov a druhov

G.3.a Biotopy a druhy chránené smernicou o biotopoch

V roku 2013 podala Slovenská republika v zmysle článku 17 smernice o biotopoch Európskej komisii správu za obdobie 2007-2012, v rámci ktorej bol hodnotený stav, ako aj trendy 67 typov biotopov a 195 druhov európskeho významu chránených smernicou o biotopoch. Výsledky uvedenej správy boli hlavným podkladom pre prípravu strategických dokumentov vrátane PAF. Všetky prioritné opatrenia navrhnuté v PAF boli priradené k jednotlivým biotopom a druhom európskeho významu. **Prehľad biotopov a druhov európskeho významu, ich stav (priaznivý, nepriaznivý), vplyvy a ohrozenia¹³, ako aj prioritné opatrenia na zachovanie alebo zlepšenie stavu, sú uvedené v tabuľke.** Stav biotopov a druhov je vyznačený farebne podľa nasledovnej škály (predpísanej Európskou komisiou):

FV - priaznivý stav (biotopu/druhu)
U1 - nepriaznivý stav (biotopu/druhu) – nedostatočný
U2 - nepriaznivý stav (biotopu/druhu) – zlý
XX – neznámy stav (biotopu/druhu)

Biotop, druh európskeho významu	Stav biotopu, druhu podľa správy z r. 2013		Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)		Prioritné opatrenia (z časti G v PAF, podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
	Alpský bioregión	Panónsky bioregión	Alpský bioregión	Panónsky bioregión	
1340* Vnútrozemské slaniská a slané lúky	U2	U2	421, 530, 850, 890, 950, 190	850, 954, 890, 421, 190, 141, 950	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
1530* Panónske slané stepi a slaniská		U2		850, 954, 890, 190, 141, 950	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
2340* Vnútrozemské panónske pieskové duny		U1		101, 500, 161	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
3130 Oligotrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried Littorelletea uniflorae a /alebo Isoeto-Nanojuncetea	FV	U1	850, 890	120, 952, 950, 890, 850	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
3140 Oligotrofné až mezotrofné vody s bentickou vegetáciou chár	U1	U1	850, 890, 952, 950	952, 120, 850, 890, 950	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24

¹³ Vplyvy a ohrozenia sú (podľa kódov Európskej komisie) uvedené v prílohe č. 3 PAF

3150 Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition	FV	U1	950, 954, 890, 850, 952, 120	954, 952, 950, 890, 850, 120	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
3160 Prírodné dystrofné stojaté vody	U1	U1	920, 850, 950, 120	310, 120, 850, 950, 920, 952, 850	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
3220 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov	FV		850		1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
3230 Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s myrikovkou nemeckou	FV		954, 850		1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
3240 Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so Salix eleagnos	U1		850		1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
3260 Nižinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion	FV	FV	952, 850	952, 850	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
3270 Rieky s bahňitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov Chenopodionrubri p.p. a Bidentation p.p.	X	X	971, 850	971, 850	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
4030 Suché vresoviská v nížinách a pahorkatinách	FV	FV	948, 949	948, 949	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
4060 Vresoviská a spoločenstvá kričkov v subalpínskom a alpínskom stupni	FV		140, 250		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
4070* Kosodrevina	FV		501, 948, 602, 180, 609		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
4080 Spoločenstvá subalpínskych krovin	U1		622, 626		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
40A0* Xerotermné kroviny	U1	U1	500, 300, 101	101, 300, 500	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
5130 Porasty borievky obyčajnej	FV	U1	161, 101	161, 101	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi	FV	FV	141, 101, 950, 162, 301, 951	951, 950, 301, 162, 141, 101	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6120* Suchomilné travinnobylinné porasty na vápňitých pieskoch		U2		300	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6150 Alpínske travinnobylinné porasty na silikátovom substráte	U1		609, 602, 530		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6170 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty	U1		602, 609, 530		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6190 Dealpínske travinnobylinné porasty	FV	FV	161, 120, 162, 950, 951, 301	951, 950, 301, 161, 162	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápňitom podloží	U1	U1	951, 954, 950, 101, 141, 161, 301	950, 951, 101, 141, 301, 161, 954	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6211* Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápňitom podloží, dôležité stanovišťa Orchideaceae	U1	U1	141, 101, 954, 951, 120, 950, 161, 301	951, 954, 950, 301, 161, 141, 120, 101	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6230* Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	U1		950, 951, 120, 161, 162, 301		1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6240* Subpanónske travinnobylinné porasty	U1	U1	950, 161, 951, 141, 954	141, 161, 950, 951, 954	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6250* Panónske travinnobylinné porasty na spraši	XX	U1	141, 161, 950, 951, 954	954, 951, 950, 141, 161	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6260* Panónske travinnobylinné porasty na pieskoch		U2		160, 101	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6410 Bezkolencové lúky	U1	U1	101, 120, 802, 954, 890, 850, 811, 810, 803, 800	803, 101, 120, 800, 802, 954, 890, 850, 811, 810	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24

6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížín do alpínskeho stupňa	FV	FV	890, 120, 800, 802, 803, 810, 850, 954, 811	890, 810, 954, 803, 802, 800, 811, 120, 850	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6440 Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi		U1		890, 101, 120, 800, 802, 803, 810, 850, 954, 811	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6510 Nížinné a podhorské kosné lúky	FV	U1	101, 141	101, 141	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
6520 Horské kosné lúky	U1		141, 101		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
7110* Aktívne vrchoviská	U1		952, 850, 160, 390		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
7120 Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy	U1		952, 850, 390, 160		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská	U1	U1	101, 850, 141	141, 101, 850	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
7210* Vápnité slatiny s maricou pílkatou a druhmi zväzu Caricion davallianae	U1		850		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
7220* Penovcové prameniská	U1		920, 850, 161, 120, 951, 950, 890		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
7230 Slatiny s vysokým obsahom báz	U1	U2	850, 141, 101	850, 141, 101	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
8110 Silikátové skalné sutiny v montánnom až alpínskom stupni	FV		600, 622		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
8120 Karbonátové skalné sutiny alpínskeho až montánného stupňa	FV		624, 622, 620		5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
8150 Nespevnené silikátové skalné sutiny kolinného stupňa	FV	FV	390, 950	390, 950, 990	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánného až kolinného stupňa	FV	FV	390, 620, 622, 624, 690, 990	990, 622, 620	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	FV	FV	330, 390, 620, 622, 624	624, 622, 620, 390, 330	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
8220 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	FV	FV	624, 250, 390, 622, 620	624, 390, 620	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
8230 Pionierske spoločenstvá plytkých silikátových pôd	XX	XX	161, 190, 500, 620, 622, 990, 950	161, 190, 990, 500, 622, 950, 620	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
8310 Nesprístupnené jaskynné útvary	XX	XX	624	624	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 24
9110 Kyslomilné bukové lesy	FV	U1	162, 190, 166	190, 166, 162	2;5;7;9;11;12;13;15;16;17;19;22;23;24
9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy	FV	FV	166, 162, 190	190, 166, 162	2;5;7;9;11;12;13;15;16;17;19;22;23;24
9140 Javorovo-bukové horské lesy	FV		500, 190, 602, 166, 162		2;5;7;9;11;12;15;16;17;19;22;23;24
9150 Vápnomilné bukové lesy	FV	FV	190, 162, 160, 602	166, 190, 162	2;5;7;9;11;12;15;16;17;19;22;23;24
9170 Dubovo-hrabové lesy lipové	U2		166, 190, 162		2;5;7;9;11;12;15;16;17;19;22;23;24
9180* Lipovo-javorové sutinové lesy	U1	U1	162, 166, 190, 500, 602	500, 166, 190, 162	2;5;7;9;11;12;13;15;16;17;19;22;23;24
9190 Vlhké acidofilné brezové dúbavy		U1		164, 850, 802, 166, 162, 190	1;2;5;7;9;11;12;14;15;16;17;19;22;23;24
91D0* Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách	U1-		500, 802, 310, 190, 166, 164, 162, 850		2;5;7;12;15;16;17;19;22;23;24
91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy	U1	U2	701, 166, 500, 802, 850, 870, 954, 162, 190	701, 310, 166, 190, 954, 870, 162, 802, 500, 850	1;2;5;7;9;11;12;13; 14;15;16;17;19;22;23;24
91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo	FV	U2	162, 166, 190, 500, 802, 954	954, 162, 166, 190, 500, 802	2;5;7;9;11;12;14;15;16;17;19;22;23;24

nížinných riek					
91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy	FV	U1	162, 166, 190, 954	166, 190, 954, 162	1;2;5;7;9;11;12; 13;14;15;16;17;19;22;23;24
91H0* Teplomilné panónske dubové lesy	U1	FV	162, 190, 166, 954	190, 162, 166, 954	2;5;7;9;11;12;14;15;16;17;19;22;23;24
91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku	FV	U2	500, 190, 166, 954, 162	954, 162, 166, 500, 190	1;2;5;7;9;11;12;14;15;16;17;19;22;23;24
91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy	U1	U1	954, 190, 166, 162	162, 190, 954, 166	1;2;5;7;9;11;12;14;15;16;17;19;22;23;24
91N0* Panónske topoľové lesy s borievkou		U2		162, 190, 954, 166	5, 7, 8, 9,10,11, 12,14, 15,17,19, 20, 21, 22, 24
91Q0 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy	FV		190		2, 5, 12, 16, 17, 18, 19, 23, 24
9410 Horské smrekové lesy	U1		802, 944, 990, 602, 500, 310, 190, 166, 162, 950		2, 5,6,7,8,9, 10,11,12,15,16,17,18,19,20,23,24,25
9420 Smrekovcovo-limbové lesy	FV		990, 602, 500, 190, 162, 166		2,5,6,7,8,9, 10,11,12,15,16,17,18,19,20,23,24,25
91T0 Lišajnikové borovicové lesy		U2		300, 162, 954	1;2;5;7;9;11;12;14;15;16;17;19;20;23;24
<i>Ablepharus kitaibelii</i>		U1		140, 160, 164, 965	13,17,
<i>Aconitum firmum subsp. moravicum</i>	U1		161, 250, 600, 602, 609, 620, 622, 720, 950, 952		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Adenophora lilifolia</i>	FV	U1	160, 164, 165, 167, 190, 301, 500, 950	160, 164, 165, 167, 190, 301, 500, 950	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Anisus vorticulus</i>		U1		850, 920	2,5,13,17,20,24
<i>Apium repens</i>		U2		110, 800, 803, 810, 811, 850, 853, 860, 890, 952	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Artemisia eriantha</i>	FV		602, 620, 622, 624, 720, 942, 950		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Aspius aspius</i>	FV	FV	220	220	13,15,17
<i>Asplenium adulerinum</i>	U1		300, 624, 720	300, 624, 720	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Astacus astacus</i>	U1	XX	701, 850, 954, 962, 963	701, 850, 954, 962, 963	13,17
<i>Austropotamobius torrentium</i>	U2		160, 701, 850, 954, 962, 963		2,5,6,13,9,10,11,15,17,19,20,21,24
<i>Barbastella barbastellus</i>	XX	XX	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,13,9,10,11,15,17,19,20,21,24
<i>Barbus barbus</i>	U1	U1	220, 243, 302, 850, 852	852	13,15,17
<i>Barbus meridionalis</i>	U1	U1	701, 852, 870	701, 852	1,2,4,5,13,17,19,20,21,24
<i>Bison bonasus</i>	U1		160, 230, 243, 244, 251, 290, 960, 963, 966, 969		2,5,6,7,8,11,13,17,19,20,21,22,23,24
<i>Bolbelasmus unicornis</i>	U2	U2	100, 141, 161, 162	100, 141, 161, 162	1,2,4,5,13,15,17,19,20,21,24
<i>Bombina bombina</i>	U2	U1	101, 110, 400, 701, 800, 802, 803, 810, 850, 920, 952	101, 110, 400, 701, 800, 802, 803, 810, 850, 920, 952	5,13,15,17,24
<i>Bombina variegata</i>	U1	XX	100, 102, 140, 160, 164, 190, 790, 800, 802, 810, 871, 890, 920	100, 800	5,13,15,17
<i>Boros schneideri</i>	U2		160, 164, 166, 167, 190, 241		2,5,6,13,15,17,19,20,21,24
<i>Bufo viridis</i>	U1	U1	101, 164, 190, 300, 301, 302, 409, 800, 803, 890	164, 300, 301, 400, 700, 890	13,17

<i>Buxbaumia viridis</i>	U1		101, 166		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	FV	FV	101, 110, 150, 151, 160, 161, 162, 164, 165, 167, 180	101, 110, 150, 151, 160, 161, 162, 164, 165, 167, 180	17
<i>Campanula serrata</i>	FV		101, 141, 161, 501, 602, 620, 720		1, 2, 9, 13, 17
<i>Canis lupus</i>	FV	U1	230, 243	230, 243	1,2,3,4,5,6,7,10,11,13,17,20,22,25
<i>Carabus hungaricus</i>		U2		100, 102, 110, 140, 171, 180, 700, 720, 800	5, 9, 11, 13, 17, 18, 20
<i>Carabus variolosus</i>	XX	XX	701, 801, 802, 803, 810, 811, 850, 852, 871, 890	701, 801, 802, 803, 810, 811, 850, 852, 871, 890	5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20
<i>Carabus zawadzskii</i>	XX		100, 160, 164, 167		5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20
<i>Castor fiber</i>	FV	FV	990	990	5,6,7,8,9,10,11,13,15,16,17,18,20,21,22,25
<i>Cerambyx cerdo</i>	U1	U1	141, 151, 160, 161, 164, 166, 167, 300, 301	141, 151, 160, 161, 164, 166, 167, 300, 301	5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20, 23
<i>Cirsium brachycephalum</i>		U1		101, 141, 850	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Cobitis taenia</i>	XX	U1	701, 852, 870	701, 852, 870	1,2,3,5,7,8,10,11,13,17,20
<i>Coenagrion ornatum</i>	U1	U2	101, 950	101, 171, 801, 803, 811, 840, 850, 852, 871, 890, 910, 920, 950, 951	1,2,3,5,7,8,10,11,13,17,20,23
<i>Coenonympha hero</i>	FV		101, 102, 110, 120, 140, 141, 150, 160, 161, 162, 163, 171, 241, 402, 409, 606, 608, 620, 802, 944, 950		5,13,17
<i>Cochlearia tatarae</i>	FV		602, 620, 622, 624, 720, 942, 950		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Colchicum arenarium</i>		U1		101, 102, 141, 162, 164, 948, 954	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Colias myrmidone</i>	U2	U2	101, 110, 140, 141, 161, 730, 950	101, 141, 161, 302, 730, 950	5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20,23
<i>Cordulegaster heros</i>	FV	U1	160, 240, 850, 852, 900, 910	160, 240, 850, 852, 900, 910	5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20,23
<i>Coronella austriaca</i>	U2	U2	190, 301, 965	190, 301, 965	13,17
<i>Cottus gobio</i>	FV	U2	701, 852, 890, 952	701, 852, 870, 954	5,7,8,10,11,13,17,20,21
<i>Crambe tataria</i>		FV		101, 140, 141, 162, 180, 790, 950, 954	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Cricetus cricetus</i>	U1	U1	100, 101, 140, 162, 243, 244, 840, 850, 941	100, 101, 140, 162, 243, 244, 840, 850, 941	13,17
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	FV	FV	151, 160, 164, 166, 167, 190	151, 160, 164, 166, 167, 190	2, 5, 8, 13, 17, 20, 23
<i>Cyclamen fatrense</i>	FV		164, 190, 250, 500		9, 13, 17
<i>Cypripedium calceolus</i>	U1	U1	160, 164, 400, 501, 620, 629, 740, 948	160, 620, 629, 740	9, 13, 17
<i>Daphne arbuscula</i>	FV		250, 624, 629, 702, 720		5, 8, 9, 13, 17, 20

<i>Dianthus nitidus</i>	U1		101, 141, 161, 501, 602, 620, 720		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Dianthus praecox subsp. lummitzeri</i>	U1	U2	161, 251, 301, 624, 950, 952	161, 251, 301, 624, 950, 952	1, 2, 5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Dicranum viride</i>	XX		101, 164, 702		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Dioszeghyana schmidtii</i>		FV		101, 102, 110, 140, 160, 161, 162, 164, 165, 167, 702, 703	1,2,5,6,7,9,13,15,17,20,21
<i>Dracocephalum austriacum</i>	U2	U1	101, 141, 161, 180, 250, 301, 402, 622, 720, 950, 952, 966	101, 141, 161, 180, 250, 301, 402, 622, 720, 950, 952, 966	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Drepanocladus vernicosus</i>	U1		101, 802, 810, 850, 952, 971		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Dryomys nitedula</i>	U1	U2	164, 165, 166, 167	164, 165, 166, 167	13,17
<i>Duvalius hungaricus</i>	FV	FV	300, 301, 624, 700, 740, 850, 853	300, 301, 624, 700, 740, 850, 853	2,5,13,17
<i>Echium russicum</i>	U2	U2	101, 141, 161, 180, 301, 302, 401, 402, 500, 720, 950, 952	101, 141, 161, 180, 301, 302, 401, 402, 500, 720, 950, 952	1, 2, 5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Elaphe longissima</i>	U2	U2	164, 190, 502, 965	164, 190, 502, 965	13,17
<i>Eleocharis carniolica</i>	U2		101, 110, 141, 161, 162, 180, 190, 701, 802, 810, 850, 853, 920		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Emys orbicularis</i>		U2		190, 220, 241, 502, 503, 800, 802, 803, 810, 811, 850, 871, 890, 920, 952, 954, 965, 976	2,5,6,7,8,9,10,11,13,16,17,19,20,21,22,23,24
<i>Eptesicus nilssonii</i>	XX		110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850		2,13,17
<i>Eptesicus serotinus</i>	XX	XX	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,13,17
<i>Eriogaster catax</i>	FV	FV	141, 150, 180, 950	141, 150, 180, 950	4,5,7,13,17
<i>Eudontomyzon danfordi</i>	U1	U1	852	852	2,3,4,5,7,9,11,13,17,20
<i>Eudontomyzon mariae</i>	XX	XX	852	852	2,3,4,5,7,9,11,13,17,20
<i>Felis silvestris</i>	U1	U1	230, 243	230, 243	2,3,4,5,7,13,17,20,21,24
<i>Ferula sadleriana</i>	U1		141, 161, 950, 952, 966		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Galanthus nivalis</i>	FV	FV	101, 160, 165, 167, 190, 250, 302, 511, 530, 620, 629, 720, 800, 870, 940, 950	101, 160, 165, 167, 190, 250, 302, 511, 530, 620, 629, 720, 800, 870, 940, 950	9, 17
<i>Gladiolus palustris</i>		U2		101, 102, 161, 312, 802, 810, 853, 920, 952, 971	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Gobio albipinnatus (vladykovi)</i>	XX	U1	701, 852	701, 852, 870, 954	1,2,3,5,7,8,10,11,13,17,20
<i>Gobio kessleri</i>	U1	U1	701, 852	701, 852, 954	1,2,3,5,7,8,10,11,13,17,20
<i>Gobio uranoscopus</i>	U1	U1	701, 852	852, 870, 954	1,2,3,5,7,8,10,11,13,17,20
<i>Graphoderus bilineatus</i>	U2	U2	110, 120, 701, 802, 803, 810, 811, 850, 852, 871, 890	101, 110, 120, 701, 802, 803, 810, 811, 850, 852, 871, 890	2, 5, 8, 13, 17, 20,
<i>Gymnocephalus baloni</i>		U2		701, 811, 850, 852, 870, 871,	1,2,3,5,7,8,10,11,13,17,20

				890, 952	
<i>Gymnocephalus schraetzer</i>	U2	U2	701, 811, 850, 852, 870, 871, 890, 952	701, 811, 850, 852, 870, 871, 890, 952	1,2,3,5,7,8,10,11,13,17,20
<i>Helix pomatia</i>	FV	FV	240	240	17
<i>Himantoglossum adriaticum</i>	U2	U2	101, 102, 141, 161, 162, 301, 400, 620, 950, 971, 976	101, 102, 141, 161, 162, 301, 400, 620, 950, 971, 976	1, 2, 5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Himantoglossum caprinum</i>	U2	U2	101, 102, 141, 161, 162, 301, 620, 950, 971, 976	101, 102, 141, 161, 162, 301, 620, 950, 971, 976	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Hirudo medicinalis</i>		FV		240, 800, 802, 810, 920, 952	13,17
<i>Hucho hucho</i>	XX	U1	220, 243, 701, 820, 852, 969	243, 701, 852, 870	1,2,3,5,7,8,10,11,13,17,20,21,24,25
<i>Hyla arborea</i>	U1	U1	110, 151, 161, 164, 165, 167, 290, 301, 502, 701, 800, 802, 803, 810, 811, 920	110, 151, 161, 164, 165, 167, 290, 301, 502, 701, 800, 802, 803, 810, 811, 920	13,17
<i>Hypodryas maturna</i>	U1	FV	101, 102, 110, 160, 161, 162, 164, 165, 241, 502, 950	101, 102, 110, 160, 161, 162, 164, 165, 241, 502, 950	2,5,8,13,15,17
<i>Iris aphylla subsp. hungarica</i>	U1	U1	101, 161, 162, 180, 301, 950, 966, 976	101, 161, 162, 180, 301, 950, 966, 976	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Iris humilis subsp. Arenaria</i>		U2		101, 102, 141, 162, 164, 948, 954	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Isophya stysi</i>	FV	FV	101, 141, 240	101, 141, 240	2,4,5,7,9,13,15,17,20,21
<i>Lacerta agilis</i>	U1	U1	100, 101, 110, 180, 190, 400, 840, 948, 961, 965	100, 101, 110, 180, 190, 400, 840, 948, 961, 965	13,17
<i>Lacerta viridis</i>	U1	U1	101, 110, 140, 141, 164, 171, 180, 301, 400, 965	101, 110, 140, 141, 164, 171, 180, 301, 400, 965	13,17
<i>Lacerta vivipara pannonica</i>		U1		101, 102, 151, 160, 164, 165, 800, 801, 802, 803, 810, 811, 840, 850, 852, 871, 920	13,17
<i>Lampetra planeri</i>	U1		701		2,3,4,5,7,9,11,13,17,20
<i>Leptidea morsei</i>	FV		160, 161, 162, 163, 164	160	2,5,8,13,15,17,20
<i>Leucobryum glaucum</i>	U1	U1	164, 167, 948	164, 167, 948	9, 13, 17
<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	U2	FV	850	850	2,5,8,13,15,17,20
<i>Ligularia sibirica</i>	U1		160, 250, 802, 810, 850, 853, 890, 952		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Limoniscus violaceus</i>	U1	U2	151, 160, 164, 166, 167, 190, 241	151, 160, 164, 166, 167, 190, 241	2,5,8,13,15,17,20
<i>Lindernia procumbens</i>		U1		100, 120, 171, 400, 421, 423, 620, 701, 703, 790, 800, 802, 803, 810, 811, 850, 852, 853, 860, 870, 890, 920, 941, 950, 951, 954, 971	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Liparis loeselii</i>	U1	U2	101, 810, 850, 890, 950, 971	101, 162, 313, 802, 803, 810, 850, 853, 920, 951, 952, 970, 971	5, 8, 9, 13, 17, 20,24

<i>Lopinga achine</i>	U2	U2	101, 102, 110, 160, 161, 162, 164, 165, 950	101, 102, 110, 160, 161, 162, 164, 165, 950	13,17
<i>Lucanus cervus</i>	FV	FV	151, 164, 166	151, 164, 166	5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20, 23,24,25
<i>Lutra lutra</i>	U1	U1	110, 120, 130, 200, 210, 220, 240, 243, 244, 290, 302, 400, 500, 502, 621, 701, 709, 802, 803, 810, 811, 850, 852, 860, 870, 890, 920, 951, 952, 954, 967	110, 120, 130, 200, 210, 220, 240, 243, 244, 290, 302, 400, 500, 502, 621, 701, 709, 802, 803, 810, 811, 850, 852, 860, 870, 890, 920, 951, 952, 954, 967	5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 20, 22,24,25
<i>Lycaena dispar</i>	FV	FV	101, 102, 110, 120, 140, 141, 150, 161, 162, 171, 180, 502, 701, 802, 811, 840, 850, 852, 853, 871, 950	101, 102, 110, 120, 140, 141, 150, 161, 162, 171, 180, 502, 701, 802, 811, 840, 850, 852, 853, 871, 950	5,8,13,15,17,20
<i>Lycopodium sp.</i>	FV	U1	120, 141, 164, 167, 310, 810, 853, 948	164, 167, 310, 810, 853, 948	9, 13, 17
<i>Lynx lynx</i>	U1	U1	230, 243	230, 243	4,5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20, 22,24,25
<i>Maculinea arion</i>	U1	U2	101, 140, 141, 150, 161, 171, 180, 300, 301, 503, 730, 950	101, 140, 141, 150, 161, 171, 180, 300, 301, 503, 730, 950	5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20,23
<i>Maculinea nausithous</i>	FV	FV	101, 102, 110, 120, 140, 141, 150, 161, 162, 171, 502, 701, 802, 811, 840, 850, 852, 853, 871, 950	101, 102, 110, 120, 140, 141, 150, 161, 171, 502, 701, 802, 811, 840, 850, 852, 853, 871, 950	5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20,23
<i>Maculinea teleius</i>	FV	FV	101, 102, 110, 120, 140, 141, 150, 161, 162, 171, 502, 701, 802, 811, 840, 850, 852, 853, 871, 950	101, 102, 110, 120, 140, 141, 150, 161, 162, 171, 502, 701, 802, 811, 840, 850, 852, 853, 871, 950	5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20,23
<i>Mannia triandra</i>	XX		624, 702, 720		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Marmota marmota latirostris</i>	U2		161, 162, 230, 243, 501, 600, 602, 620, 622, 623, 624, 625, 626, 629, 740, 942, 965		2,4,5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20,22,24
<i>Marsilea quadrifolia</i>		U2		800, 803, 810, 850, 853, 871, 890, 920, 950, 952, 954	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Martes martes</i>	U1	U1	164, 166, 167, 230, 243	164, 166, 167, 230, 243	17
<i>Microtus oeconomus mehelyi</i>		U2		802, 803, 810, 811, 850, 853, 860, 871, 890	2,4,5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20,22,24
<i>Microtus tatricus</i>	U2		162, 626, 703, 900, 942, 943		2,4,5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20,22,24
<i>Miniopterus schreibersi</i>	U2	U2	240, 400, 490	240, 400, 490	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Misgurnus fossilis</i>		U1		701, 790, 802, 811, 820, 850	5,7,8,10,11,13,15,17,20
<i>Muscardinus avellanarius</i>	U1	U1	164, 165, 166, 167	164, 165, 166, 167	4,5,9,10,13,17,20,21,22,24
<i>Mustela eversmannii</i>	U2	U2	101, 151, 230, 243	101, 151, 230, 243	2,4,5,9,10,13,17,20,21,22,24
<i>Mustela putorius</i>	U1	U1	101, 151, 230, 243, 830	101, 151, 230, 243, 830	17
<i>Myotis alcathoe</i>		XX		110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25

<i>Myotis bechsteini</i>	XX	XX	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Myotis blythii</i>	XX	XX	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Myotis brandtii</i>	XX	XX	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Myotis dasycneme</i>	XX	XX	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Myotis daubentonii</i>	XX	XX	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Myotis emarginatus</i>	XX	XX	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Myotis myotis</i>	U1	U1	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Myotis mystacinus</i>	XX	XX	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Myotis nattereri</i>	XX	U1	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 390, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Natrix tessellata</i>	U1	U1	190, 210, 220, 400, 502, 701, 811, 850, 852, 870, 871, 890	190, 210, 220, 400, 502, 701, 811, 850, 852, 870, 871, 890	5,13,17
<i>Nyctalus lasiopterus</i>	XX	XX	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Nyctalus leisleri</i>	XX	XX	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Nyctalus noctula</i>	U2	U2	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Odontopodisma rubripes</i>	FV	FV	101, 141, 240	101, 141, 240	1,2,4,5,13,17,20,24
<i>Ochyraea tatrensis</i>	XX		702		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Onosma tornensis</i>	U1	U1	101, 141, 161, 622, 950, 952, 966	101, 141, 161, 301	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Ophiogomphus cecilia</i>	U1	U1	850	850	2,4,5,13,17,20,24
<i>Osmoderma eremita</i>	U1	U1	141, 151, 160, 164, 166, 167, 190, 241	141, 151, 160, 164, 166, 167, 190, 241	2,4,5,9,10,11,13,16,17,20,21,22,23,24,25
<i>Ostericum palustre</i>		U2		110, 120, 410, 430, 800, 802, 810, 850, 853, 890, 950, 952	excint
<i>Paracaloptenus caloptenoides</i>	XX	U1	101, 141, 240		1,2,3,4,5,6,7,13,17,20
<i>Parnassius apollo</i>	U1-		101, 110, 140, 141, 161, 162, 163, 241, 503, 950		8,9,10,13,15,17,20,21,25
<i>Parnassius mnemosyne</i>	FV	FV	160, 161, 162, 163, 164, 241, 944	160, 161, 162, 163, 164, 241, 944	2,5,13,17,20
<i>Pelecus cultratus</i>		XX		870	2,5,7,9,10,11,13,15,17
<i>Pelobates fuscus</i>	U1	U1	100, 110, 502, 800, 802, 803, 810	100, 110, 502, 800, 802, 803, 810	5,13,17

<i>Pholidoptera transsylvanica</i>	FV	FV	101, 141, 240		1,2,4,5,13,17,20,24
<i>Pipistrellus kuhli</i>		XX		110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,13,17
<i>Pipistrellus nathusii</i>	XX	XX	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	XX	XX	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	XX	XX	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,13,17
<i>Pipistrellus savii</i>		XX		110, 160, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,13,17
<i>Plecotus auritus</i>	XX	XX	110, 160, 390, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 390, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Plecotus austriacus</i>	XX	XX	110, 160, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Podarcis muralis</i>	U1	U1	160, 164, 167, 300, 301, 400, 500, 501, 502, 503, 860, 870, 871, 961, 965, 990	160, 164, 167, 300, 301, 400, 500, 501, 502, 503, 860, 870, 871, 961, 965, 990	5,13,17
<i>Proserpinus proserpina</i>	XX	XX	101, 102, 110, 150, 160, 165, 180, 501, 502, 503, 701, 802, 840, 850, 852	101, 102, 110, 150, 160, 165, 180, 501, 502, 503, 701, 802, 840, 850, 852	5,13,17
<i>Pseudogaurotina excellens</i>	XX		160, 164, 165, 190		2,4,5,7,9,13,15,17,20,22,23,25
<i>Pulsatilla grandis</i>	U1	U1	101, 141, 161, 180, 250, 301, 302, 401, 402, 500, 600, 622	101, 141, 161, 180, 250, 301, 302, 401, 402, 500, 600, 622	9, 13, 17
<i>Pulsatilla patens</i>	U1	U2	141, 161, 162, 180, 250, 300, 301, 620, 720, 950, 974	141, 161, 162, 180, 250, 300, 301, 620, 720, 950, 974	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Pulsatilla pratensis subsp. hungarica</i>		U2		101, 141, 161, 180, 250, 300, 950, 952	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Pulsatilla slavica</i>	U1		101, 141, 161, 250, 301, 600, 622, 720, 950, 952		9, 13, 17
<i>Pulsatilla subslavica</i>	U1		101, 141, 161, 180, 250, 301, 302, 401, 402, 500, 600, 622	101, 141, 161, 180, 250, 301, 302, 401, 402, 500, 600, 622	9, 13, 17
<i>Rana arvalis</i>		U2		164, 502, 701, 800, 802, 803, 810, 920	5,13,17
<i>Rana dalmatina</i>	U1	U1	164, 190, 300, 502, 701, 800, 802, 803, 810, 890, 965	164, 190, 300, 502, 701, 800, 802, 803, 810, 890, 965	5,13,17
<i>Rana esculenta</i>	U1	U1	110, 190, 701, 800, 802, 810, 811, 850, 870, 920, 941, 965	110, 190, 701, 800, 802, 810, 811, 850, 870, 920, 941, 965	5,13,17
<i>Rana lessonae</i>	U2	U2	110, 190, 701, 800, 802, 810, 811, 850, 870, 920, 941, 965	110, 190, 701, 800, 802, 810, 811, 850, 870, 920, 941, 965	5,13,17
<i>Rana ridibunda</i>	U1	U1	110, 190, 701, 800, 802, 810,	110, 190, 701, 800, 802, 810,	5,13,17

			811, 850, 870, 920, 941, 965	811, 850, 870, 920, 941, 965	
<i>Rana temporaria</i>	FV	U1	160, 164, 190, 241, 502, 802, 803, 810, 850, 852, 871, 890, 920, 965	160, 164, 190, 241, 502, 802, 803, 810, 850, 852, 871, 890, 920, 965	5,13,17
<i>Rhinolophus euryale</i>	U1	U1	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	U1	U1	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	U1	U1	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 240, 390, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	FV	FV	701, 790, 811, 850	701, 790, 811, 850	2,5,7,9,10,11,13,15,17,20
<i>Rhysodes sulcatus</i>	U1	U2	160, 164, 166, 167, 190, 241, 802, 810	160, 164, 166, 167, 190, 241, 802, 810	2,4,5,6,7,9,13,15,17,19,20,22,23,24,25
<i>Rosalia alpina</i>	FV	FV	160, 164, 166, 190	160, 164, 166, 190	5,6,7,9,13,15,17,19,20,22,23,24,25
<i>Rupicapra rupicapra tatrica</i>	U1		230, 243, 251, 620, 622, 624, 625, 626, 629, 940, 942, 960		5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 20,22,24
<i>Rutilus pigus (virgo)</i>	XX	U1	220, 243	220, 243	2,5,7,9,10,11,13,15,17,20
<i>Sabanejewia aurata</i>	XX	U1	302, 701, 811, 850, 852, 870, 871, 890, 952	302, 701, 811, 850, 852, 870, 871, 890, 952	2,5,7,9,10,11,13,15,17,20
<i>Sadleriana panonica</i>	U1	U1	110, 850	110, 850	2,4,5,7,9,13,17,20,21,24
<i>Saga pedo</i>	U1	U1	101, 141, 240	101, 141, 240	2,5,13,17,20
<i>Scapania massolongi</i>	XX		101, 166		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Serratula lycopifolia</i>	U2		101, 120, 141, 161, 250, 402, 500, 600, 950, 952, 966		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Sicista betulina</i>	U1		140, 160, 162, 164, 312		2,5,13,17,20
<i>Spermophilus citellus</i>	U2	U2	100, 140, 141, 243, 601, 605	100, 140, 141, 243, 601, 605	5,6,7,8,9,10,11,13,15,16,17,19,20,21,22,23,24,25
<i>Sphagnum sp.</i>	U1	U1	101, 120, 162, 310, 701, 810, 853, 952	101, 120, 162, 310, 701, 802, 810, 853, 952	9, 13, 17
<i>Stenobothrus eurasius</i>	FV	U1	101, 141, 240	101, 141, 240	4,5,13,17,20,24
<i>Stylurus flavipes</i>		FV		850	4,5,13,17,20,24
<i>Tephroses longifolia subsp. moravica</i>	U1		101, 120, 141, 161, 250, 402, 600, 622, 720, 950, 952		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Thlaspi jankae</i>	U1	U1	101, 141, 161, 180, 301, 402, 622, 720, 790, 950, 952	101, 141, 161, 180, 301, 402, 622, 790, 950, 952	5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Thymallus thymallus</i>	U2		220, 243, 701, 852, 965		2,5,7,9,10,11,13,15,17,20,25
<i>Tortella rigens</i>	XX		624, 720		5, 8, 9, 13, 17
<i>Tozzia carpathica</i>	FV		160, 811, 840, 950		5, 8, 9, 13, 17, 20
<i>Triturus cristatus</i>	U2		190, 290, 301, 701, 800, 802, 803, 850, 871, 920, 965		4,5,9,11,13,17,20,24,25
<i>Triturus dobrogicus</i>	U2		190, 290, 301, 701, 800, 802, 803, 850, 871, 920, 965	190, 290, 301, 701, 800, 802, 803, 850, 871, 920, 965	4,5,9,11,13,17,20,24,25

<i>Triturus montandoni</i>	U1		164, 167, 190, 301, 802, 803, 810, 850, 852, 870, 871, 920, 961, 965		4,5,9,11,13,17,20,24,25
<i>Umbra krameri</i>		U2		701, 790, 811, 820, 850, 954	2,5,7,8,10,11,13,17,19,20,24,25
<i>Unio crassus</i>	FV	U1	300, 701	300, 701	2,4,5,6,7,8,9,11,13,17,19,20,21,22,24,25
<i>Ursus arctos</i>	FV		160, 230, 251, 629		5,7,8,9,10,11,13,16,17,19,20,22,23,24,25
<i>Vertigo angustior</i>	FV	FV	110, 850, 952	110, 850, 952	2,4,5,6,7,8,9,11,13,17,19,20,21,22,24,25
<i>Vertigo geyeri</i>	U1		110, 850, 952		2,4,5,6,7,8,9,11,13,17,19,20,21,22,24,25
<i>Vertigo moulinsiana</i>	U1	U2	110, 850, 952	110, 850, 952	2,4,5,6,7,8,9,11,13,17,19,20,21,22,24,25
<i>Vespertilio murinus</i>	XX	XX	110, 160, 240, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	110, 160, 240, 400, 490, 500, 590, 600, 700, 740, 850	2,4,5,6,7,9,11,13,17,20,21,22,25
<i>Zerynthia polyxena</i>	FV	FV	101, 110, 150, 151, 165, 180, 241, 502, 503, 840, 950, 954	101, 110, 150, 151, 165, 180, 241, 502, 503, 840, 950, 954	5,13,17
<i>Zingel streber</i>	XX	U1	701, 811, 850, 852, 870, 871, 890, 952	701, 811, 850, 852, 870, 871, 890, 952	2,5,7,8,10,11,13,17,19,20,24
<i>Zingel zingel</i>		XX		701, 811, 850, 852, 870, 871, 890, 952	2,5,7,8,10,11,13,17,19,20,24

V roku 2013 podala Slovenská republika v zmysle článku 12 smernice o ochrane vtáctva správu za obdobie 2008-2012 s podrobnými údajmi pre určené druhy voľne žijúceho vtáctva 227 druhov (z toho 81 druhov, pre ktoré sa vyhlasujú chránené vtáčie územia). Prioritné opatrenia navrhnuté v PAF boli priradené k jednotlivým druhom vtáctva. **Prehľad vybraných druhov vtákov, hodnotenie ich stavu (priaznivý, nepriaznivý), vplyvy a ohrozenia¹⁴, ako aj prioritné opatrenia na zachovanie alebo zlepšenie stavu, sú uvedené v tabuľke.** V tabuľke je stav predmetných druhov označený farebne podľa nasledovnej škály Európskej komisie:

FV- priaznivý stav (biotopu/druhu)
U1- nepriaznivý stav (biotopu/druhu) – nedostatočný
U2- nepriaznivý stav (biotopu/druhu) – zlý
X – neznámy stav (biotopu/druhu)

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Accipiter gentilis</i>	Hniezdenie	U2	F03.02.02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri aj mimo členského štátu	9,13,17
			B02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

¹⁴ Vplyvy a ohrozenia sú uvedené v prílohe č. 3 PAF

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Accipiter nisus</i>	Hniezdenie	FV	F03.02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri aj mimo členského štátu	9,13,17
			F03.02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Hniezdenie	U1	F01.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	Hniezdenie	FV	F02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			F01.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Acrocephalus palustris</i>	Hniezdenie	FV	A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Hniezdenie	FV	F02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F01.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Hniezdenie	FV	F02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F01.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Actitis hypoleucos</i>	Hniezdenie	U1	C01.01.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			H	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			J02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Aegithalos caudatus</i>	Hniezdenie	FV	A10.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Aegolius funereus</i>	Hniezdenie	FV	B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			K03.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Alauda arvensis</i>	Hniezdenie	FV	A07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Alcedo atthis</i>	Hniezdenie	U1	C01.01.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			J02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Anas acuta</i>	Hniezdenie	X	F03.02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			G	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Anas clypeata</i>	Hniezdenie	U1	G	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Anas crecca</i>	Hniezdenie	U1	F03.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Anas platyrhynchos</i>	Hniezdenie	FV	J02.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			J02.06.10	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
			J02.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Anas querquedula</i>	Hniezdenie	U1	F03.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			G	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Anas strepera</i>	Hniezdenie	FV	F03.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			F03.02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Anser albifrons</i>	Zimovanie	FV	N/A				9,13,17
<i>Anser anser</i>	Hniezdenie	U2	F03.02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F03.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Anser erythropus</i>	Zimovanie	FV	X				9,13,17
<i>Anser fabalis</i>	Zimovanie	U2	F03.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Anthus campestris</i>	Hniezdenie	U2	A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A03.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Anthus pratensis</i>	Hniezdenie	FV	K01.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Anthus spinoletta</i>	Hniezdenie	U1	G01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			G02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A04.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A03.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Anthus trivialis</i>	Hniezdenie	FV	A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Apus apus</i>	Hniezdenie	FV	E06.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Aquila heliaca</i>	Hniezdenie	U2	F03.02.03	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			F03.02.02	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			B02	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri aj mimo členského štátu	
			A02.01	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			G	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			F06	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
<i>Aquila chrysaetos</i>	Hniezdenie	FV	G01.04.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			G01.06	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
			D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G01.08	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G01.05	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Aquila pomarina</i>	Hniezdenie	U2	D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			F03.02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri aj mimo členského štátu	
			A07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A11	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			C03.02	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			F05.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Ardea cinerea</i>	Hniezdenie	FV	B07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			J01.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F05.05	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Ardea purpurea</i>	Hniezdenie	U1	N/A			5,7,9,11,13,17,20	
<i>Ardeola ralloides</i>	Hniezdenie	X	N/A			9,13,17	
<i>Asio flammeus</i>	Hniezdenie	X	J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A02.01	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			A03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Asio otus</i>	Hniezdenie	FV	A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Athene noctua</i>	Hniezdenie	U1	E06.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Aythya ferina</i>	Hniezdenie	U1	J03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			G	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			J03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
			F02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Aythya fuligula</i>	Hniezdenie	FV	J03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			J03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Aythya nyroca</i>	Hniezdenie	U1	N/A				
<i>Bonasa bonasia</i>	Hniezdenie	U1	F03.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Botaurus stellaris</i>	Hniezdenie	U1	N/A				5,7,9,11,13,17,20
<i>Bubo bubo</i>	Hniezdenie	FV	F03.02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			C01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G05.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G01.04.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Bucephala clangula</i>	Zimovanie	FV	G	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
<i>Burhinus oedicnemus</i>	Hniezdenie	U1	A02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Buteo buteo</i>	Hniezdenie	U1	A07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F03.02.03	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			B02	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F06	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
<i>Calandrella brachydactyla</i>	Hniezdenie	X	A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Caprimulgus europaeus</i>	Hniezdenie	FV	B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			N/A				
<i>Carduelis cabaret</i>	Hniezdenie	FV	G01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Carduelis cannabina</i>	Hniezdenie	U1	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Carduelis carduelis</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Carduelis chloris</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Carduelis spinus</i>	Hniezdenie	FV	B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Carpodacus erythrinus</i>	Hniezdenie	FV	J02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Casmerodius albus</i>	Hniezdenie	FV	F03.02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			J02.04.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			J01.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Certhia brachydactyla</i>	Hniezdenie	FV	B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Certhia familiaris</i>	Hniezdenie	FV	B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Ciconia ciconia</i>	Hniezdenie	U1	N/A				5,7,9,11,13,17,20
<i>Ciconia nigra</i>	Hniezdenie	FV	N/A				5,7,9,11,13,17,20
<i>Cinclus cinclus</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Circaetus gallicus</i>	Hniezdenie	U2	D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			F03.02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri aj mimo členského štátu	
			B02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A04.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Circus aeruginosus</i>	Hniezdenie	FV	A03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Circus pygargus</i>	Hniezdenie	U2	A03	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			A07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Coccothraustes coccothrauste</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Columba livia</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17 (only for population outside of the urban areas)
<i>Columba oenas</i>	Hniezdenie	U1	B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Columba palumbus</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Coracias garrulus</i>	Hniezdenie	U2	A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Corvus corax</i>	Hniezdenie	FV	B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Corvus corone</i>	Hniezdenie	U1	F03.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Corvus frugilegus</i>	Hniezdenie	U1	G	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Corvus monedula</i>	Hniezdenie	U1	G	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G05.11	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Coturnix coturnix</i>	Hniezdenie	FV	A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Crex crex</i>	Hniezdenie	FV	A07	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			A02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Cuculus canorus</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Cygnus olor</i>	Hniezdenie	FV	F03.02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F03.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Delichon urbicum</i>	Hniezdenie	FV	G.05	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Dendrocopos leucotos</i>	Hniezdenie	FV	B07	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			B02.04	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02.02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Dendrocopos major</i>	Hniezdenie	FV	B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Dendrocopos medius</i>	Hniezdenie	FV	B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			N/A				
<i>Dendrocopos minor</i>	Hniezdenie	FV	B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Dendrocopos syriacus</i>	Hniezdenie	FV	B02.04	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Dryocopus martius</i>	Hniezdenie	FV	B07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Egretta garzetta</i>	Hniezdenie	X	J02.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
<i>Emberiza cia</i>	Hniezdenie	U2	A04.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Emberiza citrinella</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Emberiza hortulana</i>	Hniezdenie	U2	A02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A10.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Emberiza schoeniclus</i>	Hniezdenie	FV	F01.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Erithacus rubecula</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Falco cherrug</i>	Hniezdenie	U2	F03.02.03	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			F03.02.02	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G01.04	nízka dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			D02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A02.01	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
<i>Falco peregrinus</i>	Hniezdenie	FV	F03.02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			D02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.02.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G01.04	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G01.08	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
<i>Falco subbuteo</i>	Hniezdenie	U1	B02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			D02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Falco tinnunculus</i>	Hniezdenie	U1	D01.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			E06.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Falco vespertinus</i>	Hniezdenie	U2	D01.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			F03.02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A07	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Ficedula albicollis</i>	Hniezdenie	FV	B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
<i>Ficedula hypoleuca</i>	Hniezdenie	U1	B02.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Ficedula parva</i>	Hniezdenie	FV	B02.04	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			B02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Fringilla coelebs</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Fulica atra</i>	Hniezdenie	FV	F03.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			N/A				

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Galerida cristata</i>	Hniezdenie	U2	A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Gallinago gallinago</i>	Hniezdenie	U1	K01.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A03.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A04.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Gallinula chloropus</i>	Hniezdenie	FV	G05.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Garrulus glandarius</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Glaucidium passerinum</i>	Hniezdenie	U1	B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Grus grus</i>	Hniezdenie	FV	D02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Haliaeetus albicilla</i>	Hniezdenie	FV	B02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			F03.02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Himantopus himantopus</i>	Hniezdenie	X	J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Hippolais icterina</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Hirundo rustica</i>	Hniezdenie	U1	A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Charadrius alexandrinus</i>	Hniezdenie	U1	U		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Charadrius dubius</i>	Hniezdenie	FV	J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Chlidonias hybrida</i>	Hniezdenie	X	J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			G05.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Chlidonias leucopterus</i>	Hniezdenie	X	G05.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Chlidonias niger</i>	Hniezdenie	U2	J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			G05.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Ixobrychus minutus</i>	Hniezdenie	U1	N/A				5,7,9,11,13,17,20
<i>Jynx torquilla</i>	Hniezdenie	U1	A07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			B02.04	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Lanius collurio</i>	Hniezdenie	U1	A01.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			A02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A04.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A10.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Lanius excubitor</i>	Hniezdenie	U1	A07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			A10.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A04.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A01.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Lanius minor</i>	Hniezdenie	U2	A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			A10.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A04.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A01.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Larus canus</i>	Hniezdenie	U1	G05.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Larus melanocephalus</i>	Hniezdenie	FV	G05.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Larus michahellis</i>	Hniezdenie	U1	G05.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Larus ridibundus</i>	Hniezdenie	FV	G05.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Limosa limosa</i>	Hniezdenie	U2	A03.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Locustella fluviatilis</i>	Hniezdenie	FV	A03.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Locustella luscinioides</i>	Hniezdenie	FV	F02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F01.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Locustella naevia</i>	Hniezdenie	FV	A03.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Loxia curvirostra</i>	Hniezdenie	X	B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Lullula arborea</i>	Hniezdenie	U1	A04.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
<i>Luscinia luscinia</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Luscinia svecica</i>	Hniezdenie	U1	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			U	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Mergus merganser</i>	Hniezdenie	U2	F02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Merops apiaster</i>	Hniezdenie	FV	C01.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			C01.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Miliaria calandra</i>	Hniezdenie	FV	A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Milvus migrans</i>	Hniezdenie	U2	D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			G01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			F06	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
<i>Milvus milvus</i>	Hniezdenie	U2	D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			G01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			F06	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
<i>Monticola saxatilis</i>	Hniezdenie	U2	G01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			A04.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A04.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Motacilla alba</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Motacilla cinerea</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Motacilla citreola</i>	Hniezdenie	FV	J	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Motacilla flava</i>	Hniezdenie	U1	J	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Muscicapa striata</i>	Hniezdenie	FV	B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Netta rufina</i>	Hniezdenie	FV	N/A				5,7,9,11,13,17,20
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	Hniezdenie	FV	B02.06	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Numenius arquata</i>	Hniezdenie	U2	A03.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			J02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Nycticorax nycticorax</i>	Hniezdenie	FV	N/A				5,7,9,11,13,17,20
<i>Oenanthe oenanthe</i>	Hniezdenie	U2	A04.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Oriolus oriolus</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Otis tarda</i>	Hniezdenie	U2	A07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			A02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			D02.01	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F06	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
<i>Otus scops</i>	Hniezdenie	X	A04.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Panurus biarmicus</i>	Hniezdenie	FV	F02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F01.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Parus ater</i>	Hniezdenie	FV	B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Parus caeruleus</i>	Hniezdenie	FV	B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Parus cristatus</i>	Hniezdenie	FV	B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Parus major</i>	Hniezdenie	FV	B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Parus montanus</i>	Hniezdenie	FV	B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Parus palustris</i>	Hniezdenie	FV	B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Passer domesticus</i>	Hniezdenie	U1	U		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Passer montanus</i>	Hniezdenie	FV	U		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Perdix perdix</i>	Hniezdenie	U1	A02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,15,16,17
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Pernis apivorus</i>	Hniezdenie	U2	A07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			A02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F03.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Inde v rámci EÚ	
			B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Phalacrocorax carbo</i>	Hniezdenie	U2	N/A				15,16,17
<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Hniezdenie	U1	F03.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
<i>Phasianus colchicus</i>	Hniezdenie	U1	F03.01	nízka dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	17
			F03.02.04	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			A07	vysoká dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
			F03.02.03	nízka dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Hniezdenie	U1	B02.04	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			B02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Phylloscopus collybita</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Hniezdenie	FV	B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.06	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Phylloscopus trochiloides</i>	Hniezdenie	U1	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Pica pica</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Picoides tridactylus</i>	Hniezdenie	FV	B07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Picus canus</i>	Hniezdenie	FV	B07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			B02.04	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Picus viridis</i>	Hniezdenie	FV	A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Platalea leucorodia</i>	Hniezdenie	X	F02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
<i>Podiceps cristatus</i>	Hniezdenie	FV	J02.05	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Podiceps grisegena</i>	Hniezdenie	X	N/A				9,13,17
<i>Podiceps nigricollis</i>	Hniezdenie	X	J03.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			J02.05	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Porzana parva</i>	Hniezdenie	U1	J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			J01.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Porzana porzana</i>	Hniezdenie	U1	J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
<i>Prunella collaris</i>	Hniezdenie	FV	H	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Prunella modularis</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Rallus aquaticus</i>	Hniezdenie	FV	J01.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Recurvirostra avosetta</i>	Hniezdenie	X	J02.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
<i>Regulus ignicapillus</i>	Hniezdenie	FV	M01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Regulus regulus</i>	Hniezdenie	FV	B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Remiz pendulinus</i>	Hniezdenie	FV	J02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Riparia riparia</i>	Hniezdenie	U1	C01.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
<i>Saxicola rubetra</i>	Hniezdenie	U1	A02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Saxicola torquatus</i>	Hniezdenie	FV	A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
<i>Scolopax rusticola</i>	Hniezdenie	FV	F03.01	nízka dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Serinus serinus</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Sitta europaea</i>	Hniezdenie	FV	B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			G01.04.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Sterna albifrons</i>	Hniezdenie	X	G05.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			F02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Sterna hirundo</i>	Hniezdenie	FV	G05.04	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
			J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			F02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Streptopelia decaocto</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Streptopelia turtur</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
<i>Strix aluco</i>	Hniezdenie	FV	B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Strix uralensis</i>	Hniezdenie	FV	F03.02.03	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Sturnus vulgaris</i>	Hniezdenie	FV	B02.02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.04	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Sylvia atricapilla</i>	Hniezdenie	FV	B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A10.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Sylvia borin</i>	Hniezdenie	FV	A10.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			B02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Sylvia communis</i>	Hniezdenie	FV	A10.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Sylvia curruca</i>	Hniezdenie	FV	A10.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Sylvia nisoria</i>	Hniezdenie	FV	A10.1	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,20
			A10.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A04.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Tadorna tadorna</i>	Hniezdenie	U1	N/A				9,13,17
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Hniezdenie	FV	J02.03	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			J02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			J02.05	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	

Druh	Sezóna (hniezdenie zimovanie)	Stav druhu podľa ŠOP SR	Vplyvy a ohrozenia (podľa kódov Európskej komisie)	Miera	Kvalita údajov	Lokalizácia vplyvov a ohrození	Prioritné opatrenia (podľa kódov Európskej komisie pre aktivity)
<i>Tetrao tetrix</i>	Hniezdenie	U1	F03.02.04	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			G	priemerná dôležitosť	Dobrá	Vo vnútri členského štátu	
<i>Tetrao urogallus</i>	Hniezdenie	U1	F03.02.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,15,16,17,19,20
			F03.02.04	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Tichodroma muraria</i>	Hniezdenie	FV	B02	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Tringa totanus</i>	Hniezdenie	U2	J02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	5,7,9,11,13,17,20
<i>Troglodytes troglodytes</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Turdus iliacus</i>	Hniezdenie	X	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Turdus merula</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Turdus philomelos</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Turdus pilaris</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Turdus torquatus</i>	Hniezdenie	FV	B02	nízka dôležitosť	Nízka	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Turdus viscivorus</i>	Hniezdenie	FV	X		Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
<i>Tyto alba</i>	Hniezdenie	U2	E06.02	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Upupa epops</i>	Hniezdenie	U1	A02.01	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A04.03	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			A07	priemerná dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
			B02.04	vysoká dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Vanellus vanellus</i>	Hniezdenie	U1	A07	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	9,13,17
			A02.01	nízka dôležitosť	Priemerná	Vo vnútri členského štátu	
<i>Mergus albellus</i>	Zimovanie	Not defined					5,7,9,11,13,17,20

Postup hodnotenia stavu vtákov

Hodnotenie stavu vychádza z údajov správy podľa článku 12 smernice o ochrane vtáctva. Základom stanovenia stavu sú štyri sub-kategórie, ktoré boli vyhodnotené samostatne a to konkrétne krátkodobý trend populácie, dlhodobý trend populácie, krátkodobý trend areálu a dlhodobý trend areálu. Po vyhodnotení jednotlivých sub-kategórií bol vyhodnotený výsledný celkový stav druhu. Samotné hodnotenie v rámci správy podľa článku 12 nie je povinné a je na každom členskom štáte, či pristúpi k samotnému hodnoteniu priaznivého stavu a akú metódu použije. V prípade Slovenska bolo hodnotenie vykonané s využitím tabuľky hodnotenia stavu pre druhy správy podľa článku 17 smernice o biotopoch tak, aby bolo možné využiť údaje zo správy a zároveň výsledky hodnotenia do značnej miery porovnať s hodnotením podľa článku 17 smernice o biotopoch. **Hodnotenie stavu druhov vtákov je uvedené v tabuľke.**

Stav druhu

Parameter	Priaznivý ('zelená')	Nevyhovujúci ('oranžová')	Zlý ('červená')	Neznámy (Nedostatočné informácie na posúdenie)
Krátkodobý populačný trend	Stabilný (strata a expanzia v rovnováhe) alebo zvýšenie a reprodukcia, úmrtnosť a veková štruktúra sa neodchyľuje od normálu (ak sú údaje k dispozícii) a hlavné vplyvy a hrozby nie sú významné	Akákoľvek iná kombinácia	Veľký pokles: Ekvivalent k strate viac ako 25% od roku 2000 <i>alebo</i> reprodukcia, úmrtnosť a veková štruktúra sa silne odchyľuje od normálu (ak sú údaje k dispozícii) a intenzívne vplyvy a ohrozenia na druh, veľmi zlé vyhliadky pre budúcnosť	Žiadne alebo nedostatočne dostupné spoľahlivé informácie (zvyčajne fluktuujúce druhy)
Dlhodobý populačný trend	Stabilný (strata a expanzia v rovnováhe) alebo zvýšenie a reprodukcia, úmrtnosť a veková štruktúra sa neodchyľuje od normálu (ak sú údaje k dispozícii) a hlavné vplyvy a hrozby nie sú významné	Akákoľvek iná kombinácia	Veľký pokles: Ekvivalent k strate viac ako 25% od roku 1980 <i>alebo</i> reprodukcia, úmrtnosť a veková štruktúra sa silne odchyľuje od normálu (ak sú údaje k dispozícii) a intenzívne vplyvy a ohrozenia na druh, veľmi zlé vyhliadky pre budúcnosť	Žiadne alebo nedostatočne dostupné spoľahlivé informácie (zvyčajne fluktuujúce druhy)
Krátkodobý trend areálu ¹⁵	Stabilný (strata a expanzia v rovnováhe) alebo zvýšenie a výmera biotopu druhu je dostatočne veľká (stabilná alebo rastúca) a kvalita biotopu druhu je vhodná pre dlhodobé prežitie druhu	Akákoľvek iná kombinácia	Veľký pokles: Ekvivalent k strate viac ako 25% od roku 2000 <i>alebo</i> výmera biotopu druhu zjavne nie je dostatočne veľká na zabezpečenie ich dlhodobého prežitia <i>alebo</i> kvalita biotopu druhu je zlá, zjavne neumožňuje dlhodobého prežívania	Žiadne alebo nedostatočne dostupné spoľahlivé informácie (zvyčajne fluktuujúce druhy))
Dlhodobý trend areálu ¹⁶	Stabilný (strata a expanzia v rovnováhe) alebo zvýšenie a výmera biotopu druhu je dostatočne veľká (stabilná alebo rastúca) a kvalita biotopu druhu je vhodná pre dlhodobé prežitie druhu	Akákoľvek iná kombinácia	Veľký pokles: Ekvivalent k strate viac ako 25% od roku 1980 <i>alebo</i> výmera biotopu druhu zjavne nie je dostatočne veľká na zabezpečenie ich dlhodobého prežitia <i>alebo</i> Kvalita biotopu druhu je zlá, zjavne neumožňuje dlhodobého prežívania	Žiadne alebo nedostatočne dostupné spoľahlivé informácie (zvyčajne fluktuujúce druhy)
Celkové hodnotenie stavu	Všetky "zelené" alebo tri "zelené" a jeden "neznámy"	Jeden alebo viac "oranžových", ale žiadna "červená"	Jedna alebo viac "červených"	Dva alebo viac "neznámych" v kombinácii so zelenou alebo všetky "neznáme"

Postup výberu prioritných opatrení

¹⁵ Areál v rámci členského štátu

¹⁶ Areál v rámci členského štátu

Prioritné opatrenia (zo zoznamu v prílohe 1 PAF) boli vyberané nasledovne:

- Pre 81 druhov, pre ktoré sa vyhlasujú CHVÚ, boli pri všetkých uvedené nasledovné opatrenia:

- 5. Príprava programov starostlivosti
- 7. Konzultácie verejné prerokovania, spolupráca s vlastníkmi pôdy
- 9. Prevádzkové náklady zodpovedných organizácií
- 11. Mzdové náklady zamestnancov
- 13. Manažmentové opatrenia zamerané na zlepšenie/udržanie stavu
- 17. Monitoring a prieskum
- 20. Poskytovanie informácií verejnosti

- Pre druhy, v prípade ktorých je možné, že bude potrebná náhrada za obmedzenie obhospodarovania, boli doplnené nasledovné opatrenia:

- 15. Implementácia systémov riadenia a zmlúv s vlastníkmi a manažérmi pôdy alebo vody tak, aby nasledovali konkrétne predpisy.
- 16. Poskytovanie služieb: kompenzácia práva ušlej straty príjmu

- V prípade druhov, pre ktoré je očakávané potrebné stráženie hniezd, bolo doplnené opatrenie:

- 19. Dohľad nad územím

- Pre všetky ostatné druhy boli uvedené nasledovné opatrenia:

- 9. Prevádzkové náklady zodpovedných organizácií
- 13. Manažmentové opatrenia zamerané na zlepšenie/udržanie stavu
- 17. Monitoring a prieskum.

H. Monitoring, hodnotenie a aktualizácia PAF

Ciele stanovené týmto dokumentom bude potrebné priebežne monitorovať, vyhodnocovať a aktualizovať. Zodpovedným orgánom bude Ministerstvo životného prostredia SR v spolupráci so Štátnou ochranou prírody SR. Do procesu hodnotenia a aktualizácie by mali byť zapojené aj ďalšie štátne a mimovládne organizácie.

Prvá aktualizácia dokumentu bola vykonaná v roku 2014 - 2015 v súvislosti s odovzdaním správy o stave biotopov a druhov v zmysle článku 17 smernice o biotopoch a so schválením väčšiny operačných programov pre EÚ programové obdobie 2014-2020. Hodnotenia a aktualizácie bude potrebné vykonávať aj v prípade požiadaviek Európskej komisie.

Hlavným indikátorom celkovej úspešnosti PAF sú výsledky hodnotenia stavu biotopov a druhov (členské štáty predložia Európskej komisii v roku 2019 správu podľa článku 17 smernice o biotopoch a podľa článku 12 smernice o ochrane vtáctva, obe za obdobie do 2013-2018).

Ďalšími indikátormi plnenia PAF bude plnenie priorít na národnej úrovni, ako aj jednotlivých opatrení na dosiahnutie stanovených cieľov. Medzi merateľné ukazovatele bude patriť počet vyhlásených území európskeho významu, počet spracovaných a realizovaných programov starostlivosti a programov záchrany druhov, ako aj počet projektov, ktoré prispievajú k plneniu cieľov PAF.

Hodnotenie PAF bude súbežné s hodnotením plnenia programov využívania EÚ finančných nástrojov v období 2014-2020 a s vyhodnocovaním plnenia Akčného plánu na implementáciu opatrení vyplývajúcich z Aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do roku 2020, ktoré je plánované v 2 ročných intervaloch (rok 2016 a 2018) a ktorého značná časť prispieva k zlepšeniu stavu biotopov a druhov európskeho významu a Natura 2000.